

BIBLIOTEKA

Zakł. Nar. im. Ossolińskich

XVII

4331

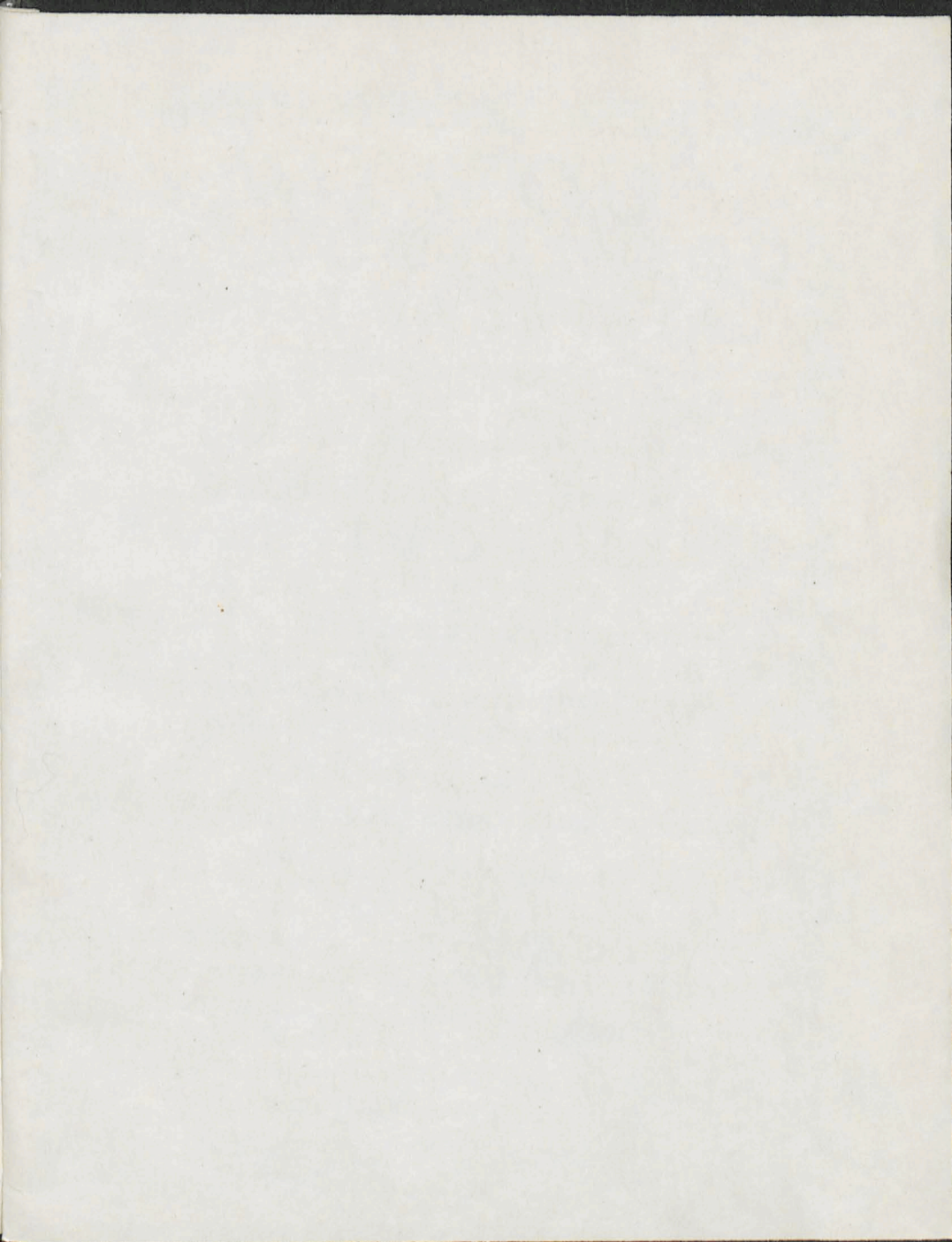
4343

7745

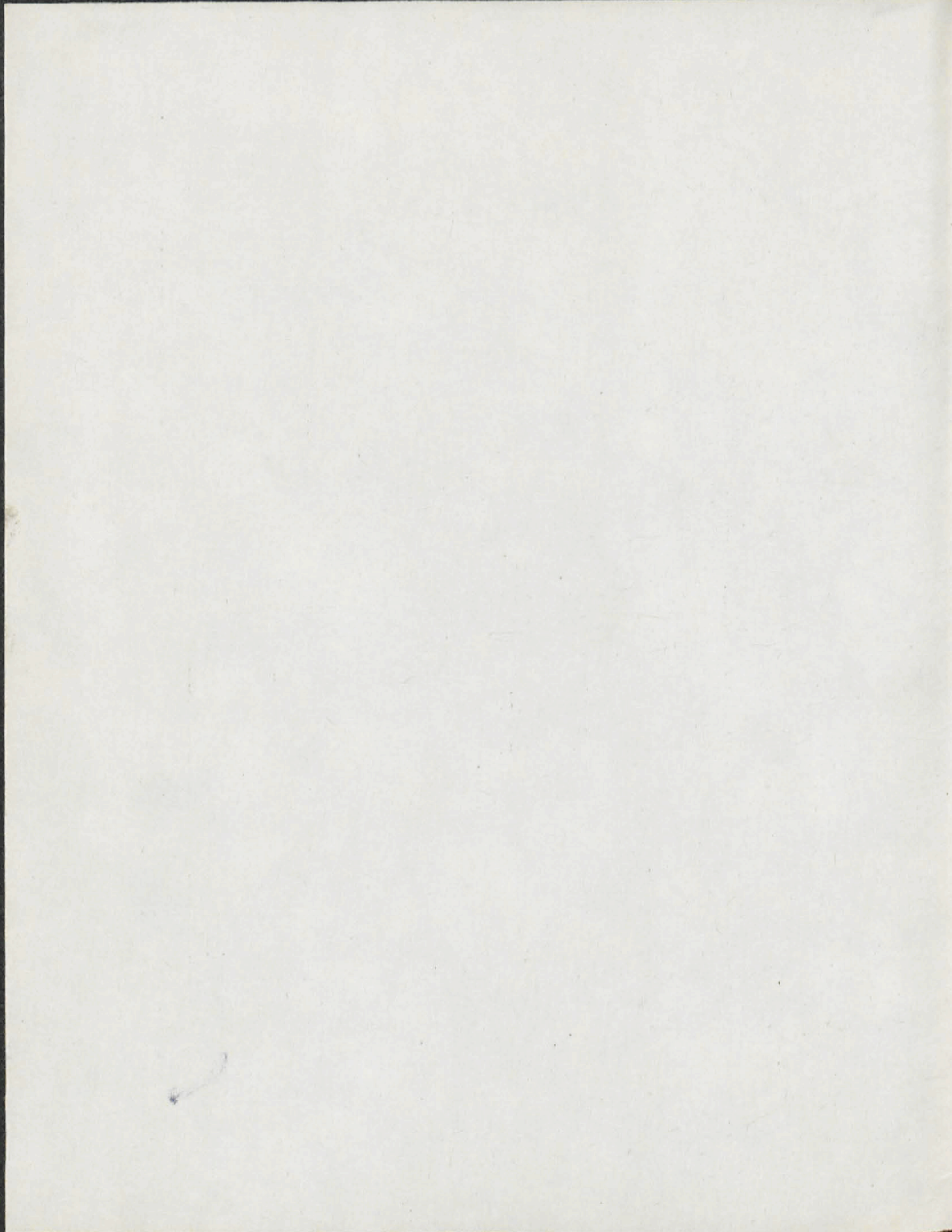
6

3.336

W Y W O D
IEDYNOWŁASNEGO
PANSTWA SWIATA,

W którym pokázuie

X. WOYCIECH DEBOLECKI z Konoiad Franciszkan, Do-
ktor Theologięy S. à General Spolecznosci wykupowania Więzniow.

Ze nastárodawnieysze w Europie

ROLESTWO POLSKIE,

LVBO SCYTHYCKIE:

Sámo tylko na świecie, ma prawdziwe Successory

IADAMA, SETHA, y IAPHETA;

w Pánowaniu świata od Bogá w Ráiu postanowionym:

y że dla tego Polaki Sármatámi zowiá.

A gwoli temu y to się pokázuie,

Ze Język Słowieński pierwotny iest ná świecie.

Nie gáń áż przeczytasz:

Bo wydány iest

Zá Pozwoleniem y Przywileciem Ie.^o Krolewskiej Mści:
po przyrzeczeniu ná to wysádzonych Theol:y Historykow

W WARSZAWIE

W Drukárni Jana Rossowstkiego Typographá Krolá J. M.

Roku Pánstkiego 1633.

3.336

XVII-4331-III

Nazacnieyszym y Nastarodawnieyszym
N A R O D O M
K O R O N Y P O L S K I E Y :

Y wszem inszym Słowiańskiego ięzyká.

Zdrowia, szczęścia, y Sławy, przy łasce Bożey.

Pospolitey chluby Wászey Nazacnieysze y Nastarodawnieysze Narody Sarmáckie: zebrány z Istoryey moiey / w druk (pod imieniem Naiásnieyszego y Niezwycięzonego Monárchi W L A D T S L A W A Z T G M V N T A z Bożey łaski Nawyzszego Pána / y K R O L A Polskiego / r. r.) po niemásey cześci iuz zgotowánay: nie zdało mi sie ani J. K. M. iz krotka rzecz iest / ani tej komukolwiek osobnemu / z groná Wászego osiárowác; abym sie y ia nie zdał kogokolwiek nád inszych przekládác ná sále bláhého rozsádku mego. Przez to wszytkim wzajem y káždemu z osobná / niech bedzie ten sok Istoryey moiey osiárowány: ná wżenie bolu sercá w dzisieyszym doczesnem osłábieniu Korony Polskiej / od iey pierwotnych nierownie wielkzych wládz y potegi: Ktolemi sie szczycila / polki ia zwano Scythocho / ábo Scythiam Regiam y Sarmátia miásto Cárstvá (áby nie czytano Kármátia,) ze niegdy wszytkie Cárstvá w mocy miála / iáko wlasna ich máć / z ktorey sie poczely: Uuz Pandora iákoby Pánia dárowána / iz

iey wszyscy Bogowie Ziemiscy dary (iako Trogus uczy)
 holdowali: y Ukwila abo Regnum Aquilonis, iż tu na-
 wyższa zwierzchnośćia / wszelkich od kogokolwiek roze-
 kwilonych ukwilano; iako sie w tym Wywodzie poka-
 ze: Nad to Basila, miasto Wazylecha / że ia wszyscy czcili
 y wazyli za Lachowe gniazdo Syryjstie na Libanie:
 gdy Polach brat y Successor iego viij. Pan świata /
Thron Sczyćionst abo Scytharum Regiorum, tu z Li-
bana przeniost: y wszystkie chlube Scythá abo Sethá
syná Jadámowego Scythow Azyát tyckich / to iest Ará-
maow abo Syrow tu zasądził: y w tenże sens Amá-
chia miasto Jama Lechowa / także y Echidna iakoby
Lechá dnem / abo dziedzina: Nuz Vándalia od Wán-
dy żony (według Hertmána Schedellá) Jáphetowey ;
 że tuteczny płod iey / ztąd wedrowny dąli rozne kráiny
 osądzał; y roznemi inszymi tytułami: A obywátele iey
 ze krwie / nie Sczytakami / abo Scythami iako zra-
 zu od Sczythá abo Sethá / syná Jadámowego / ale
Polakami od Polachá syná Jáphetowego (ktorego
Zydzi Gogiem á cudzy roznie rozni / Báalem, Tánausem,
Herculesem y lowiszem zowia) y Sczyćiochami / abo Scy-
thas Regios, od Sczyccá syná y Successorá Polacho-
wego / ktorego Historycy zowia Scythes, miasto Sczy-
ćiec. A procz tych y pomienionych tytułow ich Krole-
stwa / też Gethami miasto Gedami; że w gedách abo
 pieśniách

pieśniach / mieli pierwotne swe Istorye: także Venetami ábo z Ruská Henetami, od wnetości ábo przedkości przeciw nieprzyjaciółom: y Gotami miásto Gotorwemi / to jest ná odpor im / á miánowicie Rzymianom okolo Dunáiu: y roznemi inšemi od ich dzieł iesdnegoz Narodu przezwistámi. Poniewaz tedy wšytkim wam wzaiem słuza one słowá o Żydowskich Krolestwach rzeczone. 4. Esdta 2. Accipite iucunditatem gloriæ vestræ gratias agentes Deo qui vos ad Cœlestia regna vocauit. Bierźcie więcie chluby Wásey / dzieł kniac Bogu / ktory was do Krolestw Niebieskich / to jest, władza Niebieska w ładámie poczeta vstanowionych powolać raczył: Wšyscy ja / (á osobliwie Polacy) przyimicie iáko swoje własna. Wšyscy sie z niey cieście iáko z osobliwego kleynotu. Wšyscy sie nia szczycie / iáko Szcyciochowie / ábo Scythæ Regij. Wšyscy sie chlubcie / bo jest z czego: iz was táka godnością vczieć raczył. Bierźcieš z niey więcie / á proše wdziecznym okiem: bo nie pochlebstwo jest / ale istotna prawda. A wziawšy ten zádaték chluby Wásey / chcecieli áby wšytká iey summa / co przedzey šwiátu iáwna bylá: Wšyscy proše do nowego Pána przyczynicie sie o náklad ná Speculum Istoricum vniuersalis Istorix, ktore šwiátu Lacińškim iezykiem gotuje. A to ná cześć y ná chwale Prawdy S. P. Jezusa Chrystusa / y ná odpor

Dzisiey

dziśieyſzym Hiſtorykom naſze właſną chlube roznym
inſzym Narodom przypisuiącym. Wſyſcy o nim (o co
proſzę) radzcie: á imnie vbogiego Zakonnika / ktory wam
ten podáreczek / iáki mogli bydz ná predce ofiárnie / w lá-
ſce ſwey chowaycie / bom wſyſkich was / iáko tegoz
groná lubo napodleyſza iágodá / powolnym ſługa ieſt /
y niegodnym Bogomolca.

X. WOYCIECH DEBOLECKI z *Konoiad Franciſzkan.*

Przeſtrogá o ſłowach

Scythia, Scythia, Scythicum Regnum.

Tę ſłowá / Scythya / Scythá y Scythyckie Królestwo /
ſczycałym ſie nam Polakom nie ſeño Scythemábo Sz-
chem ſynem Jádámowym / ale teź y Sczyćcem ſyné y Suc-
ceſſorem Polachowem / nie tak by trzeba po Polſku piſać. Jż ie-
dnák te ſłowá Cudzoziemſkie nie ſa nam w Polſczyznie zwyczajne /
dla tego zdáło ſie ráczey z Látiniſtá te piſać / dla lácentyſzego rzeczy
z rozumienia. Wláſnie tedy ma ſie zwáć po Polſku Scythia Re-
gia, Sczyćiochá / á vulgaris (zá Donem) Sczytáchá: Scythia Re-
gius Sczyćioch / á vulgaris Sczytáſk. Scyticum, teźeli co
Regiorum Scytharum; to Sczyćionſkie / á teźeli
vulgarium to Sczytáckie.

PER

PERSPEKTYWA

Ná doyrzenie tego wyvodu/

Ktora pierwey trzeba przeczytác / temu ktoby miał
wola rzeczom przeczyć.

Jáko Historye są popsówane; á co w nich zostálo
wiáry godnego, Rozdział Pierwszy.

Litwa rzecz jest wspany Cytelaisa / je pierwotna wedlug Bes
rosi Scytycké Istorya lubo ista rzecz / iáko sie co ná swiecie
y kiedy dýdalo : tak barzo niepomiárkowane affekty ludzkie cna
dzy slawy pofalsowały / áz ledwie co w niej zostálo s glosu
pospolitego / czemu by rozum wierzyć pozwalal. Wapxyd á
bowiem Egyptsky Chámian slawna ona y Historýkow spekta o staroży
tność rodziáin z Scythami przyobfámi náfemi dlugo wiedac / storo prze
mojeni byli / znouu cýje w Bábylonie (chcac piotkiem poládc nágoścá
dziedzicznego swego po Chámie przyelctwa w poddáństwo Scythom przy
Zápheta idecym) wsfytké Istorya pofalsowali : pókazniac przeciw pla
smu S. y oczywifley prawdyje pierwotne Pánowanie Swiatu w refách
poddáństwa Zápherczykow Chámianow Bábylonifkich. Z tadze ich swiat
zowie Chaldái, miásto Chwaldoi / iáko by cudze chwale doiceni. A Steph z
Carelus in suo Dictionario Historico mowi Beretus Babylonius cum Notarius &
Scriba publicus fuisset, omnem Chaldaicam defloruit Historiam, &c. & ipsam solum
secuti sunt Persae in Assyrioru Monarchiae temporibus, ut Metasthenes auctor est. Ato
rych hayki o pierwotności Afayyjskiej Monarchiey / nie maiey dostatecznie
iáko y uczenie zbýja Gilb. Genebrardus : pókazniac iey primam adolefcentiam
adoptere okolo czasow zálozenia Kzytu / to jest okolo. 1633. Roku
po poropie.

Po Cháldoách samiz Polacykowie nási / (ktorych nád biale morze prze
niefienych / czesc Pelagami, czesc Polakoniámi / ábo Laconami zwano) gdy
tam iáko ná spokojniejszye miayse pospolita sfoka swiatá z Tyru przyenia
fiona byla (od ktorey nowe iey quazdo Aihena miásto Vhente ábo Vces
nie nazwano) náuka wpyche podniesient : wygrzecciniwfy Scytycki ábo
Słowienfki náf izzyf / y nazwawfy sie od tego Oracy miásto Orzeczní / tak
fobia

sobie óslep wšytké chlube stározynności przypisowali / áz im teŝ sá to ŝwiátá przydał zá tytuł Mendaces.

Ponich záh we Włoszech tákŝe náŝi Polacyŝowie / ábo Lácyuŝowie miásto Láchowie (iákiemi ich y po dŝiŝdzieŝi Illirykowie zowia) ná Polackiey táim sławney Rzymŝkiey gorŝe ofadzeni: gdy ŝlym przyŝlédem Grafkow / tákŝe ieszył náŝi poŝpolity wylácnili / iáko y Grafkowie wygrzeŝznili / od teŝgo názwawŝy ŝie Latini iáko by lánciacymis / rownie tákŝe rzezy ŝwie piórkiem óslep wynáŝili / áz ich zá to Przodkowie náŝi wniwecz obroćili.

Núž teras Niemcy / zápomniawŝy ŝe ich przodek iákiŝ Tuysto byl / de terra ortus, tákŝe ŝobie wšytké práwie chlube ŝwiátá gwaltém przypisáta: áz ich pomientony Genebrardus ná Filku mieyŝcáh w tym wóŝilowaniu z Grasskami potowirywa. ¶ Toŝ y inŝe Narody czynia milczeniem náŝym ochwáconé.

Záczyn gdy kaŝdy piŝe nie Iŝtorya ábo iŝta rzecz iáko co bylo / ále ŝiá Iŝtorya lubo rácey ŝiŝtryoŝŝstwo iákiŝ / co naywiecy ile ieno moŝe dla chluby Narodu ŝwego wymyŝlátae: iáwno iest / ŝe wšyŝŝkie ŝiŝtorye / tákŝe báwŝo muŝe byé poŝpowaáne / iŝ iákiŝ ŝie rzeklo te dŝwie co w nich zoŝtáloŝ glosu poŝŝpolitego / czemuŝy rozum wierszyé poŝwalá.

Iákiemi Instrumentámi ŝiŝtorye / moŝa byé w Iŝtorya popráwione. Rozdział 2.

Wyberáiac te dŝy Kwiecie pierwotney ŝczytyckiey Iŝtoryey (Ktora ŝá má tylko práwie má iedny zápáh prawdy ŝ.) mié dŝy ták góŝtem ciérniam rozmaitych ŝalŝow: nie widŝe inŝych do rego Instrumentow / ieno Bibliá ŝ. Glos poŝpolity / á Euhymon, to iest Wied ábo wiadomoŝé imion / co Ktore prawdzíwie máznáczyé. Iŝ te dŝy práwie ieno temi trzemá Instrumentámi robie Iŝtorya moie (z Ktorey ten ŝoŝ sławy Narodu náŝego wyćiŝnałem) dla tegoŝ o kaŝdym z nich zoŝobná przéŝtrzegám.

O Pierwŝszym Instrumentacie / to iest Bibliey ŝwieŝtey. Rozdział 3.

Uprzed te dŝy o Bibliey ŝ. wiaŝ proŝe madyr Czytelniku / ŝe ŝie Áŝiesgi tákŝe Starego iáko y Nowego Teŝtámentu / poŝpolicie ná czworáké dziaéla / to iest: Legales, Propheticos, Sapientiales & Historicos. U tych oŝtátnich iest 12. to iest: Iosue, Iudicum, Ruth, Regum, Paralippomenon, Ezdra, Tobia, Iudith, Eŝther, Iob Machabeorum, y Áktus Apoŝtolorum.

Porym / ŝe teŝ y Moyses in Geneli, tákŝe Iŝaiáŝ / Jeremiaŝ / Ezechiał / Dániel

Ua doyrzenie tego wywodn.

Daniel / Jan S. in Apocalipsi, y wiele inſych / nie rylko Proroſkami byli / ale teſz o raz y Hiſtorykami Bożemi. Jakim rzetelnie Hieronim S zowie Daniela. Zaczyn nie ieſt nic przeciwno Doktorom Swietym / y Duchownem ich wykładowi / on w całej ſaniechawſzy / niektore mieyſca Piſm Swiatych / wedlug litery po Iſtorycku wykładać.

O Drugim Inſtrumencie / to ieſt: Poſpolicym głoſie. Rozd: 4.

Poſpolicity głoſ / tak wielkiej wagi ieſt / je otrzymał tytuł. Vox populi vox Dei. Ten zaś dwojakieſt / Piſany y Uſtanie podany.

Piſany głoſ poſpolicity ieſt / Eiedyco w Hiſtoryach znayduiemy / od wſyſkſkich albo przyznamn wielu zeznano / tak iż nie moze bydż wywroceno : tak na przyklad. Ze Scythia antiquiſſimi hominum. Ze przedyſputowali Egiptany przeciwn temu przeczece Ze oni ſwiąt zrazu ofadzali / y Kroleſtwa poſtawiali. Ze odwiekow ſawſe byli różni Regijã vulgaribus, y Scythia ich biſformis, to ieſt od polowice do gory Panna / a nadol Jãſzczorkã. Auz to / je Scythia Panna : to ieſt Regnum Scytharum. po wyſcien z Armeniey (gdzie ſtoſyſz Ray / a Scythowie poczatek ſwoy Egiptyanom pokazowali) naprzod w Sycyiey belo / a porym w Europie w dluſz miedzy Donem y ſtarem granicami od Niemiec / a wſerz miedzy Dunajem y Pruſtem Morzem. Tak ſe / iż tey Scythyiey Pannie dał Hercules Baltheum perpetue ſucceſſionis, y tuſ przed wney potegi / dla ſpoſobnieyſzego naſtapić po nim. Auz to / je Scythom Krolewſtin / wſyſkſka Azya półtora tyſiãcã lat przed Ninem holdowała : y inſe tym podobne rzeczy / Ktorym niſt nie przeczy.

Podany zaś głoſ poſpolicity ieſt / Ktory wypadſzy z uſu ſtarożytnoſci / iak Echo po gorach / ſlucze ſie po uſzach ludzi poſlednieyſzych wiekow : o tak ſciem mo wi Mozyſz Deut. 32. Memento dierum antiquorum, cogita generationes ſingularas, interroga patrem tuum & annuntiabit tibi, maiores tuos & dicent tibi. U Dawid Pſalm. 43. Deus auribus noſtris audiuiſmus, patres noſtri annunciauerunt nobis.

Wielki tedy ieſt dowod czegoſ olwiek poſpolicem głoſem / lubo piſanem albo uſtanie podanem. Jednak ſe o tym poſlednieyſzem y pilnoſcã wważãc potrzeba : ieżeli takowy Narod Ktory go wola / nie ieſt podeyrzany o wdawanie takich baiek za iſtornã prawde. Wczym ledwie ſie podomno Ktory niewianem znałeſć moze procz naſych Głowieſkich / a mi nowicie Polakow albo Scytw Krolewſkich. Bo przodkowie naſi żadney potrzeby nie mielić coſkolwiek zmyſlać / beda pełniemi wſelkiej chluby : tak ſtarożytnoſci rodziãin od Scytha lubo Setha ſynã Jadamowego / takã teſz zacnoſciã Glapherwa od Polachã pierwſzego / ſynã Japhetowego : Auz gory nad wſyſkſkimi Narodami (Ktorim od piećsetnego ſeſćdzieſiãtego roku po

stworzeniu świata iako Trogus wzy zawię holdowały) y tak wielkiej pow-
bożności / że ich wszyscy starzy z Homerem zwali iustissimos & sanctissimos vi-
ros: tak je wynależentia nauk / od których Sacca miasto iacy nazwanym po-
zwierdzają tego / tak przewiśto starzych Philosophow Magi (bo Żydzi Scy-
thy Magogami zowie) iako tej y słowa / scientia laurus: Anz dzielnosci wo-
żenney wshytkiemu światu wiadomey: y wszelkiej procz tych insey głuby /
ktorakolwiek by sie ieno mogła wymyślic.

Ani tedy potrzeba śiedy było przodkom naszym cokolwiek smyślic / ani
też moge być o to światu podczytani: ponieważ wszyscy starozymność zo-
wie ich simplicissimos & piissimos viros. Zaczym pospólny głos Narodu na-
szego / godnieyszy jest wiary nad wszystkie insey / Ktory zidawnych batak
pożatk swe pokazywa: tak iż po Piśmie Bozym / nie moze być wiekse nad
ich głosem dowodzenie. O Którym Ioannes Archiepiscopus Gnelensis (w Ka-
dubku) mowi. Fuit quondam in hac Repub. virtus, quam velut quadam lumina-
ria Caeli, non quidem scripturae membranis, sed clarissimis gestorum radijs Patres
conscripti illustrauere. Non enim plebei Abarigines, non vendicariae illis principa-
re sunt potestates, sed Principes succedanei, quorum strenuitas licet nube ignorantiae
obducta videatur, mira tamen rutilantia tot saeculorum tempestatibus extingui non
potuit. Czemu? bo ieden drugiemu powiada / wedlug pomienionych słow
Moysesza y Dawida. A to mihanowicie przez pieśni / w Ktorych pierwotne
Istorie nasze bywały: od Ktorych nas ntegdy zwano Gethami miasto Ge-
dami. A tych takich pełno sie leższe między gminem osobliwie po Rusi y Mo-
skwie zawiła: z Ktorych śila sie moze kto chce nauczyć.

Dwaś tedy prośe mądry Czrelniku / że ja nie wiadr gonie / śakbiac po-
Bistoryach tych to Principes succedaneos, od Eanusa pierwszego tu Pana (w
Którym ten Wywod kończy) aż do dzisiejszego Krola Pana Naszego.

O Trzeciem Instrumentcie / to jest: Athymonie słow /
co ma z Istorya: a że nie moze być ieno z pier-
wotnego ięzyka. Rozd: 5.

Ná obaczenie roby miał do Istoryey Athymon, to jest Wied abo wido-
mość imion / potrzeba wważyc / iż od początku świata nigdy żadney rzeczy
nie przeważo / ieno wedlug tego tak to rey przyrodzenie wyciągato: bo ma-
my Genesis 2. Vocauit ad Adam cuncta quae fecerat vt videret quid vocaret ea, to
jest: aby był obaczył / iako miał co nazwać wedlug takowości każdej rzeczy.
Dla tegoż przydawa Moysesza. Appelauitque cuncta nominibus suis, to jest ich
własniemi / iakie przyrodzenie każdej wyciągato. A nie ieno w ten czas ale
też y potym / tak Adam swe syny / iako y oni swoje potomki / także gory /
łasy / krainy / rzeki / y insey rzeczy takimi słowami przeżywali / iakich abo
csas /

czas / ábo dzieła takie wyćiągaly. Stadze w Biblii pełno mamy przyczyn / dla ktorých tomu takie imie było dane / ábo co przezwámego : iáko ono Genes 10. Nomen vni Phaleg, eò quod in diebus eius diuifa sit terra. Co ábowiem zá fundáment wjázwszy / idáwo jest je y w samých słowách dobre zrozumiały / dyšy niemal wšyšká prawda Istoryey / ábo istotney rzeczy / iáko to sie / co / y kiedy dżialo ná świecie.

Przeto nie dżiwny sie prosie wważny Czytelniku / jem ia wjázal przed sie Athymon ábo Wied-union / to jest scientiam nominum, zá treść Instrumant ábo máterya Istoryey moiey. Tak to ábowiem wielka rzecz jest / kiedy sie może mówić / y iámo to słowo pokázanie : Ze niemal wšyšcy Zistorycy / zá tak wielki fundáment máie podobieństwo słowa / áz tej niegdý y w niepodobnych rzeczách nim sie kontentuje. Jáko miedzy inšemi Sárnicki náš / iábo to záczy y powážny Zistoryk á przecie tednák dal sie niektórym inšym o wieść / iż dla samých tylko słow Bibliyných Assarot y Peleg y on początek Sárnátow Palátow vsiánie s Żydow pokázáć : choć wšyškíemu światu iáwno jest / je nie s Sema ález Iapheta idziemy.

Ná obdźázenie tedy / iáko to wielki jest fundáment / y czego potrzeba / jeby sie ná nim bezpiecznie stać mogło / wważyc potrzeba / iż prawdziwy Athymon ábo Wied-union nie może być ieno zpietworzonego izeytká / ktorektem Jadam y Noe gadáli. Bo rzetelnie Moyses mowiac Genes. 2. Omne quod vocauit Adam animar viuentis ipsum est nomen eius, iáśnie náucza / je wšelkie ié inše imioná procs onych / nie inšego nie sa tylko popsovánie słow pierworných. Ktore nie ieno áz do budování wieze Babel nie stáżitelne trwály / weoing onych słow Genes 11. Erat autem terra labij vnius & sermonum eorundem, to jest je wšyšcy tednáko wymawiali / iedneš pospolite wšyškím słowa : ále tej y zá czasow Moysesá trwály / bo pro presenti suo tempore mori / ipsum est nomen eius. Stadze Jozeph, lib. 1. Antiq. rzetelnie mowi. Ze Animalia etiam nunc ijs nominibus vocantur, quæ illis Adam imposuit. Czego mu potwierdza Euseb. lib. 11. de prepar. Euangel.

Ze pierwotny izeytk / nie był popsovány / gdy Babel budowano / y gdzie á wkiem został miená rufony. Rozdział 6.

S pomienionych słow Moysesowych / znáć je przy wieży Babel / pierwsze słowa nie byly zagubione / ále tylko gęba ludzka popsována. Stadze mowiac o oney odmianie. Genes. 11. Ibi confutum est labium vniuersæ terræ, nie przydawa & sermones, iáko troche wyzej mowiac o dawniejszych rzeczách powiedza. Erat autem terra labij vnius & sermonum eorundem.

Ná ktorým fundámencie stoia / to jest je on pierwotny izeytk został **For**

byłkolwiek wcale / y po rozproszenu budownicow Babilońskię wieże: & zartym je y po dziśd; eś gdziekolwiek bydy musi / (iako sie z Josephá y Eusebiusa w 5. rozdziale pokazało) iacno sie dorachowac / Ktoryby był z dżięsiejfch. Bo poniewaz niť teście nie sádal tego Noemu / aby tego izeyf pierwotny miał w ten czas bydy zepsowany: (á to dla tego / iż nie był między onymi złońnikami co Babel budowali) tedyć pewna rzecz iť / iż tam gdzie on był ná ten czas musiał wcale pierwotny izeyf zostać / nie ieno w niem / ale y w tych co kólo niego ábo przy niem byli. A iż Noewedług wšyťkich w Syryey był pod ón czas / y tam umáel iako Genebrardus lib. 1. dostatecznie wywodzi: tedyć pierwotny Syryiski izeyf musiał bydy tenze co y przed Potopem; á to w Japhetowem pokoleniu / Ktore tam y potomwedług wšyťkich zstało. Ztáde pomieniony Genebrád mowi. Sed ne qui morabantur in Syria & Chanaan, to uest Palestynie / videntur interfuisse constructioni Turris, aut communicasse: quoniam Genes. 11. stratores dicuntur descendisse de Oriente in campum terre Sennaar, illicq; ad hoc opus confedisse. Syria verò & Chanaan erant in Occidente terrarum quas tunc incolabantur. A Kabin Judá in tractata Sanedrin. rzetelnie vzy / że Jádámow izeyf był Arámeyski / to uest Syryiski: bo Syrya nie tylko Żydzi / ale teź y Hieronim S. y między innymi Historykami Ptolom. lib. 5. Aram zowie / á Ioseph. Antiq. Syry / Arameami.

Ze pierwotny Syryiski izeyf / Słowieski był. Rozdział 7.

Nie moze sie tedy wotpic / że pierwotny Syryiski lubo z Żydowski Arámeyski izeyf nastaršy uest. Pierwotny mowie / bo dżięsiejfchy Syryiski // Fczero Chaldeyski uest / dopiero tam zá czasow Nabogodonozora w prowadzony. Gdzie sie od miejsca tylko zowie Syryiskiem / rownie iako Tatarski w Arynie Scythickiem / y Niemiecki w Prusiech Pruskiem / á ná który stopień oczwisiły prawdy wstępiwšy / iacno sie znou dorachowac: iż pierwotny izeyf Syryiski / Ktorem Jádám / Noe / Sem y Japhet gadáli / nie inšy był tylko Słowieski. Poniewaz ábowiem tedniť to byli roznemi wšgledami Syrowie y Arámeowie / á o tych Plin: (między innymi) rzetelnie mowi lib. 6. cap. 17. Aramzi ab antiquis vocabantur Seytha, qui & alio nomine Saccæ appellantur: tedyć pierwotny Arámeyski lubo Syryiski izeyf / musiał bydy nie inšy tylko Scythicki. Tzego nie pomáda potwierdza Scytharú ciuitas, o Ktorey mamy. 2. Machab: 12. iż ieno Goastay bylo od Jerusalem. Jezellć ábowiem áż ták blisko byly granice Scythickie / tedyć pogotowiń dalsze onego miejsca Samarytánskie y Syryiskie musially być Scythickie Własności záś izefá Scythickiego / iacno sie znou dorachowac: wspomnianšy ná to / iż Krolestwo Scythickie wšyťstek świat cum Fasciculo tempo.

Temporum wdziſieyſzy Koronie Polſkiej poſtanie. Do ieżelić tu ieſt Aroleaſtwo Scythyckie / tedyć y tureczny iezyk a nie Ktory inſzy / muſt być prawdziwym Scythyckiem. A iż w Koronie Polſkiej nigdy od początka iey / nie było inſzego iezyka / procy dżiſieyſzego (iako ſie w tym wywodzie obaczy) tedyć tenże muſiał być y w Syryey przodków naſzych / Ktory tam Egypcyany o ſtarożytnoſć rozbiciu przedyſputowali.

Jawnio tedy ieſt / że Scythycki abo Słowieſſi naſz iezyk / nie wiecey nie ieſt rojny od pierwotnego Syryyſkiego lubo Arameyſkiego / ieno iako Łaciński od Rzymſkiego. Jakiym warpić ſie nie moze iż ten ieſt naſtarſzy na ſwiećcie / y on właſny o Ktorzym Genes 2. mamy. Omne quod vocavit Adam animæ viuentis, iplum eſt nomen eius. Dla tegoż ſie Słowieſſim / takoby pierwotnym y iedynopravdziwym ſłowem natarcem;owie.

Jasnie to y rozum ſam pokazuje / że Słowieſſi iezyk Scytharum Regiorum pierwotny ieſt na ſwiećcie / poniewaſz wſzytek ſwiat wola że Scythæ antiquiſſimi hominum. Co ſacno każdy przyzna / obaczywſzy w tym Wywodzie / że ſie iak nazywacie od Setha nadſlawnieyſzego ſyna Jadamowego / Ktorego Chaldæowie / Arabowie / y wſyſtki Azyia nie Sethem ale Scythem zowie.

A żeby iednak ani o tym kto nie warpił / iż takowa Syryyſczyzna abo Arameyſczyzna Jadam / Noe / Sem / y Japhet gadali / y Mozyſz piſmã zoſtawiwſzy o niej pomienione ſłowa Genes. 2. a nie o dżiſieyſzey Zydowiznie napisał; ntech proſte wspomni y wſiąży / naprzod ſłowa Hieronima S. in prologo Galeato. Certum eſt Eſdras ſcribam legiſq; Doctorem, poſt captam Hieroſolymam & reſtaurationem templi, ſub Zorebabeſ alias ræperijſſe literas, quibus nuntie vtitur, cum ad illud vſq; tempus iſdem Samaritanorum & Hebræorum characteres fuerint. Poſym na one Nehem 8. Principes familiarum vniuerſi populi, cū Sacerdotibus & Leuitis, iterum congregati venerunt ad Eſdras rogantes vt interpretaretur eis verba legis. Z tych abowiem textow / znać że Zydzi przed poymaniem nie ieno litery iako po nim / Ale tej y piſmã Samarytańskiem abo Syryyſkim iezykiem mli: bo to ieden był iako Mázowiecki z Polſkiem. Stado że piſmienni Zydzi / dawſe ſie go wzyli / dla zrozumienia Piſm / tak iako my dżiſ iaciński. A to iadno ieſt z onych ſłow ich de Raſſacena gdy im o bieżouym rozbaçal abo rozważal poddać ſie Arolowi Babilońskiemu. Pracamus vt loquaris nobis ſeruis ſuis Syriacè, ſiquidem intelligimus hanc linguam, & non loquaris nobis Iudaicè audiente populo qui eſt ſupra murum. 2. Reg. 18. Stad znać iż piſmiennych Zydow inſzy był iezyk od aminnego Chanaeyſkiego / iako go Jadaſz cap. 19. zowie. Ieżelić tedy piſmienny v Zydow iezyk Syryyſki był / tedyć nie pochybnie y pierworne ich Piſmã Syryyſkie abo Arameyſkie. Tego tedy pierwotnego Syryyſkiego iezyka gdy potym y Kaptani Zydowſcy z inſzemi piſmiennikami / do Kona w Babilońskiej niewoli zapomniali / dla tego muſiał proſzony od nich Eſdras przelożyć Mozyſzowe piſmã na Babiloński; z Ktorego ſłowami wrocili ſie byli Zydzi z Babilonu. Co gdy wzywł / dopiero iako tamże Nehem. 8. mamy. Legerant in libro legis Dei; diſtinc-

16-8-20

Et & aperit ad intelligendum, & intellexerunt cum legeretur. Dla czego? bo tuż był in vulgarem Babylonicam linguam illorum przelożony.

Tawno tedy jest że dżisieyša Zydowizna lubo rącey Ebrańska / nie ino fego nie jest / ieno Chaldeyski iezyk / Zydowśke geba cokolwiek odmieniony; Ktorego rąfowego Mojżesz antysychał. Zaczyn pisma tego nie mogły być ieno pierwotnem iezykem Syryjskiem / abo Scythyskiem / iako pomienioś ne pograniczne Samarytańskie miasto Scytharum potwierdza. Bo ten pierwotny iako y sami Scythowie ich iezyk Syryjski / że niegdy pospolity był iak w Egipcieza Mojżesha / iako też Babilonie y Persyey / tawno jest nie ieno spomienionego Rabsacena Babilońszyka że go umiał / y z onego listu przed iaw Zydowi do Artaxerxa / o którym mamy 1. Krdz. 4. Epistola autem accusationis, scripta erat Syriacę, & legebatur sermone Syro: ale też y z onych słow Mojżesowich. In exitu Israel de Egypto, domus Iacob de populo Barbaro, bo Słowacki wsiyscy Orakowie zwali Barbarami / iako sie w 9. Rozdziale pokazuje.

Jż Athymon słow nie moze być prawdziwy / ieno z Słowienszczyzny. Rozdział 8.

Tak oczywisty prawdy pomienionych rzeczy / opuścivszy dalsze wywoady / tawno jest iż ponieważ iezyk Słowienski znadnie sie być nastarodawnieyszym niż światcie: tedyc wsiyskie inśe nie mogły być ieno z niego wyspowowane. Zaczyn prawdziwy Athymon abo Wied-inton z niego wyspowanych nie moze być ieno z niego też samego dostapiony. Zaczyn / Ktorekolwiek go szuka w inśych iezykach / nie potrzebnem dowcipem na wietrze buduje / błedy błędami wrzкомо objaśniajac / a ono tym barzieszy słowa zatrudniajac: iako wiele ich czynio y czyni / wiedzitonych nie pomiarkowanem assektem przeciwko iezykowi swoim.

Jest teraz między inśemi Doktor ieden w Rzymie / Który vsiłuje pokazać / że Łacińska z Zydowizny wyplywała. Na co gdym go tak rof pytał / iak Niemby to prawem abo z iakiego fundamentu czynił: to jest mogli by wskazać / abo że Zydzi Rzymiány splodzili / abo że przed nimi we Włoszech byli / abo że Rzymiány niegdy wcyli / abo że Oycowie ich do Zydowśkiej Ziemie na nauki niegdy iesdzali / abo cokolwiek rąfowego: Jamill nieboraczek stary / nie bez wielkiego śmiechu z niego kilka ludzi wczonych / co przy tym byli. Rownie tak że Hełanowi y nie Którym inśym / dowcipne byli / o pierwotności swych iezykow świata podaćym / y starodawne słowa niezmniey Azyańskie y Aphrykańskie / iako y Europkie z nich wywodzić vsiłuiącym / trzeba by pierwey na to iakie prawo abo fundament vsiłowania swego pokazać: to jest abo że Azyanom y Aphrykanom poczatek taki dali / abo że tam przed nimi byli / abo cokolwiek rąfowego.

Nie dość tedy na tym / dowcipnie wymyślac iakie podobieństwo niesłownych

Ktorych slow starodawnych miasto prawdziwego ich Athymonu, ale trzeba na to pierwey pokazac takie Prawo / jakie ma nasz ięzyk Scythycy albo Slowieski / je Principatus originis semper Scythis tribuitur, à quibus auctis colonias ferunt per orbem diffusas fuisse. Czego iz wyszest świat Marco Portio Catonis pozwała: za takim prawem siedzac glosu pospolitego / iawno jest: Iz jezeli Scythowie świat czasu osadzili / tedyc osadzony gdziekolwiek po świecie ich Narod / bez watpienia swym ięzykiem Scythycykiem albo Slowieskim wshedy gadać musiał / po kiego nie wygruczail na Grecyznie / albo nie wylacnil na Lacinie / albo iakokolwiek indziej nie wyferemnil. Jaczym gdy ktorego słowa tak wyferemionego albo rdzney wypsowanego świat nie rozumie: trzeba prawdziwego tego Athymonu albo Wiedu imion / nie gdzie indziej szukać / ieno wpterwotnem Scythycykiem albo Slowieskim ięzyku / z ktorego jest wypsowane.

Ze Grecyzná / Laciná / y insh ięzyki / z Slowieski scyzny sa wypsowane. Rozdział 9.

Dla dorachowania sie prawdziwego Athymonu, albo Wiedu imion iakokolwiek / potrzeba wozyc iako ie pswali Garbare pierwotnego ięzyka / Grekowie albo Lacinicy / y Krozycowiek insh.

Wo o Grekach iz cokolwiek máta tedy od nas wzjeli / iawno jest ex confesso illorum apud Varrone libro 1. de Anag. Gdzie pisze / iz gdy Crates Philozow ruszył byl niezgdy watpliwosci. Czemu by sie nie mowilo Alpha Alphas, iako Gramma Grammas, odpowiedzieli mu drudzy Philozowie Grecy. Hac vocabula non sunt nostra sed barbara, to jest Slowieskie. Wo tego ięzyka ludzie wali Warwarami iakoby Swaru warowrego: Ktorego slow Chrzesz / Chrest / Trzpiek / Trzmiely tym podobnych / jedna geba niec warowna nie wymowi. A jezeli Alpha vita &c. Slowieskie sa slowa to jest Dalba wiedu / iakoby Datrix Scientia, tedyc po gotowin y insh temi literami wygrzeccione. Jako dosc rzetelnie pokaznie Archilochus lib. de temporibus mowiac o Homerze. Vltimum hunc Homerum etas nostra cernit, qui Olympiade 23. & à Troia excidio anno 500. patriá Maon, Olympico certamine victor, iudicio totius Græciæ eximius Poetarum est habitus, & ei soli ius tributum emendandi characteres & nomina & linguam Græcam: quæ ut ferunt Cadmus Samoithrax ferè Barbara & plena ruditate, attulit sub excidio Trojanum. Sunt ergo nunc characteres ab Homero forma elegantiore: nam primi Barbariem quandam vetustam, & non Phænicum habent ut cernimus, & Gallatarum atq; Maonum figuras retineat. Idem Homerus reformavit characteres, & Grammaticæ præcepta primus dedit, cum antea quique sermone scriberet, simul & loquebatur vernaculo. Wo Ktorych slowiech wozyc potrzeba: naprzyod / iz Grecki ięzyk nie byl pospolity albo przyrodzony / ale Szkolny dowcipnie zmyślony. A potym jezeli pospolity

lity ser-

lity sermo vernaculus nie mogli uszy byc / 1220 Słowiesiści idfi byl od poczatkow
 zafse y jest po dzisiaj dzień w Thraczey / Bazarzey / Macedonicy / Ragus
 sach / Dalmacyey / wsiytkiem Illyryku / Bosnie / y wsiedy okolo teymily
 Greczey / abo wsiytkomogrecznicyzsi ziemice / ktora przed tym Pelasgia zwa
 no. Bo rzetelnie świadczy Thucydides lib. 1. ze tych slow Gracous y Barba
 rus, nie bylo zafszow Homera / y je on Greki zwal Pelasgami abo Myrmis
 donami; A sam zafsz Thucydides wsiedy zowie ich Hellenami. Zkad idwno
 jest / ze Polacyktowie lubo z Grecka Pelasgowie / od mizimidowania / Myr
 midones / a od mizysca nad morzem Mian abo z Grecka Hellenes nazwani /
 pospolitym niegdy Słowiesiściem iszykiem gadali / y tychje liter co y Mac
 rowie Slowacy zafzywali / az do czasow Homera. Ktory y sam tej bedac
 Słowakiem (poniewaz byl Maon) nie nowe slowa y charaktery wynalaz /
 ale nafse Starostowieściem wypolerowal. Bo mu (iako Archiloch mowi)
 ius tributum erat, nie adinuendi ale emendandi characteres & nomina, & lingua
 Gracam, to jest one vernaculam zafszem tak rzeczone gdy; wypolerowanych
 slow powstala wsiytkomogrecznicyzsa. ¶ Nie mozesie tedy wstpic / ze Grek
 czyni pierwszy poczetek swoy dopiero w 1700. lat po Potopie wzietu od
 Homera; poniewaz on w 500. lat po zburzeniu Troie pierwotny iszyk
 Słowiesiści polerowal: a Troia we 1200. lat po Potopie zburzona byla. Od
 ktorego czasu Homerowe Pelasgowie nafsi pierwotny iszyk odedni do
 dnia polerowali / pory dz w kilka wiekow Greczyznie ustanowili. Za ktore
 niepotrzebne wsiłowanie / Myrmidonami byli przezwani.

A co sie zafsz tknie Ldciny / rzetelnie mamy in Supplemento Chronicarū Iaco
 bi Bergomensis. Notandum autem est, quod Latina lingua, quadrifariam distincta
 est: in Priscam scilicet, & Latinam, atque Romanam & Mixtam Priscam sub Iano &
 Saturno, Latina quae sub Latino ceterisque Tusciae Regibus fuit, Romana deni
 que quae post Reges exast os capit, Mixta autem quae post dilatatum Imperium cre
 uit. Co / zeby sie tym lepiey zrozumialo / potrzeba wspomniec na slowa Des
 rozowe / o najpierwszych obywatelach Wlokskiej ziemi. Lib 5. Comerus
 more Scythico vnde venerat docuit suos italos urbem curribus componere. Et ideo
 Veij appellari sunt vocabulo Sago, qui plaustrum Veias appellant, & urbem ex his
 compositam Veitulam / si magna est Vlurdum / si metropolis Ciocholan. A o
 ich pierwotnych naukach tenze lib. 3. mowi. Eodem tempore Ianus pater, Iani
 genas Radzenus docuit Phiscam, Astronomiam, Diuinationes, Ritus: & Ritualia
 conscripsit, omniaq; literis mandauit. Eisdem vero nominibus & veneratione Diui
 na sunt prosequuti, quibus in Armenia Saga erant vsi. ¶ Jawnote dy jest / iże ten
 Homer abo Homer syn Japhetow Scytha byl / ktory z pierwotnym Słow
 wiesiściem iszykiem naprzyod z Armenty do Syryey abo Aramicy / a potym
 zamtaad tu do Korony Polskiej / abo Scythyeey Krolewskiej przyssed: zkad /
 y do Wloch tenze tesz nafstarek Szczerostowieści zaniesc musial. Czego y
 same pomienione slowa / Veias, Veitula, Vlurdum, Ciochola, y Radzenui po
 twierdzaja. Bo lubo te Herosus iako nie wiadomy Słowiesiścizny tak
 barzo

bardzo poprowal / iednakie z opisania ich iacno sie domyslic / iz Veias polozył miasto Mos / Veitula miasto Wiestula takoby tuldiaca sie abo ruchoma / Vlurdū takie miasto Wlurdom lubo z dzisieysza Silarom takoby gruntowne budowanie / Clochola miasto Co-okola / takoby do kola obwiejsione (stadje Wlosta po dziesdziesi Zemek do kola obwdrowany Kolowanicem zowie) y Radzenui miasto Rodzeni to jest dzieci iego.

Rzecz tedy prawna jest / iz ona Prisca lingua Latina Bergomensow Sczesz rostowieszczynna byla / iaka tam Komor z dzisieyszey Korony Polskiej / abo Scythzey Krolewsi zaniosl. Arora gdy we Wlozech za czasem w wielu slowach odmieniono / tak iz podobno rozna iuz byla iako teraz Czeszczynna od Polszczyzny : te takie dopiero Latinam abo iacnieysza (to jest im do wymawiania) y Authora onego iacnienia Latinum przewal. y Potym gdy co dzieł obcinatac pierwotny iezyk (za co tytula Taliani to jest wcinacze dostali) nuż litery odmieniatac / y roznein infemi sposobami / o ktorych sie niżej powie / iuz w poly roznych slow narobili : w ten czas był trzeci ich iezyk podobny owemu niektorzy / co gadatc po polsku mieszaiac Lacinskie slowa / iako na przyklad : Slysalam piekny Dyskurs o Compozyciey miedzy Status. Stadje Bergomensis on takowy iezyk / ani Polski ani Laciniski zowie Mixtam linguā ; czyniac go czwartem z trzeciego. y Naostatek skoro iuz wsyskie prawie slowa / na kopyto swych iezykow przerobili : dopiero w ten czas powstal czwarty ich iezyk / ktory Bergomensis trzeciem czyni ; zowiac go linguam Romanam. W ktorym polerowaniu iezykā gdy gmin nie mogli z Solskita mi w ras narabiac / stad powstala rozność Wlozczyszny od Lacinny.

Rownie tedy tymje sposobem Grekowie / Egipcyanie / y ktorykolwiek inisi na swiecie / nie iednym slokiem ale po stopniach odmian / tezyki swoie w dzisieysza doskonalsc nie rychlo przywiedli. Jako na przyklad z plomienia nie zraz; uczyniono flamma / ale podobno pierwey plomā / potym plamā / nuż blammā / az na ostatek stanelo flamma : takie y inise slowa. Czego dosc rzetelnie to samo potwierdza iz nie mieli zraz (iako wcy Angelus Roecha in sua Bibliotheca Vaticana) ieno 16. liter / to jest. A B C D E F I L M N O P R S T V az po tym nie rychlo za czasem y nierazem HKQX Y Z wysnaleziono. A o literach F y V konsonansie tamje pisze / iz je dopiero Claudius Cesarz wynalazl : y dokladn tego / ije starsi Lacinnicy nie pisali fruges ale bruges, nie sama yfanum, ale bama ybanum, nie Casar ale Kayfar, nie Pyrrhus ale Purhus, y inise tym podobne slowa. A po wynalezieniu litery F. pisze iz tey tak bardzo zazywali / je nie pisano hordeum vcho, ale fordeum vcho, nie Octavianus ampliavit, ale Octavianus ampliavit, nie vulgus vixit, ale fulgus fixit, a przed tym bulgus bixit, takie y inise slowa. y Stad znac je Cicero nowe pisina / takie Iulij Casaria y iniszych ktorychkolwiek starych Autherow w ktorych wyborno Lacin widziemy / medroskowie tych swiesznych ledwie nie na tych wiekow przerobili : poniewaz w nich niemasz nic tak smiesznych slow starosciwiectich iakie bywaly za ich wiekow / y dlugo potym. Czego

Dość przymyślicie potwierdza świeżo na świecie Kálepin / Którego pierwśa y własna tego editia niemal tak rozjna jest od dzisiejszych / iáko oneczne Plautusowe tolutim badisa od dzisiejszego paulatim equita, y inſe podobne stárowiácińskie stowá.

Sposob doráchowánia sie Athymonu / z ięzyká Słowienſkiego. Rozdział 10.

Takowe tedy wyplynienie wſelkich ięzykom znátego pierwotnego pokazawſzy / iáwno jest iſe wſyſkiego ſwiáta rozumáite stowá / musidly zniegowizac iákifſkolwiek począték. Zaczym Kto ſie chce ich prawdziwego Athymonu ábo Wiedu- imion lubo zrozumienia doráchowác / trzeba iezáſtemi názed ſposobami odpowác / iákíemi ſe zepſowáae: niegdzie począték słow odćináiac / niegdzie trz odmienia iac / niegdzie ſrednie litery ábo ſylaby wyrzucáiac / niegdzie przydawáiac / niegdzie przeſádzáiac / y rozjémi inſemi ſposobami: Które gárbáre ſłow ſtárych wáli s táru Wygeráni / á cá czásem figurami iákoby Wyborámi. Ziókich zwálo ſie tu Kilká poloſyć zá Reguly / przez Które ſie iá jest w tym Wymowdſie ſłow odpſowáných: áby tájzy widziál / je ſie nic leKkomysáite w nim ſie polożyło.

Reguly ábo ſposoby Któremi pierwotne ſłowá pſowano.

1. Od wſyſkich ſłow Które ſie od A lubo K. poczyna / pierwotny począték odćiéto. Jáko náprzyklad ex Gabris wczyniono Abros, ex Saccaron Acacaron, ex Hades Ades, ex Nagona Agona, ex Matheas Atheas, ex Sarbis Arbis, ex Gaza Aza, ex Bauari Anari, ex Caulon Aulon &c. Táſze ex Belea wczyniono Blea, ex Hebuda Ebuda, ex Iechne Echne, ex Herebus Krebus, ex Refulani Kulani, ex Sergeſtani Ageſtani &c. Które wſyſkie ſłowá y inſzych tákowych nie zliczona rzecz / znayduia ſie dwoiáko piſane w Hiſtoryckich WyKcyonarzách / á miánowicie Stephani Caroli.

Też wielom ſłowom (nie wſytkim iedná) wczyniono / Które ſie y od inſzych woKaliſow poczyna. Jáko ex Hierycho Iericho, ex Hieremias Ieremias, ex Hieroboam Ieroboam, ex Hyberia Iberia, ex Hyberus Iberus, ex Nyarbas Iarbas ex Tyfcopolis Iſchopolis &c. Táſze ex Colchimum Oſchinium, ex Corope Oropo &c.

2. Wiegdy tej y ták inż obćiéto ſłowá z conſonántow / znemno doopćinywano / y zſoſtáwioných woKaliſow. Jáko ex Acautum wczyniono Cantium, ex Alaconia Laconia, ex Adamastor Damastor, ex Apulia Pulia &c.

3. Nie Którym zás ſłowom táżem cále ſyllaby wćiéto / iáko ex Illyberia wczyniono

uczyniono Liberia, ex Illyberis Liberis, ex Iobachus Bacchus, ex Palatij Latij &c.

4. Niemal we wszystkich pierwszych syllabach miasto ną tego O. klaszono A. żeby ieno cymkolwiek rozne byly słowa nowe od pierwotnych: iako morze mare, sol sal, nos nasus, Fomin caminus, Poganis Paganus, owies Auena &c.

5. Nie miastac nowe isyżki odmian liter iako my kładli dwoię aa miasto ną tego A. iakie mamy w slowiech / bal / bal / miał zc. Także dwoię ee miastko ną tego B. iakie mamy w slowiech / grzech biegl legł zc. Czego zrad sie dochodzi / je takowe aa lubo ee odmieniony na pomieszone A lubo B alić wnerze tak sie rozumieia / iako ie pospolicie wykladza. Jako na przyklad Baal czytacie Bal / alić sie rozumie straszny; iakiem on bydż musiał / ponie waz wysyżka Aya przeserz przysięgła. Dla tegoż to imie wykladza ie / dominas vel subijciens aut possidens: a Grekowie Baala Marszem bydż rozumieia. Także Baelphigor, czytacie Bel phigor / alić wnet sie obiaśnia / czemu to slowo Bel, vetustum abo defluentem wykladza / to jest iż dawno niegdz bel.

6. Dla teyże przyczyny miasto ną tego O. iakie mamy w slowiech tór, góř, płóć zc. kładli au: iako miastko oro, toro, Plótus &c. taurus aurum Plautus &c.

7. Kwaie także y o konsonantach wazaję potrzeba / iż miasto ną tego f. niemal zawsze kładli dwoię ll. Jako Wal Vallis Golec Gallus, Wal abo Bel Beilus &c.

8. Także miasto ną tego / s. kładz / sc. Jako Żydowski sin scin, reš refo, Sith Scyth, Mathusalach Mathuseialach &c.

9. Naj tawno jest / że Łacinnicy abo Włoszy wsekkie Ch także C. przed A. O. V. czytacie zą K. steli przez to słow niepoleterych uczynili: iako capio, captivitas, caputū &c. ktore czytacie przez C. iako ie napisano / idwo jest iż capio y captivitas są ną se chpam y zczapientie / a caputium brz czapczym.

10. Toż rozumieć y o literach O y T z ktorych tawno przed B. l. czytacie zą dz, a te przed semiz wożalisantz C.

11. Wazaję też potrzeba / iż Grekowie nie miastac liter B. ani C. nie czytali Barbarus ale Marwarus / nie Basilica ale Wajylka. zc. a miastko C. pospolicie pisali K.

Żydzl także na wielu miejscach B. miastko W. y wyatem W. miastko B. czytacie.

12. Naj Th Grekowie niegdz kładli zą T. co sie wymawia niemal iakoby wnim j. bylo: iako w slowie Athona miastko vriente abo vzenie / iż tam skola pospolita bela: Niegdz zą takowej D. Stadze Łacinnicy Greckie Theos pisza Deus, y także tym podobne. Czajem też y zą prostę D: iako w slowie Athymon miastko Wied-inton. Łacinnicy zaś byle czemtem roznic / D. czesto w Th odmiensia: iako Dronos Thronus / Getha Getha: Stadze sławne są wprostow Gethyca plestra. Aczajem też y w proste T. iako Powiedac; Poeta.

13. To też wazaję potrzeba / że Żydzl niemadze pewnych iako my Wożar lifow / ale te w jednem tylko Aleph punktami roznaczaie / rownie iako

ny / á, a / od gołego A. Zaczynam Ethymoniac słowá / nie trzeba się wiele śadzić na ich Wokalfach / ale tylko na samych prawie Konsonantach.

14. Tuż trzeba zawięzywać na to pamiętać / iż przed Claudisem (iako się w 9. Rozdz. pokazało) nie było liter F. y V. Konsonansá. Zaczynam Ethymoniac słowá / tak te trzeba czytać iako na on czas pisano y czytano / gdy niemi co było przesywano.

15. Toteż wważyc potrzeba iż litera X. miała miasto ná tego / gz. ábo kz. tak iż tedno jest Xiádz ábo z Láciński Xiódz / także Luxius ábo Euginius miasto Ogżony. ¶ Czeszo też Lácińscy miała S. miasto X. iako Exquilius ábo Esquilius, Alexia ábo Alesia &c.

16. Równie także y o literze Y. wważyc potrzeba że ia Orefowie czeszo miała miasto E. iako Breges Briges ábo Phryges, Chrellus Chryslus / Edeffa Edyssa, Tymbrum Timbrum &c. ¶ Stará zás Lácińscy miasto Y. miała Y. iako Pyrrhus Parrhus, Tyfcus Talsus, Tyllageta Tullageta, Thyria Thuria &c.

17. Także o literze Z. wważyc potrzeba że sie czeszo znayduie / miasto nieśgo H. á czasem y G. iako Agonax / ábo Azonaxy Abraham, miasto Obrezan : Stadze go wykladacie Patrē circuncisionis, ábo multitudinis to jest circuncisa.

18. Wiele też rozni garbárze pierwotnego izyfa grzesyli y powinowáctwem ábo podobieństwem liter iakie sa miedzy H, á Ch, także Ch. á G. także G. á K. także B. á P. także F. á W. także M. á N. także P. á Ph. także W. á B. y tym podobnych.

Zná ostatek nie rozumieć słow poposwanych / ábo nie mogąc poić od náhyfcow wymowionych / óślep kładli fioreffolwiek litery / á czasem y syllaby in se zá in se. Jáko ná przykład mamy w pomienionym Dyckyonarsy historyckiem Stephani Caroli, zá tedno w roznych Authórach Adiabare Aiabane, Adubanus Danubius, Aduas Abdna, Aeani Equani Equi Equiculi, Aedessa Edissa Edyssa Egea, Egabro Eebro, Sarmata Syrmata Sauromata, Hennomia Hennomia, Poltiobria Poltumbria, Abganis Agabanis, Agra Aera, Agragas Aragas, Roxolani Traxolani (sub tit: Alaani) Brytania Frydania (sub tit: Albion) Breges Bryges Brygantes Phryges, Bryses Chryses, Brusa Prusa, Cabrus Caprus Calabrus, Claudius Clausus, Caralitani Calaritari, y Eilka tysiac y słow in se: fiore sie zá czasem w osobne Kopyztorá / ná pokazanie wiecey tych Regal nieprawosći.

Jako takowe Reguly / y ná co sa potrzebne: Rozdział II.

Obacz tedy wważny Czytelniku / że ia Ethymoniac słowá / nie ftora: dze litere ábo syllabe miała zá in se / ale przez pewne Reguly z wielka pracą zebrane / te ftorey potrzeba wyciąga / ábo do sensu pisma G. lubo historycznego / ábo przyrodzenia iakiego słowá. Jáko ná przykład / nie dość ma: iacz pos

iącz pospolitego wykładu słowa Ofanna, żeby sie miało rozumieć Salua nos Domine (a to dla tego iż niemają wnim konstrukcyey z następującemi słowami filio Dauid) a chęć wiedzieć coby to za słowo było : Naprzod uważyc potrzeba / że to filio Dauid wydawa Ofannie iż ma bydź wie co temu należącego. Wiedząc tedy że to Panu Chrystusowi śpiewano było / Ktoremu iako prawdziwemu Bogu należy Boska chwala : a uważając że Illyrykowie Nabożeństwo Bożeństwem zowią : iacno sie domyslić / że to słowo Ofanna jest zepfowane (przez pierwszą Regule) Bojanna albo Bojenna / to jest Iatria filio Dauid.

Także Alleluia, iż je wykladać Laudate Dominum, iacno sie dorachować (przez 1. Reg. o poczetku / a 7. o dwosygu II) że to jest Chwale-luia / to jest laudem funditat. sc. certus fidelium. ¶ Waz Abram, uważając iż był od Boga obrany y dla tego z Hatan wywabiony : iacno jest / że to słowo Wyzys dowiono z nazęgo Obzan; a to przez 4. y 18. Reguly. A iż potym / w ten czas był nazwany Abraham gdy mu sie Pan Bog rozkazal obrzezać : stad oczywista rzecz jest / że to słowo niegdy było Obrezan / z Ktorego Żydzi nie mając pewnych wośklisfow wezynili (przez 4. 16. y 18. Reguly) Abraham. Stad je go wykladać Patrem multitudinis, przeto iż wiele Narodow przyszło od Żydow obrzezanie. ¶ Także Absalon je go wykladać (per antiphralim to jest o pacznie) Patria pax; uważając iż Etyhmon w opaczności bydź nie może / a chęć wiedzieć / coby to za słowo było : naprzod uważyc potrzeba / iż ledwie kiedy miał świat podobnego temu Saleńca przedwko własnego Dycu / bo iacno sa tego woyny przedwko Dawidowi : a potym je go on zabitego tak bierzę przedwko żalował / aż mowil. Fili mi, quis mihi tribuat vt ego moriar pro te. A tak wnet sie pożąnie przez 4. Regule / że to jest albo Obfalon / iacoby nader falony / albo Objalon miasto objadłowany. ¶ Waz Ceres ponieważ ta za Boginia zboż miana / uważając iż Boginie trzeba czcić / a żyto zbożem ref / iacno sie domyslić / że to słowo Ceres, jest okrzestane czerze ref. Także Bacchus / ponieważ go za Boga trunkow miana / a na bezcze miala / gotowa rzecz / iż to słowo jest zepfowane Bezczos. ¶ Rownie co by za słowo było Alaconia lubo Laconia (bo ia dwoiako pisze) iacno sie dorachować / naprzod pierwszą syllabę przez 4. Reg. odpfowawszy na Olaconia, a potym przez 1. Reg na Polaconia; ponieważ w Pelhazaj była / gdzie także z miasta Polacontey wezyniono Laconia / iako y we Wlozech z Polacium a bo z Lacinist Palatium za czasem okrzestano Latium. Stad je po dżis dżien Illyrykowie / rownie iako y nas Wlochy Lachami zowią. ¶ Waz nix iacno jest per 15. Reg: je go wyrobiono z nazęgo śniegu; naprzod / e. wyrzuciwszy / a potym / s. na koniec przesadzivszy / aby było nigs albo z Lacinist nix. ¶ Także Cupido iż chęćwość znaczy / iacno jest / że to słowo (przez przesadzzenie sylaby do) wezyniono z nazęgo do kupy, iacoby chęćwo zgromadzanie albo łaczenie. ¶ Waz liter / wiadac je mowienie rzęca zowiemy (iako piękna rzecz miał do ludzi) iacno dość je ia wylacniono z tych słow lita rzecz iacoby falusfermo. ¶ Także Syllaba sila abn to jest obtecdla w fupie. Calamus Pa-lac ma /

ład ma dno musi / to jest papier albo na tym piśmie. Papyrus podobny / bo go pod nie podobadnia. Author dalszy / iż drogo do tego przetrwał: y także wszystkich innych słów / co ichżeno jest na świecie w którymkolwiek języku / i dno się i ich przyrodzenia / albo opisania lubo w Biblii lubo w Hisztorjach dorachować przez pospolite Reguly / iako z pierwotnego naszego języka Słowieskiego wypłynęły.

Ze takie wykładania słow odpsowanych / nie są przez ciw pospolitym Doktorow Światech Kozdział 12.

Jawno tedy jest / że słowa ktore wiażny Cytelniku znaydziesz w tym Wywodzie odpsowane / lubo: Polska nazywane; iako Paradisus Poradziest / Monarchia Mieszkawość / Aristocrata Pchrystokraczele / Seth Scyth (albo raczej Scyth) Enos albo Anes Panoss / Malatcel Mola-let / Mathusale albo Mathuscya-lich Matu-scialoch / Tanais Toniec / Hercules Herculec / y inne tym podobne / nie wiecey nie są różne od Adam Jadam / Eua Jewa / Andreas Jedzey ic. iea no że tamte nie są nam tak iako te wzwyczajny: dla tegoż nie wiażnym dzie wne się zdadza.

Niechże tedy jeden nie mowi że to są szere słow popsowania gwoli wykładania ich poswemu / przeciwko pospolitemu Doktorow Światech wykładawowi. Bo infa rzecz jest słowo iakie swawolnie popsować i iassa zepsowane zdowodem odpsować / aby się to co niegdoy rozumiało. ¶ A co się tknie aby odpsowanych wykładay miały być przeciw Doktorom Światech / wiaż proste miedry Cytelniku / że iako infa rzecz jest pokazować / o iakiem obrazie iż tego albo owego Światego jest / od pokazowania iakiemi go słobami albo z iakiego drzewa wyrobiono / y z ktorego lasa ono drzewo wyrabiono: tak infa rzecz jest / wykładac z Doktorami Światemi słowa Żydowskie albo Greckie / tak iako ie Żydzi albo Grecowie rozumiały / a infa nie przeczac temu pokazować / i kad się wzięły z Żydow albo Grecow takowe słowa: y co brzmię w rżkach pierwotnego języka Narodow Słowieskich. Wczym jawna się krzywdy ani Biblii / ani Doktorow Światech nie czyni. Bo iezeli się godzi w Biblii słowa Chaldeom y Arabom / y naczey pisać y poswemu wykładac / niżeli ie Żydzi pisa y wykładacia: czemuż proste nie ma się toż godzić y nam Słowakom? ¶ Tym wiecey jesnyż dawse byli y są przy tym prawie: iako się widzi w zwyczajniejszych słowach Adam Jadam / Eua Jewa / Ioannes Jan Andreas Jedzey / y wielu podobnych / ktore inaczey aniżeli Żydzi albo Biblia / piszemy y czytamy. Co iezeli się godzi w zwyczajniejszych słowem: czemuż ynie w inższych niezwyčajnych?

A żeby iáwno belo / táto roziat Chaldecowia y Arabowie slowá Bibliy /
 ze piše y wykladáte / niech bede te fillá ná przyklad.

Tęci kómi kómi piše y wykladáte :	Lácińskie	Cháldeyskie	Arábskie	Słowiańskie
	Adam	Obom	Adamo	Jadam.
	Homo vel terrenus aut terra rubra, v wszystkich.			Heres Dei promissor
	Abel	Hobel	Habil	Vbel.
	Luctus vel vanitas, v wszystkich.			Desuit.
	Seth	Sichy	Scit.	Sczyt.
	Posiuts	Fundamentum,		Frontispiciata.
	Enos	Anus	Anos.	Pánosf. (s. Sethi.
	Homo vel vir. Nomen Domini vel dulcedo,			Dominatoris filius
	Malaclel	Mahlalail	Mahlolail.	Molá-lel.
	Laudans Deum	Laus eterna.		Tineam fudit.
	Mathusale	Matušálách	Matušcialach.	Matu-ściáloch.
	Mortem mist	Nuntius mortis	Mittens mortem.	Turbamti excisor.

Dla rozemiania tedy czyiby wyklad bel wlasnieyfy : Naprzyd o Jadamie
 nie wazyć potrzeba / iż między insemi imionami Bożemi / test też jedno
 iestność Bóstwy Já ábo jaus takoby Egos, ktorem sie názwáł mowiac Exo. 3.
 Ego sum qui sum. Tredze Jadam wlasnie wyklada sie Ego dabo, takoby dżes
 dżic obietnic Bogá ktory sie názwáł Já testem ktory iestem : to iest nie obkos
 go in sego iestność máłacy / leno sam obściebie. Ktoro go wykladn potwier
 dza oso Dawidowe Psal. 8. Omnia subiecisti sub pedibus eius Iż iednak dáleko
 wielkše rzeczy miał mieć od Boga ni jeli wziął / to iest Niebo do ktorego cślo
 wiel stworzony / dla tego nie názwáł go Bog Jádel / ale in futuro Jadam / iá
 Toby Dei dabo / ktory sie zowie jaus ábo Egos. y Vbélá wyklad iáwny iest bez
 wywodn / bo wlemy je Vbel gdy go Zaim zabil. y Sczyt zaś coby belo
 wścom nie tyno ; przycyna iednak dánia mu tego imienia bel / iż odniego
 wykawlonego ná czolo Jadamowe Pánowanie w Ráin poczyte Sczyt iekiem
 swano / y potomki tego iáko nazacnieyfe ná świecie Synami Bożemi y Pá
 nosá tak je wyklad / samz siebie iáwny iest / iż byl Synem Sczytá pierwsze
 go po Jadamie Pána świata / y Sukcessorem tego. y Molálel dla tego
 tak bel zczony / je pierwszy ná świecie Zainiany podbil / ktory iáko mol
 wśyffel Arab indski pśwałá. Za co iż nieśmierelny chwyl nábel / stado
 je to imie Laus eterna wyklada. y Mathušciáloch zaś / stado bel tak prze
 swany je Zainiany wyśieł / ktery y przed Potopem dlugiemy wyndami
 swiat

świat macili / stadje go wykładata / Mittens mortem, abo Apostolus mortis. Ktorych wshyskich wykładow iskrotnawlasność w samym sie Wywodzie sie rzy obaczy.

Pokazawszy rożność v rożnych miedzy pomienionemi słowami / rownie także / nie bedzieli w foga chciato / ze Magoga y Goga synow Japhetowych zowia po naszym Lachem y Polachem / choc tego dość grantowne przyczy ny pokazuje: niech prosze wspomni na takę rożność słow zwyczajnyeyshych Adalbertus od Woyciech / Bonauentura od Dobrogosta / Deodatus od Bogdan / Felix od Sczesnego / Bonifacius od Dobrodziela / Chrysostomus od Złoto / nstego / Benedictus od Dobrosłowa / Syluerius od Lásomisa / Hieronymus od Jarosa / Laurentius od Wawrzyńca / Petronilla od Piotrusze / Pudenciana od Wshybonki / y inshych tym podobnych. Ktore w wshach naszym tak własnie nie maie nic Lacińskie y Polskiem / iako y Zydowskie Magog z Lachem abo Gog z Polachem: Rowsem kiedybyśmy tak nie rozumieli Lacińy iako Zydowizny nie rozumiemy / zaiste nie rownieby trudniey pokazac / ze to ledni bel / Adalbertus y Woyciech / Felix y Sczesny / Hieronimus y Jaros / Laurentius y Wawrzyniec / także y drudzy pomienionych: a nizeli Magog y Lach / abo Gog y Polach. Ktorem tego tylko nie dostawa / ze ich nie mamy w zwyczaju in iako tamtych. Jednakże łacniey sie ich niż tamtych dorachowac: bo wnas zywszy / ze Scythiam Regiam wshyscy Historycy w Ronie Polskiey pokazuią: Nuz to je Scythy Zydzi Magogami (patrz w Kalepinie pod słowem Magog) a Słowacy Lachami zowia: oczywista rzecz jest / ze to leden musiał bydz v rożnych Magog y Lach / iako Adalbertus a Woyciech / abo pomum a iabiko. A poniewaz Polach przyodeł nasz tak za wsze pospolu chodzi z Lachem / iako w piśmie S. wshedy Gog z Magogiem (ktorym nasz Narod niegdys piewywał Lelum Polelum) tedy za tem idzie: ze iako Zydowski Magog jest našem Lachem / tak tey y ich Gog našem Polachem / abo Polakiem: co sie dostatniey tym Wywodem pokazuje. Stadje iada Zydzie Szlachćci zowie Goy / a Chłopa Muzyk.

Tak tedy tych iako y inshych słow (dora chowawszy sie iakie niegdys byly) je uzywam za trzeci Instrument abo materya Istoryey moley / nie dziwny sie wiazny Czytelnik: poniewaz iako widziš y w nich samych dobrze zrozumiánych / dyšy oczywista prawda niemal wshyskiego iako sie co dzialo.

O przybudowaniu na pomienionych trzech Fundamentach Istoryey. Rozdział ostatni.

Na ostatek v to wiazyc potrzeba / iz nie rownie wiekšy jest dowod czego kolwiek / pokazem zperwnych rzeczy / praśa domcipu wyciśnionym: iako przez miarkowanie czasow / abo ledney rzeczy rożnych imion dora chowanie / y insem

y insemi sposobami / o czyludzkie otwieracia cemi : a nizeli gosemi slowami
 Ktorego Authora o bayfi podayknego. Jako náprzyklad / ze Baal ktore-
 mu Ninus y Semiramis bálwan beli ná wczétnosc wystawili / nie kto infty byl
 ieno Tanaus primus Rex Scythiaz Regis abo Korony Polskiej : lacno prasa do-
 wécpu wycisnac / z slow Genebr: rda / wielkiego Chrzesciánskiego Zistorys
 Eá mowiacego lib. 1. Vexores Rex Egypti qui Seythas vsque ad Pontum (vt Tro-
 gus docet) pepulit, & Tanaus Rex Scythiaz qui Vexorem vsq; in Egyptum repulit,
 ante Ninum fuerunt. Jezelic ábowiem przed Ninem jadnego inzego nie be-
 so przestachn swiata / procz tego Tanausa / tedyc nigogo inzego. procz nie-
 go / nie moiono Baalem ná on czas przeswadc. y Takze to / ze tego Tanausa
 (doptero potym w Europie tak nazwanego) przed tym w Nizey Polegiem
 lubo za czasem Polachem / áz náostatek Polakiem zwano / od Polegnienia po
 Legu ábo Lachu (Ktorego Zydzi Magogiem zowie) ná Stolicy swiata :
 Stad lacno wycisnac / ze starozytne miasto Polemniacum ná Pontem, ná
 tym miejscu Ptolom. pokaznie / stad Tanaus wypadl ná Werocesa. y Nuż to
 ze ten Polach rzeczony Baal y Tanaus / musial bydz nie de sirpe Iaphet tak
 Fasciculus temporum wcy / ale wlasny á nazacniefszy syn tego / sam czas pokaz-
 znie poniewaz bel tesze przed Ninem. y A to zas / ze go Joseph Antiqui-
 ratum Magiem á drudy Zydzi Gogiem zowie : stad lacno wycisnac / iz tene
 ze lib. 1. ná tymże miejscu pokaznie Moga miasto starozytne gozie Ptolom.
 Polemniacum : A pisze iz belo Moga syná Japherowego. Tym sposobem y
 wiele infszych rzeczy ná d. Sloice idániefszych / lacno wycisnac prása dowécpu
 y pewnych fundamentow / idk wino z iagod.

Nie pytayze sie wiecey wazny Czytelniku / stadem wziat y biore to
 pisze (choc ledwie ktedy od tego zdziásteyszych pomysloné) obas
 czywfsy przeste Perspektywé / ná idktych fundamentach
 stole. Ale tak prosze badz wdzieczen prace moiej /
 takoc przywaleszy. A tak ia chetnie czytay / také
 ia tobie vprzeymie zycze / vt bene
 diuque valeas.

Nástepstwo Pánow Swiata.

Sámoprawdźiwych Augustow ábo Gogusťow. T Niezwycięzonych,
Przez Których sie wiezt / ten Wywod prowadzi.

I. Adam / w Raia od Boga postanowiony Pánował lat 234. áz wnuťka obaczył / z tego syna Etořemu Pánstwo	Od stworzenia
II. Scyth ábo Seth syn tego / nástepiwšy Roku 21 wieku swego 105. Pánował lat 140. áz przykládem Dycowškiem tákže wnuťka z nástepce swego obaczył.	235.
III. Pánof ábo Enos, syn tego nástepiwšy Roku 21 wieku swego 160. Pánował lat 100.	395.
IV. Pánoch ábo Anach, wnuť tego / názwány Molalel ábo Malaleel / nástepiwšy Roku 21 wieku swego 101. Pánował lat 404.	496.
V. Matu-šćaloch ábo Mathusale Prawnúť tego / nástepiwšy po nim Roku 21 wieku swego 214. Pánował lat 756. áz do Potopu / Który sie poczál.	901.
VI. Japhet / Prá wnuť tego / názwány Iuppiter nástepiwšy (po iedenástu lat Interregni) Roku 21 wieku swego 112. Pánował w Assy lat 337. nim odšedl do Assyrii.	1657. Od Potopu.
VII. Lách Priscus syn tego po Zydowsku Wágeg / legšy ná pierwotney Stolicy swiata. 21 wieku swego 342. Pánował lat circiter. 10.	1669 12.
VIII. Polách Priscus, brát tego Etořego Zpřiz Gogiem zowie / przed tym Dian ábo Alanus, á potym Báal, Tananus, Hercules, y Louis rzeřozoy : nástepiwšy Roku 21 wieku swego 348. Pánował lat circiter. 45.	2007. 351.
Przyšedl do Europy Roku 21025. 369.	2018 162.
Odšie Scythické Křoleštwó (Ktoře przed tym od pocátku w Assybylo) wštanowit od niego Polšiem / á od wladši Carmachtem názwáne. Dšploš dšil wštám třeř synow / Scythá / Gogáderská / y Sietoná : z Ktořego liniey byl. Jan Sieton / ábo Jágielo.	1025. 369.
IX. Scyćieć ábo Soytes, od Ktořego Scythické Křoleštwó zowie sie Scyćiećšiem ábo Scyćárum Regiorum. z Tego dšieleš y Nástepce ábo Successory / áz do Nátášš : y Niezwycięzon. WŁADYSŁAWA ZYGMUNTA poľáje Ansthorowe Speculú Historicum, bedžieli ná nie tákt nášlao / táť tego potreba.	2025. 369.

W Y W O D
H I S T O R Y C K I
Jedynowłasnego Państwa
Świata /

N obaczenie w roku naczynieyszego Narodu
Polskiego / y w ich Koronie prawdziwego naczyn-
stwa / w pierwotnym Jadamowym Pa-
nowaniu światu: uważyc potrzeba / gdzie sie /
iako / a iakie poczeło: y w kim / tedy / a iako ciągnę-
ło / pory aż sie dzisieyszej Koronie Polskiej za łaska Boża
doszło. Co obaczysz / krótko sie cokolwiek peronez
go y o przyszley fortune tego pokaze.

Co w tey mi-
terey wwo-
żać.

CZESC PIERWSZA.

O Zaczności pierwotnego Scythyckiego Pań-
stwa przed Potopem, y różności Scythow Pa-
nochow (ieszcze na on czas) od gminnych.

Jadamowe Panowanie światu / w Kainu władza od
Boga wzięta poczeła / zrazu to jest przed grzechem szes-
ra Poradziesz była / ktora nowsze tezyki Arystokracya zo-
wia; przeto iż w Poradzieszy iednak wшыscy wolność
mowienia mając parzystokracya. Spolnie abowiem do
Jadama y Jewy rzekł Pan Bog. Gen. I. Rosćcie y mnoż-
cie się, a napełniaycie ziemię, y podbiaycie ją: a pa-
nuycie

Poczeło w
Kainu panow-
wanie Aristo-
kracya byle.

Od Boga po
wierzone y
wbogacone.

Wszemi rze-
czami przed
grzechem.

Szym Jaz-
damowi z Je-
wa poruczo-
ne.

Ubytowało.

nuyćie rybom morzkim, ptaśtwu niebá, y wszem rze-
czom co się rucháia ná ziemi. **B**toemu słowami Pan-
Bog wszechmogacy / naprzód przyrodzona pierwsiych
rodzicow zwierzchność nád wszytkim przystym potom-
stwem ich / potwierdził y vgruntował mówiac: Rosć-
ćie y mnożćie się, á nápełniajćie ziemię, y podbiay-
ćie ia. **A** potym tak im samym / iáko y potomstwu ich /
dał w spólná moc y używanie / wszelka inša procz czło-
wieká żywiaca rzecz / przydáac: **P**anuyćie rybom morz-
kim, y ptaśtwu niebá, to jest laráiacemu po powi trzu /
y wszem rzeczom co się ruszáia ná ziemi. **Z** tadże
mówi *Scor. lib. 4. distinct. 15. quæst. 2. Lege natura vel di-
uina, non sunt rerum distincta dominia, pro statu innocentie:
immo tunc omnia sunt communia. Prawem prz yrodzonym
abo Boskiem, nie są rozdzielone Państwa rzeczy, dla sta-
nu niewinności, y owszem w nim wszystko miało bydy
spolne wшыtych, iáko mamy y Decree: distin: 8. ca-
pize 1. Zaczyn gdyby był pierworodny grzech nie nasta-
pił / tedy wszelki człowiek iednakie by prawo miał był nád
wszelka procz ludzi żywiaca rzecz / póki by tey sobie kto-
ry z nich był ná swoy obicny pożytek / abo posługe nie
odbiaczył. **B**o w onym zgodliwym niewinności stanie /
żaden by sobie był nie przywlaszczał / ále tylko czásu po-
trzeby / czego chéiał iak swego zczył: á póki by czego był
ieden zczywał / poty by sia tego drugi był nie tykał. **A**le
zwierzchność nád ludźmi / przy samych by tylko pier-
wsiych rodzicach zostawała była: á po ich śmierci (ile roz-
zum pokázue) podobno także w męzeczyznie y bialeygło-
wie / ná ktorych by kólowiek oni byli takowe práwo swoje od
Boga wzięte / w lali: či zás także ná drugich: y tak zámse
ná potym. **B**o władza ona od Boga postanowiona / tak-
żi mu:*

że musiała mieć nasienie następstwa / iako y wszelka insha rzecz od niego stworzona nasienie plodu / według onych słow. Job. 36. *Deus Reges in folio collocat in perpetuum*, to jest B O G Krole na Maieście pościanawia na wieki. Przewódá iest / iż takowa zwierzchność w onym zgodliwym stanie / żadnych holdow / robot / y ciężarow / nie wyciągałaby była po inszych ludzích ; iednakże miałaby była względ swoy / y włabza nad nápełnioną ziemią / według pomienionych słow : Nápełniaycie ziemię, y podbiaycie ją. Nie pomálu potwierdzáią názwania Krolew po Látynie Rex, po Włosku Re, po Hiszpáńsku Rei, po Fráncusku Roy, a Raynik po Stáropolsku ábo Słowienku : że sie pierwotne Krolestwo światá w Ráiu poczeło.

Po grzechu zaś pierworodnym oná Poradziéż Jádámá y Jewy obrociła sie w Mien-árcosć ábo Monárchia / to jest że tenen był miány árcy nad wszytkimi : gdy Pan Bog między inszymi troskami náznáczonymi Jewie / oddiał tey władzypánowania / mówiac Gen. 3. Pod mężowá mocá będziesz, a on będzie panował nad toba. Bo temi słowy do Jewy : A on będzie panował nad toba Pan Bog władza Jádámowe nad nią / y wszytkim p zysłym tey potomstwem potwierdził : áby nié nie mogli rozumieć / że pánowanie Jádámowe rownie też eakże przez grzech wskáło ; iako y ono pospolite wszytkiego potomstwa tego / ná wszelkich rzeczy miente w pospolitédóści ; Nie tylke tedy moc pánowania ludztom / ale też y oná pospolita wštem inszym rzeczom / y używanie ich po grzechu pierworodnym / przy samym tylko Jádámie pierwszym Ráyniku / ábo porzadnym Pánie światá zostały. Z tadże Augustyn S. wczy *super 2. Ioan.* że prawem iuż ludzkim a nie Boskim od Krolew wziętym mamy,

co ma.

w ich po kole
utu.

Po wygnániu z Ráiu Aristokracya w Monárchie sie obrociła.

Z Dekretu Bojego.

Ná własność wszech rzeczy przy zwierzchności zostáta.

co mamy. y tamże niżej mowi: *Per iura Regia possidentur possessiones, to jest / Prawem Rayników (ktorych) dżiś Krolami zowimy) maia sie mienia.* Jawnie tedy jest / iż ono pierwotne prawo Boże spólnego wshytekich wshem rzezom pánowania vtrácił naród ludzki przez grzech pierworodny / tak iż teraz w rełách zwierzchności zostawa.

Która różna jest pod ier dajm uay wyszym pánem.

Tá zaś różna jest / według onych słow Eccl: 5. *Excelsior est alius, & super hos quoque eminentiores sunt alii, & insuper uniuersa terra Rex imperat seruienti.* Nad wyszszego mowi / drugi jest ieszcze wyszy, y nad temi znaczniejszy sa drudzy, aź naostatok wshytkiey ziemie Krol roskazuje iey sluzacey. to jest / wyszy nad slachcie Krolowie / nád tych zaś Cesarzowie / á nád Cesarze ieden Pan wshytkiey ziemie Successor Jádámow.

Luboby go kto nie znal za takiego.

¶ Ktory luboby go kto nie chciał znáć za takiego / przecie iednak przez to práwá swego nie tráci / rownie iáko Papież Duchownego ná wshytek świat / choc go wiele Pogan / Baczrow / y Odszepienców niechca znáć za takiego. ¶ Znowu zaś wiedzemych tak różna zwierzchnościá iedná jest od Boga wzięta / iáko w Jádámie była / y musi bydz wie-

Bo władzy Jádámowey musz bydz successor wie.

go práwnych Successorách ábo Następcách / według posmentionych słow Job. 26. *Deus Reges in Solio collocat, in perpetuum.* to jest / Bog Rayniki ná Maieście posadzá ná wieki. Rayniki mowte nie Krole / bo Krolowie ábo Kásralowie / Sedziánti tylko niegdy bywali / od Raynikow nád kráindami ná Karanie y czynienie spráwiedliwosci postanowianemi.

Ktorym nie poslušnych.

Druga zaś zwierzchnosc jest Krolow ábo Sedziow / nie władza Boża / ale ábo własná síla / ábo zá zezwoleniem sie poddanych / postanowiona do czasu: o iákich mamy słowa Boże Ozea 3. *Ipsi regnauerunt & non ex me, Principes exciterunt & non cognoui.* Oni mowi krolowali

Bog nie zna za Krole.

lo wali

lowali, a nie zemnie, Panem byli, a iam nie znal. to jest ich zátekich. Takowa tedy zwierzchność / iezeli własna síla powstała / tedy sie tyránstwem zowie: przeto / że ci tácy rány zádawáta / szábla szánowiac Krolestwa swoje z náktore nie máta zádnego práwa. A iezeli jest z chwálu pobbánych / tedy względem ich słusna jest / lubo to względem práwa Jádámowego (władza Boża vszánowione-go) nie słusna: iezeli od Successora Jádámowego nie má potwierdzenia / y nie przyznawa w nim nawyższej zwierzchności / iáko niegdy przyznawano: y znouu powinno będzie przyznawać / kiedy tego czas od Boga przeyrzány / według Dániela S. przyjdzie. To jest / że ieno. 2. głowy światá nawyższe beda: Papiész / a Pan świecki wszytkiej ziemie: pod ktorym tákże beda / iáko niegdy bywali Czárowie / pod Czárámi Kayntey / a pod Kayntákami Krolowie abo Karálowie y Kiazeta z inszemi Pany doczesnemi.

Gdy tedy po grzechu pierworodnym / zupełna władza światá w samym tyłko Jádámie została / takowa ona Władca-arcność lubo Monarchia tego / trwała aż do tego czasu / kiedy spócił synowi swemu ná imie Sethowi / Pánowanie światá; iáko sie níży pokáże. W ten czas abowiem / iż sam Jádám będąc Pánem onego / nie tyłko Práwem Bózym / ale też y przyrodzonym / iáko Ociec wszytkiego narodu ludzkiego / nie mógł ná Sethá wlać onego Práwa przyrodzonego / bo go nie mógł Wycem drugich synów swoich (ktorych prócz Kainá / Abla / y tego Sethá / miał 29. y tyłsz też / to jest 32. Corek / według Comese. in 3. cap. Gen.) tákże ani potomstw ich wezynie: dla tegoż aby Seth następcá tego / miał był zupełna wszytka moc Jádámowe / nie bosć było postanowić go ná swém miejscu / przez wolanté náń práwa Bózego / ale też náń to dla iákiez
go rozera

ábo z czystego
go chwálu
Krolowte.

Ktory wszy
scy Kiedysiel
wieł beda
musieliznáć
tednego Pá
ná ziemie.

Po Jádámie
nástapila
rystokracy
cka Monar
chia.

w Śecie succ
cessorze tego.

tak po dziś
dziś w Pol-
sce mamy.

go rozzerwania potrzeba było zezwolenia drugich synów
Jadámowych/ na posłuszeństwo temu. Przez ktore spol-
ne porozumienie/ nastąpił trzeci stan w Pánowaniu świá-
tá/ z pierwszych dwu znięśány / to jest Poradzistka Mieni-
arcóść / lubo *Aristocratica Monarchia*, taka po dziśdziś
w Polsce mamy: iż jeden Pan ma hárę y gore nád wšy-
tkimi / ale to nie inaczej / ieno przez spolna wšytkich Po-
radziej ábo Aristokracya.

Ktora sie Scy
rycka Porá-
dzieja zowie

Bo niedoślo
náloś liter.

Tak tedy vgruntowane panowanie świáta/ ob tego
czásu / záwse dwoie przezwiśta miálo / to jest od spolney
rády Poradziej ábo *Paradisus* (iáko sie nízey pókaže) á ob
Sethá syná y nastapce Jadámowego / Sethyckie ábo rá-
czej Scythyckie. Ztadže to imie Chaldeowie y Arabo-
bowie wykłádáia *fundamentum*, á Zydzi *positum s. profun-*
damento. Od tego tedy zowie sie pierwotne Pánowanie
świátu Sethyckie ábo ráczej Scythyckie: bo tego syná
Jadámowego / ktorego niedośkonáloś Greckich y Lá-
cińskich liter / *Sethem* uczyniá / Zydzi *Azjanscy* / Chalde-
owie / Arabowie / y wšytká Azja (w ktorey sie wrodził y
wmarł) nie *Sethem* ále *Scythem* zowia: iáko zeznał *Vid.*
Maronita dzisiejszy *Professor* tych tezytkow *in Vniuersitate*
Romana. Niemáiac ábowie Grekowie y Lácinnicy rozno-
ści/iáko my y Azjanowie miedzy c c z, s s ł z, z z z, y infymí
podobnych: nuž niektore litery różnie ná roznych mieścách
wymawiaiac / iáko C. przed a o u z á k, ták že g. przed e i. z á
d z / musleli rádzi nie rádzi ták słowá stározytne popsowác /
že ich teraz y sami nie rozumieia. Jáko ná przyklad *Basi-*
lica y *Basiliscus*, zdádza sie byc brát z siostra / choć brzydki
wáz *Bazyliśek* / nie ma nic z Krolewskim *Kościotem* / Koo-
ry *Bazylika* zowia. Ztadže to zbláznienie świáta? ztad / iż
nie mogli wypisáć swemi literámi / *Wazylica* y *Wadzylisk*:
Ktorych

iáko y infse
słowá pop-
sowáta.

Których słow by byli nie popsuwali / wszystkieby gmin
zrozumiał / iż dla tego Tum Wazylica przewano / aby go
wszystkie inſe Kościoły czciły y ważyły: a weźa wzrokiem
zabijającego / dla tego Wadzilykiem nazwano / iż wa-
dził był tego złego oká / wszelkiemu kogo on zayrzył. Tak
rownie wypisać nie mogąc / Togrys y Tagrodz, oboje
zowia Tygris: choć iedno jest zwierze / od iadowitego gry-
zienia Togrys rzezone; a drugie Kaykarkę Tagrodz
dla tego tak nazwana / iż grodziła lubo dzieliła bezbożne
Kainiany / od inſzego dobrego potomstwa Jadamow-
go: iako o niey między inſemi *Genebr. lib. 1. piſe.* Tá nie-
doskonałość liter ośc y vsta w iedno Os, także Cára, w
Sará (aby nie czytano Kára) y Carmatae, to jest Czár-
stwo máiacy w Sarmatae (zeby nie czytano Kármatae) y
niezliczona rzecz inſzych słow popsuwawſzy / niepoiete v-
czyniła. Między iakimi mamy też w Biblii pomienio-
nego Setha miásto Scytha, od ktorego następcę Jadamow-
wego / pierwotne Państwo świata / Scytyckie sie zowie.

tak też y Scy-
thá Sethem
uczyniła.

Zadżec ono jest co *Trogus Pompeius* (iako mamy w *Ju-
styná lib. 2.*) wyznał / iże *Scythom Azya 1500. lat przed
Ninem* holdowała. Przeciwno czemu / ponieważ do tych
czas niſt sie nie ozwał / znać że konieczna jest prawda. A
ponieważ tak jest / tedyć wytraciwszy 1500. lat przed *Uis-
nem* / musiał sie ten hold w 560. lat po stworzeniu świata
począć: to jest / w ten czas kiedy Pan świata / Kainiany
pobbił pod posłuszeństwo / y iako sie niżej pokaze / tak o-
we iázmno ná nich włożywszy / zá to przezwiſta Malaleel
abo ráczey Molá-lel nábył; bo nie było ná on czas molá /
narod ludzki psuającego / procz Kainá z potomstwem te-
go. Zadżec to tego przezwiſto Malaleel Zydzi *Laudans
Deum*, a Cháldæowie z *Arabami Laus aeterna* wykładáia:

Ktorego pos-
tomkowie
przed Poto-
pem panos-
wali.

— Panots

iz przez one Kadimianow podbite / nabel niesmiertelney chwały.

Natym tedy fundamentie stojac / iżeli Scythowie w 560. lat po stworzeniu świata panowali / tedyc nie od tego inszego mogli tak bydz ieszcze na on czas nazwani / teno od tego Scythá lubo Sethá syná Jadamowego. A wzatem zaś / iżeli Scythowie od Scythá rzeczeni ná poczátku panowali / tedyc musi bydz iz Scyth abo Seth musiał panowac po Jadamie / przez ktorego te władza podbiwania ziemie wzeli od Jadamá.

od niego successora Jadamowego pozawsty.

Ztadze mamy. Eccl. 49. Sethy Sem, chwały dostapili przed ludzmi, nad wszelka dusze w pokoleniu Iadamowym, to jest / ten Duchowna z ktorego Zydzi ida / a tam ten świecaka z ktorego Scythowie / abo Sethyanowie: y dla tegoż obudwuch imiona Zydzi wykładają posuim, a Chaldecowie z Arabami fundamentum. Zaczym iżelić on przed Potopem otrzymał gore nád wsfelt adusa z pokolenia Jadamowego: a wsfytká starozytność poswiadcza Trogowi / iz Scythowie w 560. lat po stworzeniu świata panowali: tedyc inaczezy bydz nie moze / teno iz Scythowie ciże byli co y Sethyanowie / to jest nastawnieyszego syná y Nastepce Jadamowego potomkowie.

Ztadze Scythowie tam swoy poczatek pokazują / gdzie y Moyses Ray

Náostatek / y ztad nie pomálu sie potwierdza / plynienie Scythow od Sethá syná Jadamowego / y Pána świata ponim: ze gdy sie ona sławna v historykow sportá między nimi á Egypcyany o starozytność rodzátu toczyła / to jest / ktorezyby z nich pierwszými ná swiecie byli / tedy Scythowie tamże / y tymże dowodem / poczatek rodzátu swiego y Scythya swoje pokazowali / gdzie y Moyses Ray w Biblii wkażuje: to jest / w Armenicy. Bo co o mtey sce Rádny / lácno sie go dorachowac z slow Moysesowych / iz był ná Ora

Ktory był między tryo słami Tygru y Euphratu.

na Ormiańskiej gorze / z ktorej Tygris y Euphrates Rąy-
skie rzeki wychodzą. Jeżeli abowiem w sębscy jedności
nie o Tygru wykładają / one słowa Moysesowe Gen. 2.
Rzeka wychodziła z miejsca roskosy. tedyć Ray abo
miejsce roskosy / musiało tam bydź przed tą rzeką wy-
chodzi: to jest / na Ormiańskiej gorze między zrodzami
rzek Rayskich / Tygrą y Euphratu. Czego y same imiona
tey gory potwierdzają / bo ia Żydzi Ararath to jest / ho-
ra abo gora radości: a Scythowie Torem dla tego zowią /
iż tam naprzód była ziemia ob ludzi przetorowana. Tau-
rus, z tego Toru poprawcy starych słow uczynili; iako y
złoto / iż sie w gorach znayduie / po Włosku nazwane Oro,
iako by horne abo gorne / Lacińscy odmiemili w aurum,
Plouta iż plout nowy teżyć Laciński w Plautusa, y wies-
le słow inſzych. Tam tedy na gorze Ararath Moyses Ray
y począt. k narodu ludzkiego / nie inaczej tylko rzekami
pokazuje.

A Scythowie tamże / y także właśnie / iako y Moyses
 począt. k swoy niegdę Egypcyanom pokazowali / mo-
wić (iako świadczy Trogus lib. 2. Iustini) po inſzych wy-
wodach / w te słowa: Nuziawno iest, że Scythia nad wszy-
fikie ziemie tak iest wyniosła, iż wszystkie rzeki w niey sie
poczawszy, do Czarnego, Perſkiego, y Egypſkiego morza
wypadają. Jeżeli abowiem między tymi rzekami /
ktore w pomientone trzy morza wpadają / naznacznie-
ſe sa Tygrys y Euphrates / co te Rayskimi zowie Mos-
yses / tedyć oczywiſta iest rzecz / iż tam Scythowie Scy-
thya swoje / gdzie y Moyses Ray / a nad to y taka-
że / przez te rzeki co y on pokazowali. Co wielkiego wa-
żenia godno wzięwszy za fundament / nie mniey oz-
czywiſta rzecz iest / że Scythowie nie mogli z tego inſzego

na gorze Ar-
arath abo
Taurze.

Temż rze-
kami dowo-
dzac / co ie-
Moyses Ray
skiami zowie.

wziąć tak dawnego początku swego / ieno z tego pomie-
nionego Scythá lubo Sethá / naznacznięszego syná Jádámowego.

poczęte w
Káiu pier-
wotne Páno-
wanie.

Po wygná-
niu naprzód
się rozszer-
wiło.

miedzy Ty-
grem okolo
Euphrátu.

Jáwono tedy iest / iż pierwotne świádu Pánowanie / ná-
które Scyth ábo Seth wstąpił po Jádamie / naprzód w
Káiu się poczęło; bo y sam Kay w Scytyey był / ktora
ná on czas w Armeniey Scythowie pokázowali. A po
wygnaniu z Káiu naprzód się było miedzy Tygrem okolo
Euphrátu rozszerwiło. Z ktorych rzek Káystich / iż Kay-
ka, to iest rzeká z Káiu wychodzaca: (od ktorey naprzód
poznány / wselka ciekaca wodę reká ábo rzeká zowemy)
dzieliłá Paradis ábo Porádzież / to iest / Pánstwo Scythy-
ckie ábo Sethowstie / od wyrocetwá Kaimowstkiego: iá-
ko rzetelnie woczy Genebrardus lib. r. ztądże nazwána bylá
Tágradz, iákoby przegrodá. A Euphrátes iž lubo z tey-
że gory / z ktorey též y Tágradz wypada / y w toż morze co
y oná wpada / iednakże nie prosto iáko oná / ale tak barzo
ná kolo idzie / iż wyszedšy z zrodła swego miedzy pulnocy
ázachod / kolem wypada ná południe; ztądże nazwány
obrotem ábo owrotem / poprawcy słow przekrzćili Euphrátem.

A po smię-
ci Jádamo-
wey.

Kościagne-
to się było áž
do Gángesá
y Nylu.

Náostátek gdy áž okolo zefćia Jádamá y Tewy / Máz-
tusale V. Pan świáta / wysłelšy Káiniany świát wspo-
koil / dopiero w ten czas Paradis ábo Porádzież / to iest /
pierwotne Scythyeckie Pánstwo tego / rościagnęto się by-
ło áž do rzek Gángesá y Nylu; ktore Moyzesz Phizonem
y Gehonem zowie: y dla tego ię miedzy Párádyckie rzeké
iáko gránice tego poczyta. A co się ię nie imion tych rzek /
z tad im są dáne / iž (iáko sam rozum pokázuię) nie bez tea-
go że się cokolwiek przepłosnych Káinianow przez nie
iákokolwiek przepławiło / z tadże iedne Żydzi zowia Phis-
sonem

sonem miasto Wyżonem / iakoby mieyscem wygnania: a świat w tenże sens Gangesem miasto Gangesem / iakoby mieyscem gdzie gontono / on gies rozegzonych Kainianow. Druga zaś rzeka / to jest / Tył / dla tegoż też nabełá imienia Son / z ktore^o Żydzi uczynili Gehon: bo daleko za Tył ostátki Kainianow po Ufhyrce gontono / iako sie pokazuje z oney woyny / ktora Plato Ulancka zowie: a Solon zeznawa / iż bedac w Egypcie / slychal ja tam być ieszcze przed potopem. Dopiero tedy po śmierci Jadamá y Jewy wyścielłszy Mátusale Kainiany / aż po te rzeki Państwo w spokoist / iako świadczy ono mieysce Pisma s. Ios: 14. Jadam naywiekszy miedzy Anachami pogrzebion jest, a ziemia przestala od wojen, to jest w spokoista sie od oney wrzawy dlugich wojen z Kainianami. Za ktore wspaniole ziemie V. Pan świata iż Kainiany wyścielł / ktorezy świat macił / nazwany byl Matusiałoch; iako z Izyańskich Żydow / Chálbeow / Urábow / y wssytkich Izzyanow / ktorzy go nie Mathusale zowia / ale Mátusiałách; a wykládája to imie Mittens mortem abo Nuncius mortis.

W tym tedy rościagnieniu sie Scythyckiego Państwa / a nie o Kain / w ktorym Jadam z Jewa zgrzeszyli / rozumieć potrzeba co miedzy inszymi Genebr. lib. 1. mowí: Niektorzy chca, że sie Paradys rościagal szeroko, po Armeniey, Syriey, Arabiey, y daleko na wschod stonca: to jest aż do pomientoney rzeki phison. Bo to slowo Paradisus dwoiako sie w piśmie Bozym rozumie. Naprzod y wlasnie / za pierwotne światu panowanie (od Sethá abo Scythá syná y nastepce Jadamow^o / Sethyckie abo Scythyckie nazwane (przeto iż jest iako sie pokazáło porádziežka Mien. arcósć / abo *Aristocratica Monarchia*. U potym zc

Tak szeroko rościagnione pierwotne Państwo Scythyckie.

Paradysem zowia.

Bo to slowo Paradisus jest dwoybzmienne.

Co się z Eze-
chiela pokła-
nie.

wym za Kay / w ktorym Jadam z Jewa zgrzesyli: a to dla tego iż sie to Pánowanie od Boga postanowione / w Raiu naprzód poczeło. Czego iácnó sie doráchowác z onych słow / między infsemi Ezechielá Proroká / y Historyká s. do Krola Tyru. cap. 28. *Tu signaculum similitudinis, plenus sapientia, perfectus decore, in deliciis Paradisi Deifusi, to test: Ty znaku podobienstwa; pelen mądrosći, doskonaly w ozdobie, byles w roskoszach Raiu Bożego. Także y z drugich słow między infsemi tegoż Proroká do Egiptskiego Pháraóná cap. 31. *Emulata sunt eum omnia ligna voluptatis, que erant in Paradiso Dei. To test / Vganiały sie z niem wszystkie drzewa roskoszy, ktore byly w Raiu Bozym.**

Z tych mowie słow Prorockich iácnó sie doráchowác / co on Páradyżem ábo Raiem zowie: bo rzecz test nád stonice iásnieysza / iż żaden Krol Tyru nie rychło po potopie zbudowanego nigdy nie byl w onym Raiu / gdzie Jadam z Jewa zgrzesyli: Ani też Kaystie drzewá bezrozumne bedac mogły sie o co z Pháraónem vganiác / iáż to wzaim ani Pháraónowie nie rychło po potopie w Egypcie pánowali / Kaystich drzew widzieli. Istotny tedy wyklad pomienionych słow Ezechielowych nie moze bydz icon ten / iż Krolowie Tyru nie Kaynikami byli iáżo Egypcescy Pháraónowie / ale Kaynikami: to test czlonkami Scythickiey Porádziezy lubo Aristokratyckiey ich Monárchiy; iáż po dzis dzien w Polsce mamy. Iż (iáż sie rzekło) ieden test Monárchá lubo Mian árcy / to test nád wszytkich: ale to nie ináczey teno z spolney wszytkich Aristokracyi / lubo Párzyskocraczenia. Te tedy godność wczesnictwá wymawia Prorok y Historyk Boży / Krolom Tyru / mowiac: *Ty znaku podobienstwa, pelen mądrosći, doskonaly w ozdobie, to test: Ty mądry y ozdoby czlon-*

Kterego ten
test sens isto-
tny.

bny członku Państwa onego sęná Jadamowego / Ktorego on Gen. 5. Wrodził na wyobrazenie y podobienstwo swoje, y nazywał imię jego Seth, in deliciis Paradisi Dei fuisse, byles w roskoszach Poradzieży Bożey. to jest Aristokratycey władza Boża w Kraju postanowioney. A iż Krolowie Tyrn trzymali Czarstwo Syryjskie / Ktore po przeniesieniu Sethowego Máiustatu z Libanu do naszey Korony Polskiej / (iako sie niżej pokaze) między wszytkimi Cárstwuy pierwotnego Scythyeckiego Państwa / iako Assyryjskim abo Perskim / Indyjskim / Tatarskim / Libijskim y Rzymiskim napřednieysze bylo / y ná Libanie Syryjskiej gorze stolice swoje miało: dla tego przydaje Krolowi Tyrn Prorok wymowki zacności tego / mowiac daley tamże: *Tu Cherub extentus & protegens, & posui te in monte sancto Dei, to jest: Ty nad wszytskie Czarow nawyszy y ochronco ich, položylem cie na gorze S. Bozey. Bo to Cherub, abo iako żyje dził czysta Cherub jest zepsowane słowo Czarow abo Cesarzow. W tenże sens jest drugich pomientionych z tego Proroka do Egypeskiego Pharaona: Emulata sunt eum omnia lingua voluptatis, quae erant in Paradiso Dei. Vganiały sie z nim wszytskie drzewa roskoszy, ktore byly w Poradzieży Bożey. to jest / Scytyccy Panowie świata / y ich pomienteni Czarowie Syryjscy / z swoimi Raynikami pod nimi Kroluiazcami. Bo iako sie pokazalo / wszytka starozytnosc w tenże sens świadczy / że sie Scythowie przez dlugie czasy z Egypcyanami vganiały / sprzecziac sie ktoryby z ich narodow byl starszy: poty aż wyroody Scythyeckie przeszły.*

Tak y sam Pan Chrystus to słowo Paradisus, za Poradzież abo Aristokratycką Monarchia rozumiał / kiedy krotowł na krzyżu mowiacemu Luc. 23. *Panie, pamietay na mnie, gdy*

Krolowie
Tyrn Czarow
mi beli.

Cherub co
za słowo.

Nam Pan
Chrystus w
tęże sens Krol
lestwo swoje
Paradysem
nazywał.

nie, gdy przydziesz do królestwa twego. Odpowiedział Dżiś
zemną będziesz w Paradyżu. Do y w niebie królestwo
Chrystusowe Poradzisz też / ponieważ nie sam tam panu-
je / ale y święci tego beda z nim królować: (takto Senat
taki z Pánem swoim) y sadzić z nim takto przyobiecail /
mowiac: *Matt: 19.* Gdy vsiądzie Syn człowieczy na Sro-
licy maiestatu swego, będziecie żywy siedzieć na dwunastu stol-
kach sadzac dwanaście pokolenia synow Izraelskich. Ko-
wnie tedy to słowo *Paradisus* tak chodzi takto dzisieysze
Imperium, ktore naprzod y własnie rozumie sie / za Wypie-
ractwo abo Zetmáństwo Kościoła Bożego na wypieranie
Poganístwa od granic Chrześcíaniskich / władza Papięska
postánowione: á potym y za te część Niemieckey zje-
mie / w ktorey sie poczelo takowego Zetmána obieranie.
Niako wzaiem to *Imperium*, áko Zetmáństwo Chrześci-
ániskie / od miejsca zowie sie Niemieckim / tak y *Paradisus*
ábo Poradzisz / to jest pierwotne Kádzieckie swiátu pá-
nowanie / wzaiem sie też od miejsca / Kátem niegdy zwálo.

Zadze starzy Scythowie Krole ktorych postánawiali
po swiecie zwáli Káynikami / dla rozności od Káyni-
kow: takoby ona władza / ktora sie w Kátu poczela wsta-
nowionemi. Czego piekny pomientony ślad mamy w slo-
wach Krolow Europejskich / ktorych miasto Káynik / Látin-
ney *Rex*, Wlochy *Re*, Hiszpanowie *Rey*, á Francuzowie
Roy zowiac / poświadczenia Genebr. iże Scythowie postano-
wili królestwa Medyiskie, Perskie, Tatarskie, Greckie, Ma-
cedonskie, Rzymyskie, y niemal wszystkie infze, co ich jest na
świecie. Uprawdźcie słusnie to mowi Genebr. lib. 1. bo
indziej bydy nie moglo: ponieważ pospolity glos wśstkich
wola / z Márkiem Porcyusem Katonowym / iż *Principa-
tus originis semper Scythis tribuitur, a quibus audis ferunt Co-
lonias*

Równie też
dy słowo Pa-
radisus wzai-
em chodzi z
Kátem.

Jako dziś
Imperium z
Niemiecká
ziemiá.

Czego ślad
jest w slo-
wach *Rex*,
Re, *Rei*, y
Roy.

Ślad zná je
królestwa po-
czadné Scy-
towie postá-
nawiali.

Nastaroda-
wniejszy ná
świecie.

lonias per orbem diffusas fuisse Początek, prawi/ro-
dzaiu, zawsze sie Scythom przyznawa, od których rozplodo-
nych, wdaia (to jest stare wieki) że sie osady po świecie ro-
skrzyżowały. Jeżeli abowiem Scythowie a nie kto inny/
świat zrazu osadzali (co sie potwierdza y z onych slow o
Pánu Bogu Job. 26. Qui extendit Aquilonem super
vacuum, to jest / który rościaga Aquilon po czczych miej-
scach bo Aquilon iako sie niżej pokaze / Scythya Kroles-
wská jest abo Koroná Polska) tedyc pewnie y Krole zie-
micom dawali / ktore iako czlonki swego Państwa Káyz-
nikami zwáli / dla rozności od Káyznikow abo Tyránow/
ktorych Scythowie zawsze psowali gdziekolwiek sie zia-
wiáli: a to wladza onych slow Bozych w Káiu do Jádá-
ma Gen. 1. Napelniaycie ziemie, a podbiaycie ja.

Ten Seth pierwszy Pan świata po Jádámie / miasto
był zalozył ná Libanie Syryjskiej gorze / iako między in-
szymi Genebr. lib. 1. wywodzi / (ktora z tad imienia tego
nabyła / iż ja był nad insey miejscá w lubil.) Nazwał ono
miasto nie Zenocho / abo z Chaldeyská y Arabská Znocha /
ale Pánocha od imienia syná y nastepce swego Zno-
sa / lubo z Chaldeyská y Arabská Anosa / a po naszymu
Pánośá / iakoby Pánaczka abo syná Pánowego / to jest
Seth / po Jádámie Pána świata. Bo od rosyjskich slow /
ktore sie ieno od A. abo E. poczynáta / poprawcy pierwotny
początek odcieli: iako sie w Perspekt: pierwsza reguła pso-
wania slow pokazalo. Zydzi zaś nie máia pewnych woła-
lisow / abo slowiacych liter / ale ic tylko świezo wynalezio-
nemi znakami / w iednym aleph roznaczáia / iako my / é. y ez
od gólego c. Zaczym przed wynalezieniem takowych zna-
kow / iacno im bylo zepsowác Anosa w Znośá. U tego /
że temu slowu Anos nie insey litery tedno P. nie dostawa /

Seth 11. Pan
świata sto-
licé ná Liba-
nie zalozył.

Ktora Páno-
śá przewa-
la

Zá czásem
Páneada
rzeczony.

po Enosie
3. pánu S.
wojni byli
od cmiar-
nych Scy-
thowie pá-
nochowie.

Pánoch IV.
Pan swiata
pierwszy Kai-
niany pod-
bit pod po-
sluszenstwo.

Dla ich re-
belliey y ka-
cerstw.

tak iż ma bydź nie Anos ale Pános / a zá tym y pomienione
miasto Sethowe od niego nazwane / nie Anochá ale Pár-
nochá / ztad sie táwnte pokázuje / iż Chálbeowie z Arabá-
mi to slowo Anos wykładáia Nomen Domini, ktore
w pierwotnem tezyku jest Pan: a pomienione Miasto od
niego nazwane / swiat po Poropie nie Enoadis ábo Ano-
adis, ale Páneadis ábo Páneada iakoby páństwem Jádás-
mowym (przeto iż tam byla pierworna stolica swiata)
zewie / y ná tymże ja mieyscu pokázuje.

Od tego tedy Pánosa III. P. swiata nastapila ro-
zność miedzy Scytami w Successorze tego Malalelu IV.
Pánu swiata: tak iż same linia tego / ktora w pomienio-
ney Pánosie pierwotney stolicy swiata pánowala / zwano
Scytami Pánochami / a inszych wsfyckich Scythami gmin-
nemi. Ztadże Żydzi Giganty od wiekow sławni (iako má-
my Genes. 6.) Anáchami / miasto Pánochami zewia //
ktorych Abben Ezra táwne wywodzi z Anáchá pierwsego
Gigánta / mowiac o nim że byl z liniey synow Bozych / to
jest Sethyanow wedlug pospolitego wykładu.

Ztad znác / że ten po Żydowstwu Anách z liniey Setho-
wey / nie kto inszy byl tedno Malaleel IV. Pan swiata;
ktory od nastapienia po Enosu ábo ráczy Pánosu ná-
pánowanie (w pomienioney Pánosie / pierwotney stolicy
swiata) Pánoch rzeczony / pierwszy ná swiecie poczal Gi-
gántomáchia / to jest / przesládowanie Kainianow. Cze-
go taka przyczyna byla. Zá czásow pánowania Páno-
sa ábo Enosa dziada tego iż Kácerstwo y bunty Kaino-
wskie / wielka byly gore wzięly (iako miedzy inszymi Ge-
nebr. lib. 1. wywodzi) Pános widzac że bylo potrzeba oraz
y przeciwko ich Kácerstwu y buntom wotowác / temu
Wnurowi swemu / dla sposobności do wojen (ktora w
nim stus

nim skutek imieniem pokázute) spuścił Pánowánie / ob
 ktorego był Pánochiem przezwány : á sam sie ná osobliwa
 piecza duš ludzkých obrócił ; iáko sie pokázute z onych
 słow Gen. 4. *Ipse cepit inuocare nomen Domini, Ten* (práwi)
 poczał wzywáć imienia Pánského, to jest / nowym z porzá-
 dzeniem / obrzadku chwály Bózey (iáko pospolity wyklad
 wezy) ná zepsowánie Kácerstwa Kaymowského. W kto-
 rym Biskupowáníu nastąpiwszy po nim Zenoch s. wíela
 písm Kácerwo Kaymowskie psował / iáko sferoce wywo-
 dzi *Genebr. lib. 1.* á po nim od Boga z oczu ludzkých wzie-
 tym / Noe był ná Biskupstwo światá nastąpił / ktore po-
 tym Semowi synowi swemu spuścił / ten zás Abrahámo-
 wi ; iáko Moyses pokázute / *Gen. 14.*

Pánoch (lubo Anách po Zydowsku) IV. Pán światá
 záraz poczał síta buncy Kainánow przeciwko Państwu
 Scythyekiemu gromić / poty áz ich 560. roku po stwo-
 rzeniu światá podbił / nie tylko pod poslušénstwu / iáko
 óžtěstíc lat przed tym / ale téz y pod holdy ; przeto iz pod-
 bići pierwszy raz / znówu sie byli zbuntowali. Zá co iáko
 sie wyssey námiénilo / on Pánoch pierwszy woíenník ná
 świecie rzeczony był Moláleel ábo Maláleel : przeto iz o-
 nego mola národu ludzkého / to jest / Kainá y z tego po-
 comstwe / nie bez wielkého krwie rozlania podbił. Z tad-
 že Trogus prawdzíwite powledžal / *lib. 2. iz Azya Scy-
 thom, 1500. lat przed Ninem holdy oddawała, bo tylež lat
 wytraciłszy wpada ono podbyćie Azyeey w pomientony
 rok światá. 560. Czego mu iásnie písmo Bóže potwier-
 dza Iozux 14. iáko sie wnetze pokáže.*

To také Pánochá Moláleela lubo Maláleela Kainá-
 now przesládowánie / świat zowie Gigántomáchia / iá-
 Koby Gigántow machánie / to jest / Kými ábo czymkol-

Ktore o raz
 Enos / 5 Bó-
 nochiem pi-
 smami psó-
 wá.

Potym ich y
 pod holdy
 podbił.

Zá co byl
 Moláleel
 przezwány.

To iego pře-
 sládowánie
 Kainánow
 Gigántomá-
 chie zowie

Jednakże
Scythowie
Panochowite
nie rychło
potym byli
nazwani
Gigantami.

Aż po śmierci
Jadamos
wey gdy Kai
niany wysie
kli.

wiek tam było na on czas sermowanie. Co ztąd idawno
jest / iż Żydzi Giganty zowią Anachami / miasto Pano-
chami. Jednakże Gigantow abo rącezy Gigasow imie /
nie w ten sie czas było ziadwilo na świecie / ale dopiero o-
kolo czasow śmierci Jadamowey / to jest / okolo roku
930. po stworzeniu: kiedy Mathusale V. Pan światata /
wysiekl był do szcetu Kainiany / y uspokoił ziemie: iako
sie pokazuje z onych slow Iosu. 14. Adam maximus ibi
inter Anachim situs est, & terra cessavit à prælijs: to
jest / Iadam naywiekszey tam miedzy Panochami pogrzebion
jest, a ziemia sie uspokoiła od wojen. W ten czas abowiem
że Scythowie Panochowite (iako sie wyżej namienilo)
Kainiany aż za Tył po Uphryce gonili / a na wschod
słońca aż do Gongsu abo Gangesu płażali / ztąd Gons-
gesami / iakoby goniacemi gies rozegzonych abo rozpro-
szonych Kainianow byli nazwani: a pomientone rzeki
ktore wcielając pomacili / iedne to jest Tył dzisiejszy / przez
zwano Gon / z czego Żydzi uczynili Sihon / a druga Gons-
ges / ktora Moyżesz w tenże sens przezwał Wyżonem / iak-
oby wygnaniem / a nowszy Żydzi Phisonem. | Z tych te-
dy Gongsow / nowe ięzyki wysspowaly Gigasow iako
y z rzeki Gongs Ganges: a z zwycięzce Mathu-ściałach
(przeto iż był mat wysiekl) Żydzi Mathusala. Czego do-
syć oczywiscie potwierdza to samo / że go (iak sie rzeklo)
Chaldeowie y Arabowie nie Mathusale zowią / ale Mathu-
ściałach miasto Mathuściałach: a wykładają go Mittens
mortem, abo Apostolus mortis, lubo Mortem po-
stulans.

Dla czego
Gigaszy
buzymami
zowiemy.

Nie inzego tedy nie byli sławni oni od wiekow Gen. 6.
Gigasowite / lubo z cudzoziemską choć zle Gigantowie /
iedno Scythowie Panochowite. Ktorych to Gigasow
naß

nas̄ iezyl̄ Olbrzymiami zowie / ob podobnego Chamiãz
now po Potopie / ná tychże mieyscãch / to iest / w Egyp-
cie y Babilonie podbiãta / y przez też rzeki płašãnia. Co
iż bel̄ Olãn lubo z cudzoziemskã Alan przodek̄ nas̄) potym
zá czasẽm Polãch / y ins̄emi przezwiškãwi iãko sie niżej oz-
baczy rzeczony) uczynil̄ / y strãch ná wysytek̄ swiat̄ puscił̄ /
z tad̄ Gigãsa zowiemy Olbrzym iãkoby Olãn brzmi : bo
głosne imie tego bylo po swiećcie / iãko sie niżej pokãze.

Dwoiãcy tedy byli od wiekow̄ Scythowie / ábo Setho-
wi potomkowie. Jedni Scythowie Pãnochowie / w kro-
wych liniey bylo Pãnowãnie swiatã / y w reku pomientona
Pãnochã pierworna stolicã tego : á drudzy Scythowie po-
spolici. Pãnochow Pismo s̄. zowie synami Bożymi , á po-
spolitych lubo gminnych / ze wysytkim ins̄ym pokoleniem
Jadãnowym (procz Kainiskiey liniey) synami ludzkimi ;
iãko mamy Gen. 6 : Swiat̄ zãs̄ / Pãnochow synami Nie-
ba , á pospolitych synami ziemie. Z tad̄ze Lãcinnicy tã-
kiego zowiã Nobilis , iãkoby Niebo-licz / to iest miedzy sy-
ny Niebã policzony : á my Slãchãic , iãkoby z Lãchã cãic :
á to dla tego iż nie przez żadne przywãszczenie / ále przy-
rodzona mamy zacnošć Slãcheetwã. Z tad̄ znać iãko
wielka iest roznošć / miedzy Slãchãicem á Nobilisem.

Zãtrzymalã stãrozytnošć / lubo to w ins̄ych sto-
wiech / też wãszna roznošć Scythow Pãnochow / od ins̄-
nych pospolitych / áż do dnia dzisieyšego / kro wważy / co
to iest Scythæ Regij á Vulgures ; (iedno to ábowiem iest
Pãnoch á Krolutacy.) Tak̄ze y w onym sławnym v Hi-
storykow obmalowanin Scythyeey / w osobie iedney Pãn-
ny / ob polowice ná dol̄ Jãszczurki ; co sie niżej wywiedzie.

Tã roznošć
Scythow
Pãnochow
od gminnych

M. L.
Zãwiãra sie
w synãch Bo-
żych á ludz-
kich.
Y w synãch
niebã y zie-
mie.

to iest Slã-
chãic y gmi-
nie.

M. L.
Co swiat̄
zãtrzymal
słowami.

Scythæ Regij
& vulgares ;

tãk̄ze hiero-
glyphikim
Scythyeey.

CZESC WTORA.

O Zaczności Pokolenia Iáphetowego, przy którym się tytuł y wszystka Polityczna chluba Scythow Panochow po Potopie została.

Z tych zarych Scythow Panochow był Noe.

Przy Koresyone Japhecie Scythycy znosność została.

Tego rowia synem nieba y ziemi.

przeto iż miał matkę nie słachćankę.

y se brzem go málula.

Pokazawszy zacność Scythow Panochow y pierwotne ich światu Pánowanie przed Potopem: idwono test / iż po nim nie został było tylko cztery mężczyzny / to test / Noe ze trzema synami. Wiemy też z Biblii s. że Noe był z ich pánujący liniey: bo go rzetelnie Moyses pokazuje bydz Wnukiem Náchusala V. Pána świata / a ostatniego przed Potopem. Na czym się zasądziwszy / porzeczba wspomnieć na ono w Biblii Gen. 9. Noego rozsporządzenie pomienionych trzech synow swoich: tak aby był Japhet Pánował / Sem Biskupował / a Chám był sluzga obudwu. Od tego abowiem czasu / wszystka swiecta władza y zacność Sethowa / Enosowa / Malálelowa / y Gigásow potomków tego / przy Japhecie została: tako y Duchowna Enosowa / Zenochowa / y Noego / przy Semie: A Chám w przellectwo Kaimowe wstąpił.

Stadze Ouidius in metam. miedzy Pány Gigántomáchij / to test świat woiniace / kładzie Japheta Nieba y ziemi syna, to test z Dycá Slachćicá ze krwi Scythow Panochow idacego; a Matki gminny. Bo Noema Kora Noe miał zóna / ostatnia była ze krwi Kaimowej / idwono Zydzi w Bereschith Rabba wywodza. A przydawa tamże że Ouidius w sens namienionych slow Noego. Gen. 9. Niech Bog rozszerzy Iapheta, mowiac o nim Eleg. 1. Leua manus sceptrum late Regale tenebat: to test / Lewicá tego ses

tego Herokie Berlo Krolowstie trzymala. A o tego po-
tomkach okolo Libanu powtedzieli niegdy spiegowie Zy-
dowscy. Num. 13. Stirpem Enach vidimus ibi: to jest /
Pokolenie Panochow widzzielismy tam. o ktorzych potem
wysieczeniu tam okolo mamy. Num. 24. Wysiekl wszys-
kie syny Sethowe, to jest Japhetczyki / przy ktorzych tytul
Scythow Panochow y wysiekl chluba ich zeskala. Stad-
ze ich nie Japhetczykami ale Scythami zwano / iako rze-
czelnie potwierdza ono miejsce. 2. Machab. 12. o ich po-
tomkach. Z tamad do miasta Scythow odeszli: to jest Zydz-
ktore od Ieruzalem sześć set siay belo.

Rzecz tez wważenia godna / iż lubo to Japhetczyki one
w Palestynie Scythami tam (iako y nas) od Sethá syná
Jadamowego zwano: iednakże oni sami sie pospolicie
także iako y my tu w Europie / Polakami abo Polaninami
zawsze tytułowali / aż do czasow niedawnego Ziemie ś. odiz-
skania: iako to rzetelnie świadczy o nich Iacobus vitriacus
libr. de Orientali Historia cap. 68. mowiac. Polani au-
tem dicuntur, qui post prädictam Terræ S. eliberati-
onem, ex ea oriundi extiterunt. A Polanami tych zo-
wia: to jest w Palestynie / ktorzy po pomienionem Ziemie
ś. odkrykaniu, w niey porodzeni, tam sie znalezli. A co
wielkša iż same ich obyczaje / ktore tam ganiac ich wypis-
sute / oczywiście potwierdzają / iż prawdziwemi Polaká-
mi byli. Stadze Palestyná miasto Polaszyná od nich tak-
jest przezwana.

Po takowem tedy Wloego pomienionem synow swych
w Armentey / gdzie byla Arka stánela rozporządzeniu /
Chám widzac sie bydź następcą w przekleciewie Kaimo-
wym / tegoż droga ktora y on niegdy po zabiciu Abła po-
szedł na wschod słońca w gory Babilonskie / wziawszy z so-
bą przez

Ktorzy po-
tomowie w
Syriey byli.

M

pierwotnem
Scytyctiem
gniazdzie.

M

gdzie sie nieg-
dy Polaká-
mi zwali-

Bo z Arme-
niey gdzie
Zorab sta-
nal-
Chám na
wschod słoń-
ca poszedł

á Japhet z
drugimi do
Syrrey.

gdzie stolice
odnowil.

Rozetwánie
ziemie roku
101. co zacy
bylo.

y iáko ie
Nimrod
uczynil.

Tonich prá-
wnik byl.

ba. przekletego syná Chánaána. A Noe z Japhetem y Semem posli ku Syrrey ná zachod stóned; z ktoremi sie tez bel pušcili trzey synowte Chámowi: Mesatim / Phur / y Chus; ktorych przeklectwo Noego nie tknelo.

Tám tedy Japhet pomientona Pánoche pierwotna Sethowa Stolice šwiatá šwieckey zwierzchności: á Sem Enosowa Duchowney (ná imie Salem z ktorey zá časem uczyniono Jeruzalem) odnowiwszy / potopem zepsowane: iz podomno pomientonych trzech synow Chásmowych pogardzali / oni zebrawszy sie posli z Palastyny / zá Oycem swym Chámem ná gory Baktryánskie: á to 101. roku po Potopie. O ktorem ich rozdzieleniu sie od Japhetczykow y Semianow / á nie o poslednieysiem dwiezmá sty lat rozsrofeniu z pod Babel mamy one słowa Genes. 10. Imie iednemu Phaleg, dla tego iz we dni iego rozdzienona iest ziemia: bo sie w ten czas wrodzil.

Tych wodz Nimrod / to iest nimátacy rodu (bo sie nie pewnego nie wie ani o koncu ani o potomstwie tego) odchodzac z Palastyny / ukradl Semowi księgi obrzadku chwaly Bzhey (ktore bel sporzadzil Enos) á Japhetowi odwabil wnuka / z syná przodka nášego Polachá zá czasem iáko sie troche niżej pokaze Baál názwanego / ná imie Tonichá ábo Janká. Co wšyſtko rzetelnie zeznawa Berofus lib. 4. mowiac. Nemrothus assumpto filio Ioue Bello (ma bydž Iouis Belli: bo ten Polach Baálem / ábo Bellem rzeczony / ná ostátek y Iowisem iáko sie niżej obaczy bel názwany) furatus est ritualia Iouis Sagi, & cum populo venit in campum Sennaar. to iest / Nemrod wzianšy syna Iouisza Bella ukradl księgi nabožensywa Iowisza zaka (Sema tak zowie.) y zładem przyszedl ná pole Sennaarr. Ztądže o tem odmowionem synu Iowisza

Bella

Bella / to jest Polachowem. Herrmannus Schedel mo-
wi (rozumieć go bydz czwartem synem Noego / co seze-
re sa plotki / bo niemial ieno trzech) Hic Ionichus fertur
consilium Nemrotho dedisse, quomodo regnare pos-
set; fuit enim vir ingenio eminentissimus. to jest / Ten
Jowich wdąta że dal rade Nemrodowi / takoby mogli kro-
lować; beł abowiem mąz dowcipu wysokiego.

Gdy tedy Nimrod na gory Bałtryańskie odszedł za
Chamem Przedkiem swoim / Sem zabiegając woynom-
iakiem / (ktorych sie dla tego spodziewać beło) wyprás-
wil za niem Hebera Prawnuka swego / dla odistania po-
mientonych ksiąg nabozeństwa / y Jonichá wnuka Já-
phetowego. Zradźe Pismo ś. Semá zowie Rox pacis, á
to słowem Salem, że zalem wzruszony zabiegal namienio-
nem woynom / o ktorych niżej bedzie.

Heber tedy wziawszy z soba pomientione dziecię Phale-
ga, ábo Walká (bo ná on czas nie bylo litery ph.) á to dla
zostawienia go w zakładzie miasto pomientonego Ioni-
cha: gdy zaśedł przez Kayte / ábo Kayka rzekę za czasem
Tagrodz ábo Tygris nązwána / do Bałtryány: tam został
z Chamianami; między ktoremi sie rozpladzał z Phale-
giem áż do wysćia Potomka tego ná imie Chare Oycá
Abrahánowego de Vr Chaldæorů, to jest z gor Bał-
tryańskich: ktore ná on czas bely Chamianow Chaldaeami
ábo Chwałdoiami przezwany. takó sie w Rozd. 1. Per-
spektywy pokazáto. Zradźe tego Hebera ktory miał o-
berać Nimrothá z pomientoney kradzieży tego / Zydł
wykładáia Towarzyz, to jest Chamianow z ktoremi za
Tygrem został / á rzekę Tygris od niego Heberem zowie
przezo iż ia beł przesedł.

Rozplodzeni Chamiani po gorách Bałtryańskich /

G

we 300.

á nie syn
Noego.

Heber z
Nimrodem wy-
prawio-
ny.

między Cha-
mianami sie roz-
splodził.

ktoremi do
Seundar
przyšedł.

we 200. lat po Potopie / Descendentes de montibus (iako mamy Genes. 10.) processerunt ab Oriente, & inuenerunt campum Sennaar. Ruszywszy sie, mowi zgor postapili od wschodu, y znalezli pole Sennaar, to jest Zennine oranie / iakoby macierzyzne. Bo Noema Noego zona (iako Zydzi wozu w Bereschith Kabbá) Lamechowna belaze Erwie Kaimowey: ktora tam na tych miejscach bezploz dzil / pierwey niz po zabiciu Kaina odszedl do Egiptu. Dla tegoz one macierzyzne przezwali Sennáar / iakoby Zennska rola: a fortece abo twierdza tam na obrone swoich buntow zbudowana Babylonem abo Babiem tonem / bo Noego zona babá im belá. Stadzeć ono starozytnosc wola ze Ziemia / to jest / Zona Noego (ktorego Niebem zwali) przyiaznieysza belá Saturnowi / to jest Chamowi / a nizeli Tytanom / to jest Japhetczykom od Tyra abo Tyca tak rzeczonym iakoby Kochankom przedpotopna chlubá Scythicka odchowánym.

(gniazda
Kaimow
wstiego)

gdy oni Ba
bel budowa
li.

Jonich / od
Naspiwchy

Tam tedy gdy Babel poczezi Chamiani budowac / Thare Semian potomek Zeberow przez Phalega / y pomieczniony Jonichus Japhetczyk (ktorego tam oni beli Nassur iakoby Nafentec przezwali) odstapili od nich z potomkami swemi. Thare Ociec Abránow przez Kayke abo Tygrys do Palastyny: a Jonichus tamta stroną Tygru na to miejsce / gdzie zbudowal Miasto / y nazwal je Niewinne, to jest Chamstkiej zlosci; ktora te za cząsem oapacznie przezwala Ninive, iakoby Nienterwine; rownie iako y syna Jonichowego Niewinnusa Ninusem, iakoby Nienafsem; iz nie trzymal z niemi / iako Jonich Ociec tego / ktorego za to (iaki sie rzeklo) Nassurem iakoby Nafsyncem beli przezwali. Ociem tedy Jonichu a nie o synu Semowem (ktory na tej stronie Tygru bel rozplodzony mamy

Ninive zatos
zyl.

Nassurem y
czemu przez
zwany.

mamy Genes. 10. De terra illa egressus est Assur, & ædificauit Niniuen. Z oney Ziemie, to iest Babiloniskiey / wyszedł Naisur, y zbudował Niniue, to iest za czasem tak rzeczony / tak sie wyżej rzekło / y niżej pokazuje.

Zaczynam bardzo nieostrożnie wiele ich rozumieła / iakoby wszystko potomstwo Noego miało było Babel budować; bo to tylko samych Chamianow / a tych Semianow co ich Heber z Phalegiem za Tygrem rozplodzili / sprawka była. Czego dobrze Torriellus y inși nowszy Historycy postrzegają; tak znać z Genebrardowych słow lib. 1. Biorą wyiawszy od tego budynku Noego Semá y Jáspheta z insemi tego boku wyiść / przydawa. Sed nec qui morabantur in Syria & Chanaan (to iest Palestynie za czasem Chananea od zapługawienia iey wieżnikami z Babilonu przezwanej) videntur interfuisse constructioni turris, aut communicasse: quoniam Genes. 11. structores descendisse dicuntur ab Oriente in Campum terræ Sennaar, illicq; confedisse ad hoc opus. Syria verò & Chanaanæ erant in occidente terrarum quæ tunc in colebantur. to iest. Ale ani ci którzy mieszkali w Syryey y Chananeiey zda sie aby mieli bely bydż przy budowaniu oney wieże, abo zpokować z niemi: abowiem 11. Rozdział ksiąg Rodzaju mówi, że budownicy iey przysli bely od wschodu na pole ziemie Sennaar, y tam gwoli temu osiedli: a Syrya y Chananeyska ziemia zachodnie bely (to iest / względem Babilonu) z tych w których na on czas mieszkano. A teźelić dla tego nie winnia ostrożnieyści Historycy Syryczyków / iż bely na zachod stronie względem Babilonu im wschodnego / tedyć toż też rozumieć potrzeba / o Ormianach y inšych na on czas pułnocnych Obywatelach / ze krwie Jásphetowey plynacych.

Babel Eto
budował.

a Etego nie
pomagał.

Rebellia
Babilońska.

iało do Egiptu
przeszło
czyła.

Japhet od-
chodzi z No-
jey.

Magoga na-
swym miey-
scu zostawil.

á sam sie nie
opart.

áż w Tobo-
wicy.

Po zepsowaniu Babilońskich gab. 340. roku po Po-
topie (ktorem potym rozpruśeni wшыtek niemal świat
zá czásem zaráżili) herstowie oney złości/ Cham/ Me-
sraim/ Phury Chus/ tego synowie/ ochwaceni cierpliwos-
ścią Japhetowa aby bel Noego nie, strąsował posli do
Egypcu (niegdy przed Potopem także Kainianow dzie-
dziny pokli ich bel Mathusciałoch V. Pan świata iało
sie wyżej pokazáło nie wysielł) aby beli rownie y tam/ iá-
ko w Babilonie Cham'ska rebellia swote przeciwko Já-
phetowi wtwierdzili.

Zaczyn Japhet (po Jádámie/ Sozyćie/ Pánosiu/
Molálelie / y Mathusciałochu VI. Panu świata / á pier-
wszy po Potopie) wiecey sobie wazac hersty ztego w E-
gypcie / á niżeli zostawiony Korzeń oney złości w Babilo-
nie: záraz po śmierci Noego / to iest 351. roku po Poto-
pie poszedł do Aphryki / zostawivszy w Pánosie pierwos-
tney Stolicy świata ná swé mieyscu / nie Gomerá pierwos-
rodnego ále Magoga wtorego syná zá namieszniá swego:
iało samo imie tego Magog (od moge iałoby mogacy
lubo moc y wladza máacy) pokazue: á to záś potwier-
dza / iże Zydzi wшыtkie Scythy ábo Japhiteczyki zowia-
Magogami.

Jziednáł Japhet Chamiany w Egypcie wstrómit-
wszy / nie wrocil sie wiecey do Azyei (dla trgo Ozyia rze-
czoney / że w niej stworzona wśelka rzecz żywiaca / y po
Potopie znou Ozyia) ále wiaż przez Aphrykę poszedł/
nád morzem ktore Mediterraneum, to iest Miedzy zie-
mnem zowia: á zámtań znou nád Atlánckiem áż do
Zobadwice (ktora trzecia część świata Zistorycy Terram
Australē, to iest Ziemia Poludniowa nazywáta / tam ży-
wota dokończyl Ciáko Zistorya moia pókaże y droge tego
wywica

wywiodzie) Magog śródmem bel Pánem światá / to iest
 tey pierwsszey násey części tego / Ktora ná Azya / Aphryke
 y Europe rozdzielona / ná siezyt Narodycá zowie / przeto
 że sie w tey Narodcy poczęły: iáko y druga Amároche áz
 bo Ameryke Synrodycá, że sie tam synowie Narodcy roz-
 rozdżili: á trzecia Zobodwica, iże z tych obudwu iest roz-
 Erzewtona / to iest od Jáhpheta z Narodcy tam przez A-
 phryke ábo ráczey Jáwruce (iż Jáweta przerzuciá ná
 insá część światá) zániesionego: y od potomkow Amá-
 rochá syná tego / przez Azya do Synrodycy / ábo Ameryki
 zágádnego.

Stárzy Scythowie nási Przodkowie / wstydząc sie
 głośnego y Zistorykow zwycięstwa Mexoresowego nád
 tym VII. Pánem światá / nie zwáli go Magogiem / to iest
 Moc y władza máiacem / ale tylko Lagiem: przeto iż
 lagł ná Stolicy światá po Jáhphecie. z Ktorego Lagá zá
 czásem wczyniono Láchá. Co znáć nie tájno belo Zydow/
 poniewáz Krolá zlozonem słowem z tych dwóch Magog
 y Lách zowia Melech, iákoby máiacy Lechowe ábo Lá-
 chowe godność: Ktorego wykládu potwierdza ich Mel-
 chisedech, iákoby Mian zá Láchowego Sedziochá lubo
 Sedzie. Znádzie to słowo wykládaia Krol sprawiedliwo-
 ści. Co sámo táwnie tákże pokázuie / iż władza światá po
 Jáhphecie / przy eem Láchu násem belá zostála / dla Ktorey
 go Zydzi Magogiem iákoby Mogacem / lubo moc y wła-
 dza máiacem zwáli; poniewáz oto wśelkie minteyse do-
 czesne zwierzchności (iáka bylá Melchow ábo Krolow
 Zydowskich) niem sie pliczetowály. A żeby tym táwniey
 belo że Magog y Gog Zydowscy / po násemu sa Lách y
 Polách / wvázyc potrzeba / że Scythy wśytkie Zydzi Má-
 gogami / á Regios, to iest Krolestwa Półkiego Gogami
 zowia.

Świátá ieno
 tey części y
 Ktore.

Magog czę-
 mu Lách po
 násemu.

(z Ktorego iá
 mion Zidzi
 Krolá Me-
 lech zowia)

Czego ták
 potáz.

zowia. Stadze iada żydzie Slachćica zowie Goy / á gminnego Mozaak / abo z Ruska Muzyk. Bo ponieważ Scythas Regios Polakami á gminnych Lachami zowia / oczywista rzecz jest / że to ieden v roznych Gog y Magog co Polach y Lach / iako Adalbertus y Woyciech / Felix y Sczesny / Bonauentura y Dobrogost / rc. Czego Serzey 12. Rozd. Perspektywy dowodzi.

Gomer pier-
wszy z Japhe
czyłow res
belizant.

Stadze byl
nazwany
Comerus.

iz przyczyna
byl wpadnie
nia Wexores
fowego.

Etory Páno-
che spalil y
Magoga / á z
do Pontu pla
hal.

Od ktorego
Olan z swo-
jemy wypadl

Temu tedy Lachowi abo Magogowi gdy starszy Brat Gomer / po odysćiu Japheta niechćiał bydż poslušnym / zbuntowawšy wiele potomstwa Japhetowego / z brćcia swola Amárochiem (od ktorego potym iak sie námienilo zá morze przez Tatárška zemie / z Narodyce zápedzonego / Synrobia rzeczona byla Amárocha / ktora dzis Ameryka zowia) y z Tubalem ktory Hispany rozplodzil y z wiela infych / pošedl ná pułnocy; šukác sobie infey fortuny. Stadze nazwany byl Komorem / iz tak okrutnie zadlem swego nieposlušništwá zakłol wšytko plemie Japhetowe (co go bylo w Azrey zostálo) že Scythowie nigdy po potowie tákley kleski iako w ten czas nie obniešli. Mesřaim abowiem syn Chamow / Kaynik abo Tyran Egiptški / (ktorego šwiat zowie Olyris miásto Gžerca / y Vexores miásto wyžerca) widzac / iz sie Japhet przez Aphryke áž do Uclánškiego morzá z swotemi oddalil / á Komor nieposlušny z wielka potega ošedl do Europy : on wypadšy do Syrey / Pánoche pierwotna Stolica šwiátá spalil / y Magoga lubo po nášemú Lachá wygnawšy / onego áž do Czarnego morzá pladrujac zemie gonil.

Byl ná ten czas ieden z synow Japhetowych / náš Czarnym morzem / z potomstwem swym rozplodzony / (ná tym miyšcu gdje Ptolomeus miásto Polemniacum v Kaznie) ktorego ná ten czas Olanem abo z Láćinška Alanem

nem zwano. A to dla tego iż Glemiak dziedzine tego (po-
 tym Moga / a nastatek Polegniatkiem lubo Polemni-
 akciem nazwana) ziedne strone Czarne morze / a z druga
 wście rzeki Thermodonu oblewalo. Ten tedy widzac iż
 prawie o restęto ná ten czas / aby chlopfstwo Chan skie /
 nie wzięto bylo nád Scytami abo Japhetczykami Páná-
 mi swemi gory: odważyl ná pospolita poslugę wšytko
 meškie plemie swoje / a zostawiwšy domá cörke z białemi
 głowami (ktora ztad porym Samey ramie lubo Semira-
 mis rzeczona / sławnym Samem žonom lubo Amázonóm
 počatek dála) sam ze wšytkimi wypłoskonemi / co do
 ntego z wćiekáli / taki dáł odpor Vexoresowi / iż nie tylko
 zágnal go do Egiptu: ale tež y on podbiwšy dáł mu syná
 swego zá Rayniká / abo porządneho Krolá Scythicka
 władza postánowtonego: y nazwał go Wáráho iákoby
 wáruy sie go y stráchay / to jest Egiptie. Od ktorego po-
 tym Successory tám tego / Wáráhonami lubo zá časem
 Pharaonami zwano. A on sam zá takowe zwycięstwo /
 že zmogl Vexoresá / otrzymał nowe przezwišto Mog, iáko
 mamy v Jozephá / lubo to Gog iáko inší Žydzi pišá / y
 Wyczyná tego Moga bylá przezwana / iáko v tegož Joz-
 zephá lib. 1. widzimy. Odważni záš ktorzy sie nie oglá-
 dáta ná pošl. dnie Kólá / od pierwszego imienia tego Olan /
 po dziedzici zowia sie holacy / ná pámiatke tego odwagi /
 iż iáko sie rzeklo wšytko plemie swe meškie / odważyl byl
 ná pomšte krzywdy Scythickiey. Ztadže Žistorycy Zel-
 lechá miásto Zoláká / Japhetowym synem zowia / pod
 ktorego čisna sie Grekové zowiac go Zellenem miásto
 Olanem. A Trogus v Justyná lib. 2. mowí. Primus Scy-
 this bellum induxit, Vexores Rex Aegyptius &c. quos
 dum magná celeritate venire didicisset, in fugam verti-
 tur, &

Amázoný
 támsostá-
 wiwšy.

y Vexoresá
 zbil / y tego
 Egipt osá-
 džil.

zá co nábyl
 imienia Mog
 abo Gog.

Co mu Žisto-
 rycy przysna-
 wiać.

Tanausem
go zowią-

tur, & exercitu cum magno apparatu belli relicto, in Regnum trepidus se recepit. Seythas in Ægypto paludes prohibuere. Exinde reuersi Asiam perdomitam vectigalē fecerunt. iako sie niżej pokazuje. Ze zaś tego me-
stwa nad Wexoresem nie kto inſy z Scythow ieno ten O-
lan/ od niego Mog abo Gog / á potym (iako sie niżej po-
kazuje czemu y kiedy) Baal, Tanaus, Hercules y Iouis rze-
czony. rzetelnie to *Sabellicus* w te słowa wczy. Vexores Rex
Ægypti, qui in Pontum vsq; victor arma protulit, &
Tanaus Scythiæ Rex qui vexorem & omnem penè A-
siam subegit ante Ninum ponuntur. Gdyteby zaś było
Krolestwo Tanausa po tym ugruntowane / wſyſtkie ſwiate
woła cum Fasciculo Temp. Regnū Scytarum vetuſtiſ-
ſimū, eſt regio magna valdē, quia Moetidis paludibus
incipiens, inter Danubium & Occianum Septentriona-
lem, vsq; ad Germaniā ponigitur. Et eſt prima pars Eu-
ropæ, in qua primū regnauit Tanaus de ſtirpe Iaphet.

CZESC TRZECIA.

O Rożności miedzy Pokoleniem Japhetowem
y przy kiem zaś iego zacność, iako,
y iak wielka zoſtala.

Po zwycię-
ſtwie Wex-
oresa.

Lach abo
Magog
Seym zgro-
madził.

Gdy tedy Olan / rzeczony Mog abo Gog / w Ege-
cie Chámianow nawiązawſzy wrocil ſie z tak wiel-
kim zwycięſtwem y ſława do Azey: tam pomieniony
Brat iego Lach (abo ná on czas Lag) VII. Pan ſwiata/
ktorego Zybzi Magogiem zowią / zgromadził wſyſtkie
Japhetczyki / y Semiany (ktorzy z nimi trzymali) ná
mieyſce pogorzały Pánochy. Na ktorym zgromadzeniu
ſam

Sam z swojej dobrej woli / spuścił światą Panowanie /
iako sposobnieysiemu podbić także Babilonczyki y Go-
meryany / pod Scythyckie posłuszeństwo. Dla którego
nastąpienia po nim / Ulan Mog abo Gog nazwany był
Polag: przeto iż po Lagu polagi Stolice świata. Z ko-
rego słowa Polag / za czasem uczyniono Polach / iako y
z Lagá Lachá. U takichow zgrómadzenia na pamiatke
Sema / (iż tam na tego radzie / iako w niebytności Japhet-
towey nastąpięgo / a nad to y naywyszego Kapłana /
wshyscy polegali) od tego czasu Seymami zwiemy.

Et tedy sa Mógog y Gog abo ráczey Móg po Zybo-
wsku / co Lach y Polach po Słowienisku / a v cudzych
Castor y Pollux: ktorym przodkowie nasi za Pogan-
stwa Lelum Polelum śpiewowali: U Greckowie swiętszych
swoich Tyntarydow podmiatała / (według zwyczajn przy-
pisowania sobie wszelkich osobliwosci) aby byli mieni za
grzeecznych y zwani Grecy abo Greczy: iednakże z tego co
báta o swoich / nigdy sie wyrachowac nie może iedno w
tych. Ten abowiem Mógog abo Lach od Kostura ko-
rego iako y Japhet za brlo wzywál (z radze te Dawid nie
ieno rozga ale y Ejem zowie mowiac: Psal. 22. Rozga
twoja y Eiy twoy te mnie pocieszyly) y Kostor tez abo Castor
nazwany był fiber Ponticus, gdy iako Bobr przed We-
poresem do Pontu wciekal. Ten sobie godnosć liniey
pánuiacy wgryzł / gdy Pollurowi abo Polachowi pań-
stwa wstapil; aby go wiecey Chamscy myśliwcy nie pla-
kali. Dla tegoż mu Boztwa iako Successorowi nie przy-
pisuta / to jest / nie zwano go Augustem abo Gogustem
iako Polachá. O ktorym to potwierdzáta słowa Bog y
Got, ktorymi Polacy y Niemcy Pána Boga zwiemy.
Wszelki abowiem starozny tezyk / niepoietego y niewymo-
wnego

na ktorem
Państwach
gowi wstapil

dla tego Po-
lach rzecz-
nemu.

Seym czemu
sie tak zowie

Et tedy Móg-
gog y Gog sa-
po naszym
Lach y Po-
lach a v cu-
dzych Castor
y Pollux.

Ktorym Gre-
ckowie Tyn-
tarydow po-
miatała.

Ten Polach
był napier-
wszy Augustus
abo Diuinus.

Z Ktorego i-
mienia Gog
wyróbiono
Bog y Gort.

wonego Boga / takim słowem zrazu przezwat / takie mtafik
 na on czas nastawioneyse. A iż po Potopie nie było słaz
 wioneysego człowieka náb tego Moga ábo Goga rzeczoz
 nego Polachá: ztad p. Boga / Polacy / Rus / Moskwa /
 Illiryk / y wszytkie narody Słowienkie / przezwaly Bog
 miasto Gog; namyslnie dla wćciwosci prawdziwego Bo-
 ga pierwsza litere / a Niemcy Got, dla teyze przyezyny oz
 skatnia odmieniwsy. Wloszy zaś od drugiego tegoż Go-
 ga imienia Polach Boga zwali Pol, a Uzya trzeciego Bal
 takoby Postrach swiata Baal, Bel, Hala y &c. Ztadze tak
 w Uzyey namiekta niegdy przysiega bywala przez Wa-
 ala / ze sie go Uzya y Egypt baly: tak y w Wlochoro naya-
 wiekta niegdy byly przysiegi słowami Pol, przez imie Po-
 lachá y Edepol miasto Jedepol przez straszny tego za Gome-
 rem do Wloch przyiazd.

Ten tedy Polach pierwszy byl y prawdziwy ná swiaz
 cie Bogusy ábo Augustus, z ktorego imion Gog Polach
 y Bal / odmieniwsy cookolwiek (takó sie rzeklo namyslnie
 dla wćciwosci prawdziwego Boga) tak wiele imion mu
 wynalazly rozmaite narody. Ztad iawnó list / iz ten tytul
 Augustus wlasny list / y samych tylko porzadnych Suez-
 cesorow tego ná Thronie Scythickim (przez ktory niez-
 gdy przysiegano) takó y drugi Inuictissimus; co sie nizey
 pokaze.

Augustus y In-
 uictissim⁹ sam
 Krol Polski.

Stawepola-
 chowe / wse
 fotenne rze-
 czy opiewaia

Znac takó wszytek swiat znal ktedys tego Polachá
 przodka naszego / za wielkiego Bogusa ábo Augusta / iz
 wszytko cookolwiek ma náznacznieszego / ná wćciwosc
 temu od niego przezywa: takó Niebiosá y zawiasy ziemie
 Poli wielkie czesci swiata Plaga takoby Polagamia stopo-
 lakowe / Krolestwo tego Polskie Polonia lubo terra Po-
 laris z ktorey wyplyli Poetowie Pales mac Bogow ziem-
 (Rich) /

Włch / to jest Czarów y Krolow / przeto że sie tu władza
 Pánow świata rozdził: y druga od iey Pánow / Pandorę
 lubo Pánia dárowána / przeto iż Scythyeey nastáršey ná
 śwściecie / y iey Pánom / takowí Bogowie ziemscy / wóhyscy
 niegdy dáry dawáli / to jest holdowali takó Trogus świádb-
 czý. Nuż morze Pelagus miásto Polacus iákoby Poliacus;
 to jest Wiebá težtoro. Także Ioná morzkie niegdy nastá-
 wnteyše / w Azyeey Polemniacus w Aphryce Pelusiacus
 á w Europie Polaticus: Nastárše też Bożyszcze Troján-
 skie Palladium miásto Poladium. Rzymskie zaś Pol, tego
 osiárnik Polatualis: Bogini wojen Pallas miásto Polofz,
 od położenia woysk ábo nieprzyjaciół ná placu: možny
 ábo potężny Pollens, wielki palec pollex, prz: strzeństwo
 Planicies, miásto Polanicies; nastawnteyšsá w Azyeey
 Prowincya Palæstyna, miásto Polasçyzyna, namedrša w
 Europie Polasgia, miásto Polackia, plác napysñnteyšego
 Miásta Rzymu Palatius mós, to jest Polacká gora, Miá-
 sto polis iákoby położenie, wlicá platea miásto polatea
 ábo polác / sumnteyše budowánta Palatia, piękna sáta
 Polymita, ochedostwo Politics, Prouincie Polarinatus,
 y Dozorcy ich Polatini, rząd Polytica, znáti spráwiedli-
 wego Karánia Plagæ miásto Polage, (iż niegdy ieno Polska
 władza bywały dáwane) słownie obteccá polliceri. naz-
 wielšá przyśtegá y Rzymian (iákó sie rzekło) słowami
 Pol przez Poláchá y Edepol miásto Jedepol, przez strášny
 tám przyzáb iego zá Gomerem. Nuż tak wiele stárodaw-
 nych ieszcze przed Trojá miást niegdy nastawnteyšych
 iákó Pelusiū miásto Polacium, Polemniacū, Populonia
 Pola, &c. y inszych podobnych málo mntey stárodawnych
 po Azyeey Aphryce y Europie ntezlíczona rzecz iákó sie wí-
 dzi w Geographiách. Owo zgólá / cokolwiek ieno ma

od niego ábo
 ie° Polakow
 nazwane.

MB

Czego żaden
inny Narod
nie pokaze.

Rozdzielenie
Rostwa Pol-
lurowego.
coznaczy.

po chwyci-
tach pomie-
nionego Sey-
mu.

Polach VIII.
Pan swiata.

Thron Koro-
ne y Sceptro
wynalazi.

Szeropol-
skie slowa.

Stedze nie-
gdy nawieto.

świat pięknyego to Politū, cokolwiek sie podoba placitum
miasto Palacitum takoby Polacy to zrobili. Kto proffe y
Ledy pokaze/ aby dziesiąta część takiego śladu Greckiej
abo Rzymskiej chłuby: choć tak Grecowie tak y Rzy-
mianie wszystkie stare słowa psowali/ a swoje nowe wśle-
kiem wślowaniem wprowadzili. Trudno. Bo teno ieden
taki ná swiecie był Polach Bogusty abo Augustus. Co-
żás o nim plotą iż Pollux rozdzielił Rostwo swoje z Brat-
tem Castorem człowiekiem / znaczość abo sens tego
test/ że nastapirofy po nim ná Pánstwo swiata/ uczynił
go Cesarzem wschodnim: Ktory od tych czas Liber pater
nazwany / w Indyey Cesarzuac / pánował terażnieyszy
Tatarskiej ziemi; przez ktora wygnal brata swego Ama-
rochã, do Synrodyce, od niego Amárocha lubo z dzisiey-
szą Amerykã nazwany takó Speculum Historiæ pokaze.

Ná onym tedy pierwszym po potopie Seymie / gdy
vchwalono było dwie tescze woyny/ tédne przeciwko Chá-
mianom w Babilonie / a druga do Europy przeciwko
pomentionemu bratu Komorowi abo Gomerowi, Po-
lach VIII. Pan swiata/ przedym Olan y Mog abo Gog
rzeczony/ dla wielkszy powagi y postrachu wszystkiey Náz-
rodyce (ná Azya Asphryke y Europe rozdzieloney) wyná-
lazi Thron, Korone, y Sceptrum, takó same słowa swiad-
cza: Ktorych szeropolskich / Grecowie y Lácinnicy po-
dzióbzeni (takó sie z Kalepina pokazuie) zgotã nie rozuz-
mieli. A żeby táwno bylo / iż Polskie są: trzeba wiedziec/ że
dla tego Polach krzesło powagi swojej przezwał Drzrzon-
abo z Kuskã Drron, aby wszystkie swiat drzrzal przed-
nim. Z tego tedy Drzrzonu abo Drronu, naprzód Gre-
kowie wygrzecznili Dronos, a potym Lácinnicy wyłáz-
cnili Thronus. Nie pomalu tego potwierdza / iż Thron
abo Máz

abo Mátęstat wosytkiego światá / własny test Sczyćcióniści
 abo Polski / że przed przyćciem wiáry świętey nawieksha
 przyśięgá bylá Oycow násyich y im pobbánych / przez
 Thron Scythyecki: iáko między infemy Herodot nie tylz
 to świádeczy / ale też y przykládem w przestawnym ntez
 gdy Krolu Polskim Idanthyrbie pokazúie / táká tego oda
 powiedz posláncowi Daryusowemu wyrażáac. lib. 4.
 Ego solos mihi Heros arbitror louem Progenitorem
 meum & solium Scytharum Regium. *Ia sobie niepoczy-
 ram za Pany ieno Iowisza Przodka mego, a iedyny Thron Scy-
 thow Krolewski. to test ieno pokolenie z Poláchá / (ktorego
 Iowisem zowie) á obránie go siedzić ná Thronie Scy-
 thyeckim.*

Z Thronem záwse pospólu chodzili Korona y Sceptron,
 iáko sáme slowá wczá: bo wiedzác co test *Szczep*, á widzac
 też co test *Thron* abo *Drzron* iáwno test / że *Sceptron* roz-
 zumie sie *virga tremoris*, to test rozgá drzżenia: wšczep-
 piona w pién Thronu Scythyeckiego / aby nie zwiedlá ná
 wieki. Z tadže psálmistá mowi o Thronie y brle. 44.
*Thron twoy Boże na wieki wiekow, rozgá porzadku, rozgá
 krolestwa twego, ktore krolestwo Boże iz nie ieno Ducho-
 wne test Kościółá świętego / ale też y świećkie wosytkies-
 go światá (iáko od Bogá w Káiu postanowione) dla tea-
 goz to mieysce / ták temu iáko y ówemu sluzý: iz rozgi wlá-
 dzey ich trwáć beda ná zlemi / aż do skóńczenia światá.*

Korona záś slowo zepsowane test / z Poláchowego
Cardrżżona iáko by *Cárowdrżżenie*: bo póki rzeczy światá
 nie były pomiészáne / tedy iá ieno sámi Pánowie światá
 nosili / iáko y Sceptronu sámi tylko wzywáli. Keorzy iz
 biltu pod sobá Cárow abo Césárzow mieli / z tad ozdobe-
 głowy swoiey Polách przezwał *Czardrżżona*, żeby Cárow
 wie / wosy-

sa przyśię-
 gá bylá przez
 Thron Scy-
 thyecki.

Zktorym Ko-
 rona y Sce-
 ptron záwse
 chodzili.

Sceptron co-
 zá słowo.

Korona co-
 zá słowo.

Korona y
Sceptron iá
nie były po-
lachowe.

wie wszyscy przed nią drżeli. A dla tegoż ieno trzy szczy-
ty były na Koronie Polachowey iako y trzy strzały w tego
Sceptronie ná znak postráchu Azeyz Alphryce y Europy/
á nád to y práwnego ich czasu potrzeby podbýjania; ktore
sie zá stárych wiekow naywiecey strzałami dżiały. Z tadże
utrapiiony zlym tezykiem Dawid prosil od Boga stará-
nia go/ wladza tego Polachowego *szczępdrżżonu*, to test
Swieckiey zwierzchności. mowiac Psal. 119. Strzały mo-
cnego ostre, z weglami wyniszczaiacemi (bo ná pomste onego
wegla spaloney Pánochy / wynalżzione bylo od Polachá/
ktorego Zydzi Mogiem lubo Mocnym/ ábo poteznym zo-
wia) iakoby rzekl: zpusć Boze ná zly tezyk / wladza oney
rozdrażnioney zápalczywości Moga ábo Goga, co Egi-
pcyány y Bábylonczyki wskromil.

Taki Scept-
tron Jowis-
zowym zo-
wia.

A niech proste niikt nie mowi ze takowy Sceptron/ nie
Polachowem ale Jowiszowem zowia / bo to ieden byl O-
lan ábo Hellech lubo Hellen, y Mog ábo Gog, potym Po-
lach/ Baal, Tanauus, Hercules, y Iowisz zczony. Co y
z tego sáamego dosyć iáwno test/ iz pomieniony przsławny
Krol niegdy Polski ábo Szczyćioniski Idanthyrus w odc-
powiedzi Dáryusowi/ przodka swego Tánusa Jowiszem
zowie mowiac / w Herodoćie lib. 4. *Ia sobie nie poczytam
za Pany ieno Iowisza przodka swego, a Thron Scythow Kro-
lewski. Jezelić ábowiem / iako sie niżej dostátecznie wy-
wiedzite / y przyczyna pokaze / nie kto inszy tylko ten Po-
lach / potym byl y Tánusem przezwany: á Idanthyrus
nikogo nie mogl zwać przodkiem swoim ieno Tánusa
pierwszego w Europie (wedlug wszystkich) Krolá Scy-
tyckiego: tedyć rzecz test oczywista / iz nie tego inszego
mogl zwać Jowiszem / ieno tego to Polachá/ co go Zydzi
Mogiem ábo Gogiem zowia. Zaczym Sceptron Jowiszow
własny*

bo Polach byl
Jowiszem
nazwany.

Takięgo Sce-
ptronu mieli

Jedynowłasnego Państwa świata.

własny test Polski / y takiego by mieli Krolowie Polscy zażywać; tak o y nie dać sie zwać Krolami ale Panami świata / według zwyczaju Przodkow ich przed przyściem Wiary s. Stadze czytamy o Władysławie I. iż nie chciał bydz Krolom zwany / ale tako Przodkowie tego Panem. Ktorych iż omamieni Łacina Kiazetami zowia / rzecz wważenia godna / że starchy Łacinnicy tych samych tylko Principesami nazywali / Ktorym nawysza pierwotną zwierzchność (lubo to przyskoynie abo pochlebnie) przypisowali: tako náprzyklad między innymi Genebrard wshedy Rzymskie Cesarze Principes zowie. Bo to słowo Princeps à principio, to test od początku zkoliarzone (według sensu starych Łacinnikow) nie moze sie przyskoynie dać / ieno samemu Panu pierwotnego Państwa / Ktore sie od początku w Jádámie poczeło. Dzisieyszi zaś Łacinnicy / według codziennego swego pochlebnego zciągania ná dol / wyszych tytulow niższym osobom / Kiazeta ze Krowie Principesami zowia.

by Krolowie Polscy zażywać.

Ktorych Przodki Panami zwano.

abo Principes w pierwotny sens

nie Kiazetami

Jście tedy Antecessorowie Chrześcíaniskich Krolow Polskich Principes belli / ale starem sensem / to jest Panowie pierwotnego Państwa świata: a nie po dzisieyschemu Principes / to jest Kiazeta. Stadze ostroznieyszi postrzeży sie w tem / że w dzisieyszych Łacinnikow tak Dominus tak o y Princeps inaczezy chodza a niżeli w starych / Przodki Krolow Polskich / ani Dominos ani Principes, ale nagozonteysem tych wielkych tytulom zowia Monarchas tak o by Mianemi za arcy nád wshstkich; co niemal toz wprawdzie uczyni / iednakże podobniby własnego tytułu ich Panowie świata bronic. A między takimi osobliwie sie to pokázule w Regestrze Krolow Polskich (ktory przez Chrystophá Wárszewickiego zebrány / w Rzymie apud

ale Panami świata.

Ktorych miedzi pod dzisieyschemu zowie

Monarchas mi

Typographos Camerales 1601. bel drukowany) gdzie
mowi Miecislau Monarcha Poloniz, primus Christi-
anus factus, &c. to jest / Mieczyslaw Monarcha Polski,
pierwszy Chrześcianinem został. A o tego sene Boleslaus
Chobry primus Rex Poloniz &c. to jest Boleslaw Chabry
pierwszy Krol Polski &c.

Tak wstroi-
ony Polach /
Babilo zbu-
rzywszy na-
zwany bel
Baal.

Tak tedy Polach. VIII. Pan swiata / w Korone y
Sceptron wstroiony: stadszy na Thronie swiata / na-
przed Babilon zburzył: y za to nowego tytułu Baal miaz-
sto Baal iakoby straszny walecznik nabel. Czego tak sie ta-
cno dorachowac. Rzecz pewna jest / iż Baal nastarfe bez-
lo Bozysze Syryjskie / ktoremu Ninus w Babilonie bal-
wan bel wystawil. Kzetelnie tez mowia Sabellicus y Ge-
neb. lib. 1. Iż Wexores Krol Egypcki, ktory Scythy aż do Pon-
tu, iako Trogus wazy ploszal: y Tanauus Krol Scythycki, kto-
ry go aż do Egiptu odegnal przed Ninem bel. Wuz wat-
pic sienie moze / iż to iedenze bel w roznych / Bal / Baal /
Bel / Beel y Bellus. A że od waleczności tak bel nazwany /
same slowa bellum, to jest walka y waleczność abo wa-
leczność / także walil abo balil / bel y bel wydatia. Zaczym
tezelić Baalowi abo straszne^o Walecznikowi Ninus bal-
wan wystawil w Babilonie / tedyć sie go tam znać iefezę
przed Ninem bano. Ponieważ tedy przed Ninem żadne-
go inzego strasznego Uzey Waleczniká nie bilo procz te-
go Tanauusa: ktorego przed tem Olanem abo Alanem, y
Mogiem abo Gogiem / także Polagiem abo Polachem / á
potym Hertulesem y Jowisem (iako sie w tym wywodzie
dowodzi) zwano: á nie ieno sie go Wexores ale w rzyf. k.
swiat na on czas bal: tedyć nie kto infty przed Ninem
mogl bydz Balem abo Baalem nazwany w Babilonie /
ieno on ktory swiezo przed tem y w Egiptcie bel strasz-
ny /

Ze sie go s-
wiaz Bal

syny / tymże co y w Babilonie belt Chamianom. Bo ná on czas nie było żadnych inszych przyczyn takiey kolwiek woyny procz ich rebelliey. Ktora (iako successorá przedpotopney Kainianow / ich drogami chodząc) w Babilonie poczęta / z tamtąd sie belá y do Egiptu zakrádła. Nie tylko tedy sam rozum pokazuje (iż obsiekłszy Tanus w Egipteście gáteżte Chamskiej rebelliey / nie mogli ani w Babilonie korzenia tey wcale zántechać : zwlasczjá májac przed soba droge z Uzyey do Europy za Gomerem) ale też y Historycy potwierdzáją tego Trogowi w Just. lib. 1. mówiacemu o onecznych dziełách Tanausowych przed Ninem, Scythæ ex Egipto reuerſi Asiam perdomitam vectigalem fecerūt, to jest Scythowie z Egiptu sie wrociliwſzy Asia wskromiona pod hołdy podbili.

Po rozproſieniu Chamianow z Babilonu / y wſyſtkiey Uzyey wſpołotieniu : Palestyne od tego imienta Polách / także Asyryya od rozciągnięcia sie aż tam Syryey / y Persya od pierwoſości godnościá między inſemi krátami za Tygré rzeczona : ſwemi Japhetczykami osádził; aby tam po tego do Europy odysćiu za Gomerem nowych takichsi tumultow nie było. Z tadże Piſmo Boże Palestynska y okółteżna tam zwietzchność / od niego postanowiona rzetelnie Scythycka zowie / mówiac o Izraelu ábo ich Wozdzu. Num. 24. Percutiet Duces Moab, vastabitq; omnes filios Seth. (ktore miejsce tak ma t. x. Arabſki) Perdet Gigátes Moab, & domabit omnes filios Scyth) & erit Idumæa possessio eius. Wytraci wodze Moabow, y wytepi wſzyſkie ſyny Scythowe to jest Japhetczyki / y osiadzie Idumæa, ábo Jadamowstwo / to jest Palestyne. A żeby sie snadź nie tráſiło komu mylic ná ſłowach Moab y Amorrhæi obaczywoſy. Num. 21. Væ tibi Moab

á mianowiecie Chamiany.

To y sam rozum.

y Historycy pokazują.

Asyriaſkie ziemice poprzeczywá :

y Japhetczyka osiadzil.

Idumæa y Palestyna.

z Eozkol
wielk naz
zwane:

periisti popule Chamos, dedi filios eius in fugam & filias in captiuitatatem Regi Amorrhæorum: potrzeba uważyc że sie Moab dwoiako rozumie / to jest. Za pokolenie Moaba Semitana / y za Idumæa część Palestyny / ktora Zydzi tego imieniem tak zowia: iako y druga tezyż Chananea od záplugawienia tey potomkami Chanana przektatego; z Babilonu tam po zburzeniu go zágnanes mi: pod wladza Vmorá syná Poláchowego / á wnuka Jásphetowego; podobno od strógości ná nich Vmorem iakoby v martwiáacem nazwanego. Ktory insy od Amorrhæa Chanantana (iako sie serzy czasu swego wywledzie) był Krolew nád Amorrhæami Chananeyczkami w Palestynie.

Scythycie
ziemice bely.

wiezniami
napelnione.

Ziemica tedy Moabska abo Idumayska / y zwierzchnosc w tey Scythycie bely: iako sie pokazuje z pomienionych slow. Num. 24. Percutiet Duces Moab, vastabitq; omnes filios Seth: ale w tey krajnie pelno bylo Semitanow Moaba potomkow z Chaniany Kwia y balwochwalstwy pomieszanych; iako y wszyscy inisi Semitani / procz Abrahamowego pokolenia / ktore Moyzeß wywiodl z Egiptu. O tych tedy takich / á nie o ziemi abo tey zwierzchnosci sa pomientone slowa. Num. 21. Biada robie Moabie, z ginalés Narodzie Chamski, to jest między takie poczytany. Dola tegoż mowi Dalemsyny iego á nie twoie w wcieczkę y corki w poimanie Krolowi Amorrhayczykow, to jest pomientonemu Vmorowi Japhetczykowi / Amorrhayczyki Chanantany w Idumæi v martwiáacemu.

Czego potw
ierdza Scy
thycie Mid
sto.

Nie pomalu potwierdza Scythyciey zwierzchnosc w Palestynie / ono Miasto Scythow ktore iakomamy z Machab. 12. tylko 600. staw bylo od Jeruzalem. Takze pomientone swiádecstwo Iakuba Vetryaka że sie Palestynie

Stynczykowic Polakami abo Polaninami zwali aż do czasów świętego Ziemie S. odyśkanta.

y Polacy Polacy
lestynscy.

Co sie zaś tknie Persow / o tych rzetelnie mowit Genebr. ib. 1. Persas deducunt alij ex Iaphet, vt non tam ab Elam descendisse putentur quam à Madaij Fascic. Myrba Genes. 9. ex Bereschich Rabba. to test. Persow niektorzy z Iapheta wywodzą, tak iż raczej zdadzą sie płynąć od Madacia syna Japh. towe go a niżeli od Elama Semowego.

Persya Japhetyko
wie kospiot
dzili.

Nuż w Assyryey / że rownie także naszych Japhetyczkow zwierchność bęła / same słowa Ninus y Niniwe przyznawają. Bo Polach w Babilonie Baaem nazwany wyprawiowszy w pogonia na wschod słońca Lachd a bo Magoga Antecessora swego (ktorego bel w schodniem Czarem nad Indya y Tatarska Ziemia uczynil) a część wieźniow do Palastyny odeslawszy z sam z przednieyszymi z nich / wprost posiedl nad Tygrem przez Armenia do Olegniaku pierwotney dziedziny swotey. W ktorey drodze pomientonego Jonicha syna swego / vsprawiedliwiowszy w tym / że z Nimrothem odsiedl bel od swotch tak o sie wyzey opisalo (a to dla tego iż w pamietawszy sie potym / odstapil ich gdy Babel budowali) na znak onego vsprawiedliwienia Nibifin Miasko tego założenia przezwal Niuinne (lubo tuż tak przezwane potwierdzil) abo Niuinne / to test zlosci Babilonstkey: także y syna tego Nibifa Niuinnusem. Z ktorych slow (dla tego co sie nizey powie) Babilonczycy uczynili Niniue y Ninus.

w Assyryey
zrazu Scyth
ycka zwier
chność bęła-

także w In
dyey y Tatar
kach.

Ninus kto
byl.

Ten tedy Niuinnus, abo Ninus iż pod czas odyścia Polachowego do Europ y za Gomerem (tak o sie nizey powie) nowe bunty Chamtanow znou do Baktryany zgrozmadzonych / wetutac naruszenia slawy Oycy swego rozgromil / y samego Chama wodza ich (ob wpatrowania

Chama z
bil y nowy
bunt rozgromil.

za co mu była
Semiramis dła
na.

y Cesarstwo
Assyryjskie.

z wolności
od holdow.

Względem
czego Wolni-
us nazwane-
go.

Babilończy-
cy Ninusem
uczynili.

Japhetczy-
Fow ziemi
osiedzenie.

nie jest przez-
ciwne Biblii

bo według
rozporządzenia
Noego.

zorz y gwiazd Zoroasthes przyzwanego) zabil: za te przy-
sluge / wrocitwszy sie za czasem Peloch z Europy / dal mu
corke swoje Sameyramie albo Semiramis zrad nazwana /
ze ta byl w Polegniaku z białemi głowami (z brzyze przy-
czynny Samejzony, albo Amazonas nazwanemi) zostawil
na swem mteysen. Z ktora poslal mu zaraz y tytuł Cza-
stwa Assyryjskiego / co jest odleglych aż za Tygrem Syry-
jskich krajin: y uwolniente od holdow / ktore wysyłał Azya
Seythom Krolowstwu od pultoru tysiecy lat już holdo-
wała / tak Trogus lib 2. uczy. Zradze tam przydawa-
koniec holdow uczynil, to jest otrzymal Ninus Krol Asy-
ryjski. Bo tego Niwinusa za czasem dla pomienionego
uwolnienta od holdow Wolninus nazwanego / Babilo-
ńczycy / ze tak ostro byl na Chamiiany / uczynili Ninusem,
takoby Uienasem / iż nie trzymal z nimi / tako niegdy
Jonich Ociec tego; ktorego dla tego beli (tak sie rzeklo)
Nasurem takoby Uasynicem przezwali. Tak ze y Niwin-
niasto tego wykretili na Ninus takoby Nie-niwinne. a-
bo nie slusnie vsprawiedliwione.

Przećiw temu Polachowemu Azyey osadzeniu Japhet-
czykami / w ktorem sie oto y same słowa z star cmi Histo-
rykami zgadzaja uczacemi / Ze Seythowie rozpodzeni
swiat z razu osadzali: nie bez tego / ze nie jeden wspomni
na pospolite nowych ziemie rozdzialanie w rowny dzial
miedzy trzech synow Noego; a tym wiecey ze sie zda Bi-
blia S. z nimi trzymac. Dla tegoż aby tym lepiey kazdy
mogl vznać czyja prawda: potrzeba tu naprzod wspo-
mniec / na ono pomienione rozporządzenie Noego / Ge-
nes. 9. aby byl Japhet swiatu panował / Sem Biskupo-
wał / a Cham bel sluga obudwu. Co iż nie ieno na ich sa-
mych padlo / al. tiz y na ich potomstwa: dla tegoż po-
treba:

trzeba też wważyć / iż Pan / Xiadz / y chłop / musa być po-
 spolu / á nie w kilka sit mil od siebie : aby y Pan miał ko-
 mu Panować / y Xiadz tego Zakonu Bożego uczyć / y
 chłop komu robić ; bo inaczey żaden z tych stanów nie
 mogłby być w swej porze. Co wważywszy / sam rozum
 pokazuje / iż *Laphetczykwie* z rządu wśedy panowali ; *Sem-
 miani* (którzy przez *Abrahama* idą) wśedy między nimi
 wolni / duszami sie opiekowali : á *Chamiani* z ostátkiem
Semitanów między nich poczytanych (iako sie pokazuje
 z pomienionych słów *Num. 21.* gdzie *Moabczyki* *Semita-
 nów* *Pisimo* *Boże* *Chamskim* *Narodem* zowie) gdy sie
 z robot im chcieli wybić : od Panów światá / á mianowi-
 cie tego osmego tak w *Egypcie* iako y *Babylonie* pod-
 bić / do swej powinności przymuszáni byli : według po-
 spolitego wśyśtlich *Zystoryków* z *Trogowem* głosem.

Iż lednak opóczne wielu mntemánte / (przeciwko roz-
 zumowi / rozporządzeniu *Noego* / y pospolitemu stárych
 wieków głosowi) nie mntey sie też ná *Bibley* sádzi : po-
 trzeba wważyć / że *Biblia S.* nie má żadney w tem impli-
 catiey ábo záwikłania sensu ná roznych miejscách / ale
 tylko złe sey rozumienie. Gdyż wśyśtek fundáment roz-
 dzielácych *Ziemié* w rowny díal między trzech synów
Noego / teno ten test : iż *Gen. 10.* po wyliczeniu znácz-
 nieyszego ich potomstwa mamy tam przydano. *Hæ* *fa-
 milia* *Noë*, *iuxta* *populos* & *nationes* *suas.* *Ad* *his* *di-
 uisæ* *sunt* *gentes* *in* *terra* *post* *diluuium*, to test. *Te* *sa-
 damy* *Noego* *rozrodzenia* *według* *ludzi* *y* *Narodów* *swoich.*
Od *tych* *rozdzieliły* *sie*, to test *rozstáły* *Narody* *na* *ziemi* *po*
Potopie. *Tego* *rozdzielánia* *ábo* *rozstánia* *dworáki* *sens* *test:*
poniewáż *mogli* *sie* / *ábo* *zmieszánie* *ábo* *rozdzielnie* *po* *świe-
 cie* *rozsypané.* Iż tedy potrzeba *Pisimá S.* nie w słótkách

Pan / Xiadz /
 y chłop / po-
 spolu chodze

y zámse cho-
 dziłi /

Kto z chęci /
 Kto z musu.

Alle owsem
 rozdzielanie
 ziemié.

między trzech
 synów Noe-
 go.

słaby má
 fundáment
 w *Bibley*.

bo literá dua-
 chowi vska-
 puie.

podchwy-

ktory sam so-
bie nie może
przezić.

podchwyttywac ale takim Duchem wykiadac / iakiem bey
napisane: poniewaz ani Moyzesz ani Ezdras nie mieli
woli pisac zadnych przeciwnosci iednego mieysca drugie-
mu: tedyc sie tu nie może rozumiec / aby osobno Japhet-
czytkowie / osobno Semiani / a osobno Chamiani osobne
swote krainy mieli belt osiadac; boby sie to zadnym spo-
sobem nie moglo zgodzic z pomienionem Noego rozpo-
rządzeniem / aby Japheth Panował / Sem Biskupował /
a Cham na nich pracowal.

Zaczyn sens
Moyzeszow
ten jest wla-
sty.

Dla tegoz iedno z drugie zgadziac musi sie kontecznie /
torozstanie ich zmiesano rozumiec: to jest ze wseby poslo
czesc Japhetozytow panuacych / czesc Semianow za-
konu Bozego uczacych / y czesc Chamianow na nich prac-
cuacych: a gdziekolwiek zasli / tam Slachta Slachte / Kles-
za Kieza / a chlopi chlopy rodzili.

Ktorego wyz-
se tam miey-
sca potwier-
dzacie.

A zeby nikt nie mogl nadrabiac przeciw tey oczywistej
prawdziwie wysssemi tam slowami / o kazdego z nich pokole-
niu z osobna / ze sie rozdzielili na ziemice y Narody swote.
Naprzod wvazyc potrzeba / ze by tez dobrze y iakie slowko
Moyzeszowe Ezdras tam odmienil / abo raczey przekla-
dacz nie mogli go dla nie doskonałości Lacinj własno-
brzmiacem slowem przelozyc / tedy (iak sie rzeklo) wielkij
ma bydz wzglad na ich przedstewzenie w pisaniu / aby za-
dne przeciwnosci samemu sobie nie mialo / a nizeli na sci-
sla własność ktorego slowka nie nalezacego do zbawienia.
Bo nie mala liczbe slow infych w Arabickiem y Chaldebj-
skiem textach od Zydowskich znaydujemy przez wszystkie
Biblia; a przecie we wszystkich teden jest sens rzeczy. Kto
iednak dobrze slowa wvazy / ant w naszych Bibliach nic
na tem mieyscu nie znaydzie / bliacego przeciwo pomie-
nionemu sensowi. Bo o Japhetozytach (a naprzod) tak
tam

nie tylko du-
chem.

ale tez y slo-
wami.

edam mamy. Ab his diuisa sunt insulae in regionibus suis, vnusquisq; secundū linguā suam & familias suas in nationibus suis, to jest. Od tych rozdzielone sa wyspy w ich krainach, każdy według ięzyka swego y domow swoich w Narodach swoich. Ktoremi słowami iasnie naucza Biblia swieta / że nie teno wszystkie ziemiá / ale y wyspy morzkie Japhetczykow dziedziina bely. Bo teżelić wyspy od nich miedzy sie wydziłone w ich krainach bely / tedyć wszystkie krainy okolo ktorych sa morzkie wyspy ich / dziedziina. A iż morze wyspami nápełnione wszystkie ziemię co tey jest ná swiecie oblewa; tedyć krainy Japhetczykow do ktorych nalezace wyspy miedzy sie wydziłali / po prośtu wszystkie ziemiá była; Ktora Narodami swemi osadzali. A bez pochyby nie bez jednego wszystkich Narywyznego Pána.

Ktorego iskoenego pomienionych słow o Japhetczykach sensu (zgodliwego ze wszystkimi stáremi Historykami zgodnie z Portiusem wolátacemi / że Scythowie swiat zrazu osadzali) dość rzetelnie potwierdzáta słowa ktore tárnże Genes: 10. o Semianách mamy. Isti sunt filij Sem secundum cognationes & linguas regionis in gētibus suis. to jest Cisa / ynowie Semowi według powinnowactw y ięzyków krainy, w Narodach swoich. Dwie tu abowtem rzeczy osobliwie wważyć potrzeba. Pierwsza / że sie ich Narody rozrodziły w krainie / o ktorey nimáß nie aby ich miała bydź. A druga / że wedłu ięzykow oney nie ich krainy. Żad znąc że sie (takó tá Historja pokazuje) w Zemi Japhetczykow á nie swoiey swobodnie mnożyli / y ich pierwotně ná swiecie ięzykiem Arámeyskiem lubo Syryyskiem ábo Scythyskiem lubo Słowienyskiem / z razu gadali; takó sie w Perspektywie pokazáło. Żadże Genebr. dobrze wowi w tenże

o Japhete.

w tego potó
stwie Pános
wáne vka
ziacie.

y o Semis

że w Japhet
towych dzie
dzina ch mies
skal.

sens

A wierne po-
tomstwo ie-
przez Abra-
hama.

nie miasto
wlasnych
dziedzin.

Te też co o
Chamie.

isćie nie nie
przeza.

bo zdzu mie-
li ziemie swo-
je.

sens o onem wieku *lib. 1.* Dum filij huius saeculi tumultuabantur, & in constituendis Regnis sese anxie exercebant, lucis filij vitam priuatam, quietam, religiosam, & paucis contentam traducebant, atque ad Caestem suspirabant, confitentes se peregrinos super terram, seque fide & spe futuri Christi sustentantes. Atque sic eam describit Moses in suis libris & Apostolus *Hebr. 11.* Gdy synowie tego wieku hałasowali, to iest Japhetczykowcie z Chamianami (wybić sie z poddaniństwa vsilniacemi) y wpostanowieniu Krolestw, to iest Babilońskiego y Egipskiego na umor uganieli: synowie światłości, to iest Semiani żywot bezwrotny abo wposledzony / spokojny, Zakonny, y na trosze przestajacy prowadzili, a do niebieskiego wzdychali: wyznawiając sie pielgrzymami na ziemi, a wiara sie y nadzieia przyszłego Chystrusa xtrzymawiając. Tak go, to iest żywot ich opisuie Morysz w księgach swoich, y Apostol do Zydw 11. Natym tak poważnem świadeztwie Pawłem S. potwierdzonem / o tak iasnym sensie Moryszowym / dość podobno każdemu bezcie nie przywodząc inszych mieysc o tem pisma świętego.

A co strony Chamczykow / iż tam mowi Pismo Boże. Hi sunt filij Cham in cognationib⁹ & linguis & generationibus terrisq; & gentibus suis, to iest. Cisy synowie Chamowi w powinnowactwach, y ięzykach y rodzajaiach y ziemiach y Narodach swoich. tu / że y ziemie ich wspomina Pismo Boże / zda sie nie co bydz przeciwko tej Istorycy. Jednakże niuraś nie / gdy sie wważy co ona pokazuje: to iest że Chamiani zaraz predko po Potopie macierzyniska ziemie niegdys Rainowe za Tygrem (na ktorey Babel zbudowali) także Bakeryane y Egypt posiadli beli: a przecząc przeciwko Noego / siła swa nietylko sie z poddaniństwa Japhet

Abó pierwo-
tnem wzglę-
dem.

czyżom nie
przeczo.

terwskiem / Ruskiem / Czeskiem / Węgierskiem / rc. Choć
w tych Prouincyach abó Ziemiach / nie mają żadney władzy
ieno co nad swym Zakonem): Abó więc od pierwśszych po
Potopie iaktymkolwiek prawem obywatelow iaktich Zie-
mie; Jacy byli Mistrzóm abó Wexores w Egypcie /
Chus w Ethyopiey / y Phut w Libiey: po ich ten osmy
Pan świata nie podobil.

CZESC CZWARTA.

O Przeniesieniu Thronu Swiata, z Libanu do
Korony Polskiej: y o prawem Następstwie sie-
dzacych ná niem, w Pánowaniu Swiata.

Porzuczenia
Babilonu po
lách viii). Pan
świata.

część wiszy
niow do pa-
lestyny odes-
łat.

z ostatkami
sie do domu
wrocilwszy.

Oleniak abó
inż Moga po-
legniakiem
przezwał.

P Oddawşy Polach abó Gog VIII. Pan świata Chams
czyli Babilonkie (iako y swetezo przed tym Egypckie)
y Jonichá syná swego á Gycá Wolninusá abó Tinusá pier-
wszego usprawiedliwşy / y wiezntow część do Palestyny
ná robory odesławşy (z ktorých tam y Abrahám miał nie co
kupnych iako mamy Gen. 14.) á co przednteyşych z soba
wzławşy: gdy sie ná zad wrocil nad Czarne morze do Ole-
gniaku gniazda swego: ono tym czasem Moga (ob Sa-
meyramy abó Semiramide corki tego tam zostawionej)
ná pámiatkę zmożenia Wexoresá nazwane: od nowşzego
á wielşzego tytułu następstwa ná Pánstwo Polak (z kro-
rego zá czasem wczyniono Polach, á ná ostatek Polak) prze-
zwał Polegniakiem.

Zgadze ono przestawne Miasto Ioseph: Moga zowie/
á Ptolom. Polemniacum miasto Polegniaku; podobno
chcac wyrzúć / iż Wexoresowi inşym stráśnemu z Polak
chsem ni iáko beko wygrac.

Tam.

Tam tedy iż nteco po onych pracách odpoczał; ztąd Czarne morze nazwane jest Pontus iakoby *Pantuz*; że sie Pan świętá z Libañskiej niegdy *Panochi* tam nad morze był przentoss. A przyległa Polegnałkowi Kráiná / Cappadocia, iakoby *zaczapionych* dość mátiaca / od więźniow tak nazwana białá. Których z *Egyptu* y *Bábylonu* zá zabranych / trzymał (aż do ruszenia sie ku *Europie* zá *Gomerem*) tam okolo *Tyskopola* od *Grakow* na *Ischopolis* wygzezcznionego; pod tázem *Tyszka* syná swego; podobno iż im białá ciężski / tak rzeczonego.

Ztego *Tyszka* syná *Polachowego* abo *Herkulesowego* á wnuka *Jáphetowego* / potem w *Włoszech* osádzonego (ná mieyscu *Gomera* do *Fráncyey* wypędzonego) *Łacini* nicy ntemáiac ná on czas *literę. y. Tuscum* uczynili / roz wnie iako y *Tysagetow* *Tussagetas*, z *Tyryey* *Thurya*, z *Pyrrhusa* *Purhusa*, y tym podobnych. A pisa o nim iż *Tuscus* starodawny *Krol Włoskiej Ziemi* był synem *Herkulesowem*: bo ten *Polach* od *hárcow* takowych po świecie / był też między *insemi* przezwistámi / y *Harculec* abo *Hercules* nazwany.

Tego nápełnienia *Cappadocyey* niewolnikámi *Egyptskimi* y *Bábylonskimi* / potwierdzáia pomientone *Trogowe* słowá v *Iust. lib. 2. o Wéieccé Wexoresowey* od *Pontu* / in fugam vertitur & exercitu cum magno apparatu belli (podobno według onego czasu *Kijow* á *Kamieni*) relicto, trepid^o in Regnū se recepit. Bo teželić wśyśkiesz go woyská swego w *Cappadocyey* (przez ktora mu drogá białá do *Egyptu*) odbiegł *zaczapionego*, tedyć tam nie ináczey perwote / tylko niewolnikámi b. i. *Zradzic Achatius* staro *Zystoryk* / wiedzac że ich potym *Polách* gdy odcho dzil do *Europy* zá *Gomerem* / (iako sie wnet pókáże) wziął

Odzie iż nteco odpoczał / ztąd *Pontus* tak jest rzeczony.

á *Cappadecia* od więźniow ktorych tam miał okolo *Tyskopola*.

pod ręká *Tyszka* potym *Krolá Włoskiego*.

Tuskiem tam uczynionego.

Tych wieźniow tam / *Trogas* potswiadcza.

Ktorem *A-gathius* mniós miał byđ *Kolchy*

bel z soba z Cappadocyey: a niemogly sie dorachować /
gdzie ich potem podział / Kolchy abo Laxy miasto Lachy
lubo z Lacińska Latiuse omylnie bårzo czyni (lib. 3.) Egi-
pcyanami od Wexoresa oddziälami.

Ruszwysie
do Europy.

Odpozwysy Polách kilka lat co Polegniaku: z tam-
tad rusyli sie w te tu kráie za Komorem abo Gomerem, a-
by bel y tego za pomienione Magogowi nieposluszni swo-
pokaral: y oney kleski / ktora dla tego Japhetczykowcie
od Wexoresa podieli / ná nim sie pomścił. Jz tedy tegoz

Fontu przez
zwiska Euxi-
mus ná bawil

droga ciagnal z Woyskiem okolo Pontu, stad go nazwa-
no Ogżony; z czego psowácze slow uczynili Euxinus. Co
tedy Genebr. mowi lib. 1. Non glorientur Graeci se ter-
ris nomina imposuisse, to jest. Niech sie nie chlubiá Gra-

á nie Greko-
wie.

kie, ze imiona ziemiom nadali: toz y tá Jstoria w tego
sans pokázue / aby żaden Greka zamantony nie rozumial
ze náse morza / jeziora / ziemie / gory / miastá / ró. Gre-
kowie poprzezywali: ale ná oko obaczył / ze ich (dawntey-
se niz oni) przezwiska popswowali: pisac Pontus miasto
Pan-tusz, Euxinus miasto Ogżony, Maeotis miasto Me-
zność, Tanais miasto Don. Borysthenes miasto Berezyna, y
wszystkie infse co ich jest słowa.

zom psowali.
i. Ptolus.

wdrodze wie-
źnie, skad, do
kad.

W tej drodze z Azrey do Europy Polách VII I. Pan-
swiatá / między Don a Wolge przyshedhy / z tamtad wtez-
źnie z Egeptu y Babilonu zabrane (ktore tak sie rzeklo
mial pewny czas w Cappadocyey) wyprawil w prost-
ku morzu Pruskiemu / w odlegleyse Party Europy. A to
nie teno dla tego zeby nie mogli beli do swych gniazd ná-
zad wciékać / ale tez y przeto / zeby bel Narodow Scyz-
tyckich nie zarázili / pospowanem swym jezikiem w Sá-
belonie: Jako sie stalo wssytkim prawie kráinom ná-
Niemieckiem morzem y okolo Pruskiego leżącym; gdy

Ktoryz Nie-
miecki tezyk.

nie ro-

nierównie większa ich liczba za czasem przemogła języ-
 kiem / Pánow swych Japhetczyków / z niemi od Wolgi
 wyprawionych. Co sie iásnie pokazuje z Kluwera nowego
 Zistoryka Niemieckiego: ponieważ rzetelnie wyznawa/
 że niegdy w Niemczech / Hispániey / Francye / Brytá-
 niey / y Duńskiey ziemi / tednemże językiem z Illyrykami
 gadano / y pięknie tego lib. 1. Antiquæ Germaniæ dowo-
 dzi. ¶ A to że Niemiecki język y temu podobne / z Babi-
 loniszczyny swoy początek máia / z tego samego dość iá-
 wno test / że w Niemczech pełno sie znajdujey wrzómo-
 zydowskich słow / ktore y oni z Babiloniskiey także niewoli
 wyniesli. ¶ Ze zaś oni tenicy zaraz od Wolgi pomienio-
 na droga beli wyprawieni / nie teno ztad iáčno sie dorá-
 chowác / iż w Koronie Polskiey / Moskwie ; Illyryku / y
 około tych / Słowieniszczyny nie nárušyli: ale táz y z prze-
 zwiśk Wolgi / ktora Niemcy Edell miásto Jedel iákoby
 rzeka rozciechania lubo rozlaczania: á Zistorycy Rha miá-
 sto Rwa iákoby rozzerwánia zowia. Z tadże po dziśdziem
 Sláchtá Niemiecká / z Japhetczyków (co z onemi wie-
 żniámi beli wyprawieni) płynaca / sczyć sie nášem Scy-
 thyckiem Sláchectwem ; zowiac Sláchtá Edelman, iák-
 oby máz ktory od Wolgi abo Edell rzeki ma swoy po-
 czatek.

z Babilo-
 niszczyny wy-
 robili.

od Wolgi
 wyprawie-
 ni.

Ta sie Sláchtá
 Niemiec-
 ka rozni.

Tak tedy starych Zistoryków / ktorzy przedká Nie-
 mieckiego z Ziemie bydz pokazúia: iáko też y pomienio-
 nego nowego Kluwera, ktory (wważáiac że to test sromo-
 tá początek swoy z Ziemie / to test Niesláchetny pokázo-
 wác:) wywodzi Niemce z Scythow: obyczáyntie rozu-
 mieć potrzeba. To test / tego o samey tylko stárey Slá-
 chće Niemieckiey: á támtych o gminie im podleglym.
 Ktory Tuyská Chlopislausá iákiegoś (Pterwšego bunto-
 wniká.

od gminy
 swego Cham-
 skiego.

Ktory Tuyská
 podmiátdia.

Tyszkowci
Sláchetne-
mu.

Zetmánowi
oney wypra-
wy.

od ktorego
náše pustie
nie zowia
Tefquami.

á potoki te-
go

w Tyfće
Brytańskiej.

Dunnemi to
jest Sláchte
swano.

Z tych Przo-
dek Tyskie-
wicow.

ieden z Mo-
narchow Scy-
thickich

od Donu po
Rhen á nie
uzad páno-
wał.

wniká przeciwko Sláchcie pánom swym dáleko posle-
dniejszego) podmiáta pod Sláchetnego Tyszka práwnu-
lá Japhetowego/ á wniká Poláchorowego z pomientonego
syná tego tegoz imienia we Wlofzech gdzie pánowal Tu-
skiem uczynionego. Ktory to wtory Tyszko slawny Ze-
tman wypráwionych od Wolgi/ ze on ciezar ziemie w dala
še káty Europy przez dzikie ná on czas pustynie zápro-
wádzil: Ztadze pustynie Bogom ábo Gogom poświęco-
ne (to jest Scythiey Krolowstwie w cale zostáwione) stá-
rzy zwali Tyszka lubo z Látínská Tefqua, iáko y Breges
miásto Bryges ábo zá czásem Phryges, táž Edeffa miásto
Edyssa, Tembriú miásto Tymbrium, y tym podobne slowá.

Nie pomálu tego potwierdza / iż ten pierwszy Krol
w Niemcech nie bel Tuysco z ziemie pocety / ále Tyszka
wnuk sláchetnego Polácha. VIII. pána swiáta/ y stáro-
dawne w Brytániey Miásto Tyszka ábo wedlug Ptolom.
Ilfca (lubo od niego ábo ktorego potomká tego tárn zálo-
žone y ták ná pámiatke pomientonego Tyszka pola pierwo-
tnego ich w Cappadócyey gntázda przezwane) iż nie
gminnych tárn ludzi bel/ ále Dumnoniorú ábo Dumnych
boiárow; iákimi Sláchte swa Moskwa zowie.

A co plota pod imientem tego Tyszka pierwszego
Niemieckiey ziemie Krolá o swym Tuysku, ze od Rhenu
áz po Don pánowal: inšy to bel (daleko posledniejszy
potomek tego á Przodek zacney podzišdzien Šámiliey
Tyskiewicow) w Regestrze Monárchow Scythickich:
ktorzy iáko wšyŃtkiemu ná on czas swiátu / ták tež oso-
bliwie y od Donu áž po Rhen/ á nie uzad pánowáli. Co
wšyŃtko ferzey Speculum Historicum pokáže.

Jáko potem Polach w oney drodze / wiežnie w prá-
wo od Wolgi wypráwiony / á sam sie przez Brym w te
tu kráie

tu krócie puścićwszy / z nich brata swego Czecha (ktorego *Aeneas Sylvius* rzetelnie synem *Japhetowem* zowia) do dzisiejszych Czech wyprawił; a sam aż do Wloch poszedł za *Gomerem*. Jako pospolu z *Tubalem* (ktory *Zispany* rozplodził) tam doszedłszy / ziego nowosiedlił ogołocił: y na zachod słońca odesławszy potomki swoje na ten gorze założył / ktora po dziesdzien Wlochy *Polacka* zowia. Także jako onego *Komera* (dla takowego ogołocenia *Goly* abo *Gallus* rzeczoneno) potomki we Włoszech odbieźałe / z rządu *Obory* czyniacemi, a za czasem *Aboriginesami* zwano; przeto iż tam beli *Nomadami* abo *Uimaziacemi* domow y własności / ale (jako rzetelnie o nich *Berol. lib. 5.* świadczy) z potocznemi sie tylko budkami / jako teraz *Tatarowie* z mieysca na mieysce za trzodami wloczyl. A od iego *Polachow* abo z *Łacinska Polacinsow* iż *Panami* tam tych bedac nieruchome domy budowac poczeli / jako z tad po dziesdzien / lepsze y znaczniejszye budowania *Palacami* zowia. Wuz jako dla onych *harcow* po świecie / *Harculec* abo *Hercules* bel nazwany / y inſe poſlednięſze dzieła tego w *Europie* y *Azyey* (gdzie wrocicwſzy ſie dokończył żywota) nie należy do przedſiewzięcia / ta rzązka wywodzić.

Dość na tym wiedzieć / iż w onym ciągnieniu za *Komorem* abo *Gomerem* / do *Donu Krymskiej rzeki* przyſzedłszy / tam iż przepływając go mało nie wronał / z tad y ſámego znowu od tego dopiero czasu *Toniec*, y one rzeki *Toni* przezwano. Z ktorych ſłow cudzy uczynili: *Tánaus* y *Tanais*, a *Rus* náſz z *Toni Don*. Tego niebezpieczeńſtwa *Polachowego* / chcąc wykretni *Grecy* *Historycy* / *abyſmy* ſie nie dorachowali / w taką ie białe wbrali (ktora *Herodotus* ma *lib. 4.* na przeday.) *Iż Scyzyha* gdy *Herku-*

poſlednięſze dzieła *Polachowe*.

w *Cudzych* *ziemiach* *porobione*.

tu opuſcił *wſy*.

369. Roku po *Potopie*.

iż mało nie wronał *śadownie*.

z tad był znów *Tánaus* nazwany.

Co *Historycy* w taką białe wbrali.

las do

Która tak
rozumieć po
trzeba

Je przestra
siony / tu
wszystkie chlu
be Scythickie
zostawit.

U gniazdo
tey Scythya
Przeswał.

les do Tanaisa przyszedszy, ukradła mu tam konie, y niechciała
ich wrocić, aż trzech synow z niego poczęła: y że tey zostawił
dla sposobniejszego z nich Balthus y Iuk. Jednakże iacno sie
domyslić kto ma rozum: Iz ona kradziesz koni nie infigo
nie była / teno pomienione niebezpieczeństwo / ktore Polach
podpadł na Donte; między insemi iuz wyniedzionemi
przez wiskami tego / y Hércules też abo Hercules potym
rzeczony. To abowiem tak oniego Pana świętą / na tey
stronie Donu zatrzymało / iz rozumiejąc że to Bostie było
napomnienie / zaraz te kraine co ia był Romet Neuroba,
iako by nie wyrobiona nazywał / on (iako ten ktory w sły
skie słowa iego psował) Vroba iakoby exculcam, to jest
wyrobiona przezwał; z ktorego słowa Vroba wypflowano
Europą. U ulubiona sobie w tey Vrobie kraine / nazwał
cznieyszym starozytnym Tytułem przezwał Scythya (nad
ktory iz niemasz wiek tego / ztąd chlubić sie czym mowiez
my sczyćić, iakoby ozywać sie bydz Scythia) y tu ia na noz
wym Libanie ulubienta swego / wzdluz między Donem y
staremi granicami od Niemiec / a w sierz między Duną
tem y Pruskim morzem (iako sie wywiódło) vsadzil. Ktoz
ra iako od Setha Scythya tak od niego Polachá Polska
á od Sczyćca syná y Successora iego Sczyćciocha abo
Scythiam Regiam, y od holdowania tey swiatá / Pan
dora zowia.

Dla tegoż
nas intuluje

Scythae Regij
ábo Korallii.

Znal te zacność przedpotopnych Scythow Pánochow
w Koronie Polskiej stary swiat: dla tegoż ia zwal nie
prostą Scythya, ale Regiam, to jest Krolew ska: y obywat
tele tey nie gminnemi / ale Scythas Regios, to jest Sczy
ćciochami ábo Sczythami Krolewskimi / takze Korallami
miasto Krolami, lubo z Gracka Bazyleami (iz ich w sły
wazyli) y Sarmatami miasto Czarmatami, iakoby Czár
stwad

świat w mocy mającemi zároveň zwano. Wiedział stary świat różność inzego pokolenia Japhetowego od słacznego Polachowego/ przetoż tamto zwał zároveň Scythas vulgares, że sie od Wolgi począwszy na wschod słońca seroko rościagneli. Stadze (iako sie wyżej namientlo) na pokazanie tey różności Scythya starzy malowali w osobie Panny od polowice na dol iaszczorki: przeto / iż tu wsiytkie zacność swoje Scythya mając / gdzie tey Krolestwo widać (nigdy niobdłogo nie zgwalcione / ale zároveň pańienstwa swego broniące) seroko na wschod słońca od Wolgi począwszy / ogon swoy iaszczurcy rościaga; różne pstroćiny zmieszania tam rozmaitey Krwie y mowy z Japhetowa mający.

Co wsiytko / aby sie na oko widziało / wważyć potrzeba one słowa głosu pospolitego in Fasciculo temporum lib. 1. Hoc Regnum Scytharum licet sit vetustissimū, tamen quia Barbarorum est inter principalia Regna minimē computatur, & est Regio magna valde, quia Mæotidis paludibus incipiens, inter Danubium & Oceanum septentrionalem, vsq̃ue ad Germaniam porrigitur. Et est prima pars Europæ, in qua primum regnavit Tanaus, de Stirpe Iaphet. *To mowi Krolestwo Scythyckie lubo to jest najstarodawniejsze, iednakże iż Warwarow (abo ludzi gwaru warownego / ktorych od tego słowakami zowia) jest, dla tego miedzy zacniejsze krolestwa nierachuiągo, to jest złośliwi falszerze. A jest go kraina barzo wielka, bo od metnego jeziora, w ktore Don Krymska rzeka wpada począwszy, miedzy Dunaiem a Ociekaniem pólnocnego morza, aż do Niemiec sie rościaga. A jest pierwsza część Vroby, w ktorey naprzod krolował Tanaus z Japhetowego pokolenia.*

L

thyckiego

y tu Scythya
Panne a z
Donem Iasz
czurcy ogon
tey pokazują

Czego po
twierdzenie
tāsne.

y samych fal
berzow

Scythow
Krolewstch
Tanusow
tomkow.

nikt iako ży-
wo nie wy-
płoszył zgnia-
zda.

Zaczyn zha-
wse musieli
bydź iako y
dzis Polakar-
mi.

z iatym y Ta-
naus ich przo-
dek tenze co
y Polach.

Krorego Suc-
cessorowie /
sa Augusta y
Inuictissimi.

thyeckiego káeno sie dorachować / że Koroná Polska iest
Scythya Krolewska / w ktorey Tánauus naprzód po Poto-
pie Pánował. y Ná tym tedy gruncie stoiać drugi w
wazyć potrzeba / w słowach stárego Trogá Pompeiusa
y Justyna lib. 2. o potomkach tego Tánauusa / Scythas
perpetuó ab alieno Imperio aut in tacti, aut inuicti
mansere, to iest Scythowie na wieki od żadnego cudzego Wy-
pieraćwa, lubo iako sie tu rozumie Pánstwa / abo nieknie-
ci abo nie zwyciężeni zostali. Czego iż wszyscy stárzy Histo-
rycy Trogorowi potwierdzá / to iest że Scytow nigdy iá-
ko żywo nikt z pomienionego okreslenia ich gniazda ob-
grobow Oczyszczych nie wypłoszył: oczywista rzecz iest /
że potomkowie Tánauusowi musieli bydź ná początku ten-
go tego Krolestwa / čiże co sie y dzisia znaydula. A iż ten
raz sa Polacy z Rusia / tedy y od początku musieli čiże
bydź / lubo ich czesćciey Hstorycy (dla pokazania stá-
rożytności) pierwotnym tytułem / Scythami od Scy-
thá abo Setá syná Jádámowego / a niżeli Polakami od
Polachá syná Japh towego / zwali. Także wzajem / ie-
żeli Scytowie Tánauusowi potomkowie / my iestefny co
sie pospolicie Polakami zowiemy / tedy oczywista rzecz
iest / iż ten przodek náš co go Hstorycy Tánausem zowia /
w naszym tezyku iest y był záwse Polakiem, lubo iako nie-
gdy Polachem, abo iako zrázu Polagiem: ob ktorego
wyborne pokolenie Jádámowe po Potopie zowie sie Po-
lakami / iako przedym od Scythá Scythami.

Záokázwa godno wrażyć iż iako ten tytuł Augustus
(wyżej pokazány) własny iest Krolow Polskich ná Scy-
thyeckiem Thronie siedzących tak y drugi Inuictissimus,
to iest Niezwyciężony. Bo tego o żadnem insem Naró-
dzie prócz obywatelow Korony Polskiej nie piśa Hstory-
cy / aby

cy / aby niockiego na wieki nie mieli być zwyciężeni.

Rzetelnie sie to pokazuje z *Prolemeusa* y *Genebrarda*, kto ich umie wważyć: iż tak ieden jest *Polach* y *Tanaus*, iako ieden smak iabłka a pomi, sliwy a pruni, y woselkicy iedney rzeczy różnie nazwaney. Bo rzetelnie *Genebrardus* sławny *Historyk* Chrzescianski mowi lib. 1. iż *Wexores* *Krol* *Egyptski*, który *Scyth* aż do *Pontu*, to jest *Czarnego morza*, iako *Trogus* woczy wypioszył, y *Tanaus* *Krol* *Scythicki*, który go aż do *Egyptu* odegnal, przed *Ninem* byli. A *Prolemeus* na tym miejscu / zład *Wexores* miał odpor / co jest nad *Wsciem* rzeki *Termodonu* w *Czarne morze* wpadajacey / ma w swoim opisanii świata *Miasto* *Polemniacum*, y przyległe morście lono / abo przystęp do niego / *finum* *Polemniacum* zowie. Jezelić tedy z *Polemniaku* (niegdy *Polegniak* od *Polaga* lubo według świeższej mowy *Polacha* rzeczonego) *Tanaus* pierwszy *Pan* *Scythey* *Krolewskiej* *ktora* dziś *Korona* *Polska* zowiemy wypadł / dal odpor *Wexoresowi*: tedyć *Pan* *Azyatyckiego* *Polegniaku*, y przyległego morza / nie kto inny był ieno ten *Polach*, ktorego potym dopiero w *Europie* *Tanausem* przezwano: iako sie wyszey pokazuje / y przyczyna tego dolożyła. A jezelić bet iestże przed *Ninem* / tedyć sam czas pokazuje / iż musiał być / nie tylko z pokolenia *Japhetowego* / iako pomientony *Sascul* abo *snopek* czasow *moim* / ale po prostu *synem* tego: ktorego *Iozeph*. *Antiq.* lib. 1. *Mogiem*, a *drudzy* *Zydz* *Gogiem* zowia. Czego także to samo dostatecznie potwierdza / iż tenże *Iozeph* toż pomientone *Miasto* zowie *Moga*, ktore *Prolemeus* *Polemniakiem* *miasto* *Polegniaz* *ciem*.

Rzetelny por-
kaz iedności
Polach z Ta-
nausem.

godny wwa-
żenia.

y je bet syn
Japhetowey

Stary Zyr-
stocy waz

To wszystko lubo nie tak wywodnie pokazowali sta-

koj trzymali.

połkich Kro-
mer tak nie
zadworował.

Na co odpo-
wiedz. słu-
ha.

iz pewność
Polskiej sta-
rożytności /

nie potrze-
bnie zmyśla-
nia ale doró-
chowania.

Kromera co-
za prywatą v
wiodła.

w Polsce nie-
gdy Niemce
pokazować.

przedw sta-
ryn History-
kom.

rzy Historykowie nasi / wszyscy iednak Polachá pierw-
go przodka naszego mocno twierdzili bydz synem Japhet-
towym / polki ich Kromer dworstwem ráczey á niżeli na-
mnietyšym takim fundamentem nie zátlumil: mowiac o-
nich w 4. Rozd. Bśiaq. r. T tu wstaig, to ist w Atlante-
wtorem iakoby im abo Phadryey y Thrasonow z Komedyey,
abo Kapetow y Tyberinow z Historyey nie stało, abo zmyślić
wiecey mniemaniem swoim nie mogli. Na ktore dworstwo-
iego / wważyć dla obrony zmarłych potrzeba. Iz nie Pol-
skich Istorykow rzecz jest cokolwiek zmyślać / abo iakie-
mi bajkami nadrabiać: ale ista rzecz pisać. Bo nie po-
trzebnie stárożytność Polska / od wiekow pełná wšelkley
chluby / żadnego zmyślania: ponteważ Polachá przodek
nász áni ktos jest wyzkomo Eneaszow towarzyszy / iakich
ná imie Quidam nie máło we Włoszech pokazują / áni
z ziemie wyłast / iakó Niemcy o swem Tuyska báta / áni sie
z wezjá poczał iakó Grecowie o Alexandrze wielkiem /
áni go wilezyed iakó Romulusá, abo suká na pusezy iakó
Cyrusa wychowała: ale Wanda (lubo według Hertmanná
Schedella Fundá) żoná Japhetowá / z niego poczetego.
Nie zmyślania tedy stárożytność Narodu Polskiego potrze-
bute / ale tylko lepsze go sie tey niż Kromer doróchowania.

Ktory lubo rzeczy posłednteyše niemntey prawdźwie-
iako y forennie opisał / iednakże w tym go nieboraká wela-
ka prywatá wntoślá / że sam Niemcekiem bynšy potom-
kiem / chciał też v o wšelkich Polakách pokazać. Gwolt-
czemu Wandały Wandalitami zowiac / óslep ich Niemców
mi czyni (ná przestroge iakó ná potem trzba z pilnoścjá
przegladáć chwały cudzoziemskie Narodu Polskiego) aby
przez nich mgle w oczy pušcił / że w Polsce niegdy Niem-
cy beli przed Polakami. Zaczym ná podpore tego pton-
nego

nego mniemania musiał rad nie rad przeciwko wszystkim
 Historykom / tak naszym / iako y cudzym odmładzać staro-
 żytność Narodu Polskiego. Wła tegoż 2884. lat w po-
 zniejszye z nich 60. (które wkładzie między pierwszym Wo-
 łowodow rządziem bez Pána / a między Przemysławem
 Leskiem) dystrylował. W który Labyrinth wlaszby / nie
 mógł w nim poiać Hayka Historyka Czeskiego / iako
 Bratius syn Lechow miał Franki wygnąć z Polski da-
 wniejszye kilka wieków : ani Vincentego iako wtore Wo-
 łowodow rządziem bez Pána mogło bydz za czasow Ale-
 xandra wielkiego. Co oni dobrze napisali / iako sie czasu
 swego wywiedzie y dowiedzie.

Jeżnawa iednak y sam Kromer w 14. Rozd: Kapitł 1.
 że starzy nast Historycy / Lecha y Czechá predko po Po-
 topte bydz twierdzili / przydaiac tamże. Vincentius an-
 tiquissimam gētem Lechitarū (sic enim Polonos nō-
 nunquam vocat) esse ostendit, dum eos cum Gallis,
 & cum Alexandro Magno Rege Macedonum bella
 gefuisse Craco & Lesco Ducibus prodiderit, to iest.
 Wincenty Narod Lechitow (tak abowiem Polaki niekiedy zo-
 wie) nastarodawniejszy bydz pokazue, wdaiac że z Golcami,
 y z Alexandrem wielkiem Krolew Macedonskiem woyny pod-
 wodzami Krakiem y Leskiem toczyli. Ale nade wszytkich rze-
 telni Krancius wyznał / o którym Kromer tamże mowil.
 Albertus Crantius asseuerat Slauos regionem suam
 ab omni memoria ad Sarmaticos campos tenuisse: &
 cum angustæ eis sedes in Polonia, Morauia, & Russia
 fuerint, nouas in Pannonia, à Constantino Magno Im-
 peratore, eos impetrasse, indeq; imperante Mauritio
 in Dalmatiam & Illyricū profectos esse. Co tak brzmi
 po polsku. Woyciech Krancius twierdzi, że Słowacy kra-
 ine / wo-

gwoli czemu
 2884. lat w.
 60. dystrylo-
 wal.

Wiedzac zda-
 nie starych
 Hist. Polskih

y Wincentes-
 go Czeskiego

y Crantiusa

ważenia go-
 dnego.

ine / wo-

ine swie od wszelkiej pamieci w Czarmackich polach trzy-
mali: a gdy im ciaſno bylo w Polsce, Morawie, Czechach, y
Ruſi: Nowoſiedliſka w Pannomiej od Constantina Wielkie-
go Imperatora, to iſt Wypieraczá abo Hetmana Rzym-
ſkiego vproſili: á Ztamtąd za Hetmanowania Mauricego,
do Dalmacyey y Illiryku przyſli. Z ktorych ſłow (lubo
w tem bárzo pſonnych aby kiedy Narod Polſki miał cze-
go zebráć y Rzymian) iáſnie ſie pokázuie / iż nie Niemcy
przed Polakámi w Polsce byli (iako vsilute Kromer po-
kázáć / zbijać te wſyſtkie ták powázne ſtárych ſwiádec-
twá) ale od poczátku y wſelakiej pamieci ludzkiej / cenze
Narod co y teraz. A náoſtátek y to / że nie Polacy z Illiryku
do Polſki ale Illirykowie z Polſki do Dalmacyey y inſzych
záduháyſkich Ziemie naprzód záſli.

w Polsce
wſe Polacy
z Ruſiá.

Ligdy tedy w Polsce żadnego inſzego Narodu nie
było / procz Polaków (lubo to różnemi względami różnie
ich cudzy nazywali) potomków Polachá ſyná Jáhpero-
wego: á Ruſi / Láchá bratá y Anteceſſorá tego. Stadže
Gwagnin wywodząc przezwiſko Ruſi od rozſtania ſie ich
ſeroko po ſwetećie mowi. Kromkarze ſtarzy rozumiecia,
że od Ruſiá ~~ſa~~ Lechowego, ſa tak nazwani. Co lubo ſie też
mu nie zda: bo przydawa. Ale to bydz nie moze, bo Ruſ do-
brze iſt ſtarſza, aniżeli tu Lach Przodek naſz przyſzedł: też
dnáſze właſne tego niżej ſłowá. Ci naprzód Scieg, Kig, y
Korew, w kilka ſet lat po Potopie, ku wſchodowi ſtonca záic-
chamſzy naprzédnieyſze mieyſca w tych tam kraiach opano-
wali. &c. wydatá go / że y on lubo ták ciekaawy y rozſadny
Historyk / á przecie właſzy w Kromerow Labyrynt (po-
czynánia Polaków dopiero od Lechá oſtátniego) nie mogł
ſie z niego wyroteć.

Ruſi Lácho
wego ſyná
potomkami.

Czego Gwa-
gnin nie
mogł poiać

wſedſzy w
Kromerow
Labyrynt.

ſtátna Ge-
nealogia Ru-
ſi.

Záczym ná obrone prawdzivego ſtárych rozumienia /
lepfego

lepszego niż Guágninowe mniemanie / wiedztec za ókázya
nie závádzí (co ferzey Speculū Istoriciū pokáze) te list.
Ze pomienieni Scíg, Kij y Korew bel synowie Rusa, wnu-
ká Lacha nie ostatniego ale pierwszego; ktory po Zydow-
wsku Mágog synem bel y Successorem Japhetowem ná
pierwotney Libánskiej Stolicy swiátá. Lászek abo-
witem syn iego / á Otec Rusow / wyszedšy z Laskoryey
gniazda swego Uzyátyckiego w Gallácyey / w ten czas gdy
Polách abo Gog po Zydowsku / brát y successor Lachow
abo Mágogow / wypráwiał sie do Europy ná Gomerá :
z tem Stryciem swoim (między inšemi y on takó y pomie-
ntony Tyško abo Tuscus) zášedł až do Wloch / gdzie sie
Gomer osadzał.

Tám tedy pomieniony Lászek trzech synow między
inšemi zplodził / Trygona, Leža, y Rusa. Z ktorych Try-
gon (podobno od iádowitšego nád inšych nácieránta
nágonione Gomeriany tak rzeczoney) z Lászkciem Oyc-
cem swym / czesc Wloškiej zemie ošiadšy / tám sie roz-
plodził ná sławne y Zistorytkow Laskrygony takoby Le-
šzea y Trygona potomci. A brudzy dwáy brácia tego /
ná Zachod stená Gomerá z Tubalem (między inšemi
wo yškami Poláchowemi) záprowadziwšy : ieden z nich
iž tám legł Lezem abo z Lácińska Lussem názwány / w
Lusytanij sie rozplodził. Z tadze piša / iż Lusus ktory
w Lusitaniey pod czas wyšcia Zydowskiego z Epgyptu
krolował / synem bel (to iest wnukiem takó sam czas wy-
šcia) Liberi Patris, to iest Mágogá abo Lachá pier-
wszego / ktorego po dobrowolnem zpuszczeniu Pánowác-
nia swiátá brátu swemu Gogowi abo Poláchowi pier-
wszemu zwano Wolnem Oycem, to iest od wšelkich hoł-
dow / ktore Scythytyckim Pánom swiátá / wšyšká Uzya-
dawátá /

z Rusa wnu-
ká Lacha
pierwszego.

przez Lášká
syná iego.

Ktory do W-
loch z Polá-
chem zášedł
dšy.

z Trygonem
syné Laskry-
gony tám ro-
zplodził.

z Lusus drugó
syniego Lus-
ytany.

Ktorego zle-
czynta synom
Liberi Patris.

Luzytany
czemu Belis
anami zwa
no.

Rus trzeci
syn Łaskow

za Rhenem
syna zostā
wiofsy.

ze trzemā sie
do Ruśi wro
cił

oczym Gwāg
nin iak przez
sen napisal.

Wszystek św
iat starożytność
Polakow y Ruśi
przyznawa

Polach y Hel
lech obadwa
teden beli

dawdā / iako Trogus woczy. Stadze też y zwano Lusita-
ny iako świadczy Steph. Belianami, to jest Woiowni-
kami Polachā VIII. Pānā swiatā / Baalem iako sie po-
kazāto przezwanego.

Jako tedy tego / (iż tām Legł y nie wrocil sie wiecey
zā Polachem) swiat przezwal Lezem abo Lusem, tak y
drugiego Rusem: ze sie z tām tād rusywofsy (gdzie zostā-
wiony stārfsy syn tego tegoż imienta rozplodził Russenos
abo Ruthenos Gallie Narbonensis) posebł z pomienio-
nemi trzemā synāmi / Scigiem, Kijem, y Korewa, aż do
rzeki ktora w Dniepr wpada; od niego Rosia nāzwaney /
przeto ze sie około niey rozsiat abo rozrodzil. Stadze Guā-
gnin z glosu stārzych dobrze mōwi ze w kilka set lat po Po-
ropie, ku Wschodowi słońca zaięchali: lubo to nie doklāda
z tād byli wyięchali.

Wrācāiac sie dorzeczy / nie tylko Crantius, Vincen-
tius, y wofsyfscy stārzy Historycy / tak nāsī iako też Ruscy y
Czescy wolāta / ze w Koronie Polstkey nie tylko Niemcy
ale ani żaden infsy Narod nigdy nie bel / procz pierwo-
tneych tey rychze co y dzis obywatelow / Polakow a Ruśi:
ale nāostatēk y wofsyfka starożytność / w ten sposob to
przyznawa. Jż cisiuac sie Grekowie / pod niēsmiertelna
slawē Polachā abo z Greckā Hellechā Przodkā nāsęgo /
pierwotnie w Azey Olan abo z Greckā Hellen rzezone-
go / rādzi nie rādzi Zellechā synem Jāphetowem bydż wy-
znawāta / a Zellenā Deukalionowem czynā: lubo to ci
obadwa teden beli / ieno ze oni chcieli aby swiat miał dā-
leko poslednieyfsęgo ich Deukalionā zā Tłego; ktoremu
go wykretnie podmiātāta / aby sie tym starodawnieyfsēmi
pokazali. A że to teden bel po Polsku Polach, a po Gre-
cku Hellech tem sładem iācno dośc Greckiego odciēcia
litery

litery P. od Zellecha że ich Homer często zowie Panelle-
nes y Pánachæos: takoby panietami Pánow Polskich Po-
lácha VIII. Pána świata poroniłow: że z nich Grekowie
początek swoy wzięli. Zgadze między infemi Niecho-
wita z Długoszem / iedenże nasz początek z Grekami poKa-
zują / (lubo to nie dobrze dorachowany przez Helizę) te-
dnakże w tem iście prawdziwy / że Pelasgowie w Greci os-
broceni płód polski belt / pterworntie Polaczkami nazwani.

Nie pomatu potwierdzają y stare słowa szceropolskie
Tánausa y Successorow tego / także y Miast od nich za-
łożonych / rzek / y infych rzeczy / ktore sie w Tablicách
Ptolomeusowych świeca / iż w Koronie polskiej nigdy
infy iezyk nie był prócz dzisiejszego / nád wszystkie infie
Słowienkie od Illiryckiego roznteyszego. Zkad oczyw-
sta rzecz iest / iż Polacy nie goscie sa w Polsce z Illiryku
wedrowni / ale oni własnici (iako sie wywiódlo) potomko-
wie Tánasowi. Użatym y Tánas nie kto infy bydzimu-
śiał / ieno Polách przodek ich: ktorego ná imie Iwan abo
Iawan naprzod przed woyna Weporesowa Olanem abo
Alanem zwano / potym Mogiem abo Gogiem, nuż Pola-
chem, Baalem, Tánausem, Herculesem, y Iowiszem; ktorych
imion (iako sie pokazalo / y przyczyny wywiódy) różne-
mi czasy nábył. Zgadze dobrze powiedzial Adamus Bur-
sius w Orácii swotey ná rocznicy swietey pamieci Ja-
ná Zamoystkiego: Nationis nostræ Polonæ tanta est ve-
tustas, vt probabilior eorum ratio videatur, qui nos
apud nos natos, quam aliunde adnatos dixere. To
iest / Narodu naszego Polskiego taka iest starożytność, iż sie
dowodnieysza rzecz zda tych, ktorzy nas v nas porodzonych
a niżeli tych, conaszkad inąd przyrodzonych mówili.

Nie pierwszym ja teby / ktory to wywodze / ieno że po-
domno

M

domno

Przodek Po-
lakow y Gre-
kow.

lubo to nie
przez Helizę.

Potwierdza-
ia stare slo-
wa dawnych
tu Scytow /
iż Polacy belt

Niez Illiry-
ku gosciami

Jako mądrzy
vznawia.

Przy Polac-
kach tedy

wszystka Chl
ba Japheto
wa zosiawa.

domno dowodniey náb insych. Zaczyniárono iest iz nie
rozni sa Polacy od starych onych Scythow / sławnych o-
bywátelow Krolestwa Polskiego: ále własne ich dzieć /
y iedno z nimi. Dlategoż nam wszyscy stárzy Historycy /
dziecie Przodkow nászych y Uzyátyckie / zawsze przypiso-
wali; iáko znáć z onych słow Trogá w Justynie lib. 2. o
Krolewskich Scytách Europskich / że im Azya 1500. lat
przed Ninem holdowała. Bo ponieważ pewna rzecz iest /
że Scythowie przed Poropem nie byli w Europie: tedy é
inszy sens tych słow nie mogli bydz / ieno że wszystkie sława
onych Uzyátyckich / przy tych sie iáko prawdytwy ch Po-
tomkach zosiála. Z ktorych słow Trogowych / oraz y tego
sie iáco domyslić / iz ona sławna Bogini Pandorá, na-
stársza niewiásta / ktorey wszyscy Bogowie, abo Krole-
wie dary dawali, to iest holdowali / nie co inszego iest ieno
Scythia Regia, lubo Koroná Polska.

Koroná Pol-
ska iest sław-
na. Pandorá.

Etora ten Zer-
kules Balthe-
usem przepa-
sál.

władzy swoz-
iey od Boga
wziety.

aby nie wies-
cznie Success-
sora iego.

Ktorego chce
opásowála.

Te tedy Polách przodek náš / tu dopiero iáko sie po-
kazalo Zontec abo Tanau, á potym y Zarculec abo Her-
cules nazwany / Baltheo, to iest ciegatura władzy swoz-
iey od Boga w Jadamie postanowionej przepasał. Bo
to słowo Baltheus iest złożone z pomienionego Poláchoz-
wego Tytułu Bal abo Baál iáko by stráśny / y Theos Boze-
go po Grecku imienia. Rozumie sie tedy Baltheus stráśna
Ciegatura władzy od Boga postanowionej; ktora przez-
rece Sethá y Japhetá Polách przodek náš wstawił / ona
Polske abo Scythya Krolewsta przepasał: aby sie z niey
ciągneli Successorowie abo Nastepcy iego / w pierwoz-
tnym Scythyeckim Państwie / aż do skóniezenia świata.

Ztabze y po dziédzieni / Polska tego chce ná Państwo
pásute abo opásute / y zawsze opásowála / poczawszy od
Sczyccá syná y Successorá iego: Ktorego mimo dwu
drugich

Drugich braci Gogaderzcá y Gieloná bázrtiej wluhiwſzy /
y ná Throne zá IX. Pána ſwiátá poſádzivſzy / od
niego ſie Sczytíocho zowie. Czego nie wmiawſzy ináczey
wyrázié Hiſtorycy / po ſtáremu iá Scythia teno że z przy-
bátkiem Regia zowia : á pomientonych trzech ſynow
Scythes, Agathyrfus y Gelonus. Z ktorých oſtátniego
liniey / bel Gedymin Wielkie X. Litewſkie / z cudzoziem-
ſtá od Rzymian Litewſkich tak miáſtá Gelomin przezwá-
ny. Bo (iáko wczá Pomp. Mela lib. 1. & 2. y Virgil.
lib. 9.) tedniſz to bel Gelonus co y Gerthe abo Gedowie po-
ſledniey tak názwáni. Zaczym tednoz to teſt lubo z Slo-
wieniſtá Gelomin abo z cudziemiſtá Gedymin, iáko by Gelo-
nici vel Gethici nominis. Czego potwierdza imie ſy-
ná y ſuccęſſorá tego Olgerdo Rzymſkiem Litwy dowcipem
per anagramma z Gelorod, iáko by Gelonowego rodu w-
czynione. Zgadze Jan Gelo abo Jágielo wnuć Gelomi-
now abo Gedyminow á ſyn Gelorodow abo Olgerdow/
wznány od Scythey Królewſki zá potomká Geloná wnu-
ká Japhetowego / záwołány bel ná Pańſtwo / y Balthez-
uſem Succęſſyey od Oycá Przodká tego wziętem przez
paſány.

tak iáko na-
przed Scytec
cá ſyná tego
opafata :

Ktorego brá-
tá ná imie
Gelona

bel Jágielo
Krol Polſt.

A nie doſć ná tym iż ren VIII. Pan ſwiátá Korone
Polſka wćcił tak wielká godnoſć iá Náſtepstwa / ale te-
z nád to dáti y luk hárcerſtwa abo Hertuleſtwa ſwego /
áby wziętem od Boga právem ná podbijánie ziemie wſel-
kie niepoſluſzeńſtwa w Azey Afryce y Europie / pod moc
y hołb podbijála. Zgadze znáki Karánta ſwiát Plagámi
miáſtá Polagámi zowiac poſwiadcza / że właſnie to ſá-
mym Polakó ſluzi / Karác ntepoſluſne / y plagi im dáwác ;

Nád to dáł
Polſcze Luk
právney pos-
tegi.

Tu w ſámych ſrodku Europy nowa Stolice ſwiátá
(Ktora dzis od Brákuſá niegdy náſtepcę tego / i z iá rozſze-

y Stolice Pa-
ſtwa ſwiátá
wniey zálo-
zył.

Ktora. dżis.
Krakowem.
zowieemy.

Tu Thro Kor
rone y Scept
tro swoy zos
stawil.

zab' sie in
fym po swie
cie dostaly.

od Krolow
Polskich.

Zab
Patres Regum
nazwanych.

Sceptro swi
ata w Koro
nie Polski
Kaznia.

Bog;

rzyl Krakowem zowieemy) ciagnac do Wloch za Góme-
rem zatozył / y one Carodunum (iako ma Ptolomeus)
abo raczey Czaron drzżona iakoby Cesarzow drzżentem a-
bo postrachem przezwal. X w niey Thron, Korone, y Sce-
ptron z Libanu przyniesione / ze wszystkie starozytna chlu-
ba Scythicka zostawil. Dla tegoż Polaki (iako sie po-
kazalo) nie pospolitemi Scythami ale Regios, to jest
Kroluiczymi / y Czarmatami lubo to zle pisze Sarmatami,
to jest Czarstwá w mocy maticemi zowia. Czego dobrze
miedzy innymi potwierdzil / o tych ta Scythách przod-
kach naszych. Genebr. mowiac lib n. Boni Krolestwa Pol-
sacie, Tatarskie, Macedonskie, Grackie, Rzymskie, y wszelkie
prawie insze postanowili. X rzecz pewna jest / ze inaczey
bydz nie moglo: poniewaz iako mowi M. Portius Cato-
nis, y wszyscy z nim trzymata Principatus Originis sem-
per Scythis tribuitur a quibus auctis ferunt Colonias
per Orbem diffusas fuisse, to jest / pierwotność abo pocz-
tek rodzaju zawsze sie Scythom przypisuje, od ktorych rozplo-
dzonych wdaia, to jest starzy ze sie osady po swiecie rozkrze-
wily: czego y samo slowo Karodora populi iakoby po
Polakách potwierdza. Jezeli abowiem oni swiat osza-
dzali / tedyć pewnie y Krolestwa wladza swa ustanawia-
li / y Krole im dawali. Zradze Krolow Polskich slusnie
zowia Patres Regum, to jest Oycami Krolow; ktorzy cytul
Carolus V. przyznał Zygmuntowi Kazmierzowi in
Conuentu Augustano, roku 1548. iako pisze Warz-
fewicki.

Alle coż prosze po dalszych tak iasney prawdy wymo-
dach? poniewaz tu a niegdzie indziej / Bog sam y przy-
rodzenie Sceptron swiatá pokazunia / tedy te Polách przo-
dek nasz zostawil. Co iawno jest z slow Jeremiaśa Pro-
rok

roku cap. 1. gdy spytany od Boga coby widział w Aquilione odpowiedział: Rozga czuiaca ia widze. Wrazyc teno co owo robi przyrodzenie z Magnesium / za mogacym Mogiem abo Gogiem / a po naszym Polachem / we wszystkich Kompasach / rozdzke skazuiaca do Aquilonu obracatac. Izaż niewlasnie takoby wkdznie / iz tam tam a nie gdzie indziej test prawdziwy Scepteron Iowisow abo Polachow wladza Boza wyniestony. Jezeli abowiem o slowo Aquilo gra idzie / lacno siego dorachowac / iz to test Scythya Krolewska / abo Korona Polska. Bo i zelie tu a nie gdzie indziej bywali prawdziwi Panowie swiatat / tedye tez bezpochyby y naywyższe prawo tego tu bydz musiało. Ztadze ono do Thoasa sławnego niegdy Krola polskiego w Krymie na on czas mieszkaiacego / postano bylo z Grecyey Orestā / aby tam byl na gardlo skazany / y Bogō za wystepki ofiarowany. Tuż Ouidius z Rzymu wywołany / Jagtelo faktiami Stryā swego scisniony / takze Swatopelt X. Ruskie od swoich wkrzywdzony / nie gdzie indziej sie teno tu wcielki. A toć to test / ze potwarcy wdacia Scythya Przodki nasze / za tak okrutne / iz przychodniow do swey ziemie Bogō ofiarowali: a prawdec ale niecnoqliwie pisali / nie dokladatac ze nie wszystkich / ale rychtylko ktorych tu na karanie gardle odsylano. ztadze Przodki nasze miedzy nasemi eyelami tez niegdy y od karania / zwano Karatami abo Corallami Ze tedy tu wwszytel swiatat rozkwilony wkwilano ztad Scythya nasze Krolewska nazwano Wkwila, z ktorego slowa cubzy uczynili Aquilo. A iz sie ta Wkwila nasza jedynym białem na swiecie Orszem Polachowym sczyt y pieczetnie / z tad Lactinnicy Orła Aquila przezawali.

y przyrodzenie.

Bo Aquilo test Korona Polska.

od wkwilania swiatat.

(naywyższem w swey prawem) tak zycysona.

Korona tedy Polska abo Scythia Regia test Aquilo, y Krolowie polscy sa Ni y cokol quilloscy.

Ktorem Bog
wszystkim Na
rodóm gro-
żował.

y cokolwiek mamy w piśmie S. a pełno o Krolach Aquilon-
skich / to wszystko trzeba rozumieć o Polskich / przed Kro-
remi y sławnym ich Thronem / drżwały niegdy Azya / W-
phryka / y Europa : bo temi Krolami Aquilonскими
abo Polskimi a nie infemi / y Bog sam (czego pełno
w Bibliey mamy) groził wszystkim Narodom / iako
nawyszymi Panami y Sedziami swiatá. A rzetelnie
Ierem. 1. powiedział: *Iz od Aquilonu rościagniesz wszy-
zko złe, to jest pomsty złego iako samże ten Prorok cap. 6.
obiasnia mówiac: złe widziano jest od Aquilonu, y starcie
wielkie: także wyższy cap. 4. z osoby Bożey mówi: Złe
ia przywodzi od Aquilonu, y starcie wielkie. O którym y
Micheas cap. 1. także powiedział: Przyšlo złe od Pana
do bramy Ieruzalem.*

CZESC PIATA.

O Wielkości niegdy, prawney potęgi sie-
dzacych ná Thronie Polachowym.

Wro Polskie
także niegdy
feroko wy-
ciągało.

przez Mo-
sora y His-
panie.

O Świdoczyl dość rzetelnie Ezechiel Prorok y His-
toryk Boży / iako feroko wyciągało sie niegdy
Wro władzy Polskiej / abo Scythey Krolewskiej / gdy
z rozkazania Bożkiego prorokował o dzisiejszym osłabie-
niu tey / mówiac / cap. 38. *Fili hominis pone faciem tu-
am contra Gog & Terram Magog, Principem capitum
Mosoch & Tubal. Synu człowieczy połóż twarz twoie
przeciw Gogowi Panu głów Mozacha y Tubala, to jest Mo-
skwy y Hispanow / z Mozochá y Tubalá synow Japhet-
towych idących / y przeciwko ziemi Magog, to jest Scythya-
ey / Ktora Żydzi Magogia zowią / iako y samych Scythow
Magog*

Magog-ami (któ nie wierzy niech w Babelin weyrzy) y
 kazał mupan Bog do onego Goga Pana Królestwa Scy-
 thyckiego także słowa mówić: Persæ Æthyopes & Liby-
 es, cū eis omnes scutati & galeati. Gomer & vniuersa
 agmina eius, Domus Togorma, latera Aquilonis, &
 totum robur eius populiq; multi tecum. Præpara & in-
 strue te, & omnem multitudinem tuam quæ coacer-
 uata est ad te, & esto eis in præceptum. Post multos
 dies visitaberis. *Personie, Murzynowie, y Lybowie, to jest*
Aphrykani / z nimi wszyscy tarcze y przyłbice noszący, to
jest wszyscy wojenni iako Arabowie, Turcy / Tatarowie / y
inse Narody Azyańskie y Aphrykańskie ze krwie Japhet
rowey (lubo ia tam w Azyei z Chamską pomieszali) idące.
Nuż przez tych Gomer y wszystkie trzody iego, to jest
Francya / y niektóre części Włoch y Niemiec. Dom To-
gormow, to jest Illiryę z infemi krainami Szadunąskiem.
Boki Aquilonu, to jest / Syrya / Natolia / Kappadocya /
Armenia / y inse krainy między Chwalenskiem a Czarnym
morzem / y około niego za Donem leżące / y wszystkie pore-
ga iego, to jest Aquilonu (ktory pokazało sie bydż Scythya
Królestwa / abo Korona Polska) Narodow też wiele z toba.
Gotuy sie, y przystroy sie, y wszystkie wielość twoie, która sie
z gromadziła do ciebie, & esto eis in præceptum, y roska-
zuyim, abo iako w Arabskim y Chaldeyskim textach rze-
czelnicy mamy / & esto eis in Gubernatorem, y rządź ni-
mi. Po wielu dniach bedziesz nawiedzony, to jest przydzie-
ten czas / kiedy przez nawiedzenie utracisz te potęgę. Jā-
ko sie stało kiedy p. Bog nawiedził Polskę Wiadra świę-
ta. Bo chociaż wiele już było przed tem Europejskich Na-
rodow / pierwey niż Polacy Chrześcian od posłuszeństwa
ich iako Pogan odstąpiło: tednakże poczuli sie zawse
 Scy

także Aphry-
 te y Azya

y ostatki Eu-
 ropy.

z Dekretu Bo-
 jego.

do czasu za-
 wiekonego.

Jako sie nie-
gdy Monar-
chowie Pol-
scy Panami
bydź poczu-
wali.

Scythycey nasz Panowie swiata / w podobianu Ziemie:
iako miedzy infemi Przeslawny on Parbunt ktorego Hi-
storycy Argunthem zowia / a Genebr. lib. 3. pisze o nim
z infych Authorow / ze gdy sie na Rzymiany porwal za
czasow ich Decyusa / tedy wnet wszystkie prawie Narody
Azyaniskie / Aphrykaniskie / y Europejskie na nich sie z nim
oburzyla. (Znacze ze nie mnieyszey wladzy byl od pomienio-
nego w Ezechielu Goga Przodka swego / poniewaz ich
mogl oraz wszystkich poruscyc) tak iz piatego potym roku /
to jest za Galliena / wszystkie Rzymiska fortune na taki hał
przywiold / az w ten czas ichze Orosius y inisi klada bydź
Interregnum abo przerwanie Rzymskiego Czartwa.

ktorych ro-
zne Woyska

Ob ktorego czasu zawse bywal nasz obecny żołnierz
okolo Dunaju / ktorego iako niegdy Zenetami abo Wenez-
tami odhnet / abo wnet / iakoby predkiem / tak na on czas
Gotowemi zwano. A iz takowi Gotowie / dwoiako za-
wse byli gotowi / to jest po Usarżku y Kozacku / ztadze
tam tych zwano Ostrogotowi / a tych Wiskoczgotowi.
Z ktorych slow wypsowano Ostrogotow y Wiskoczgotow /
iako y Francos z wrzacych iakoby zapalczywych / y Lon-
gobardos z Lukowartow iz lukiem warczi / to jest godni
wartego zazywali / y infych tym podobnych wiele wrzko-
mo Narobow przez nierozumienie slow / ziednego Pol-
skiego / nie od Boga ale od Historykow nastwarzanych:
co sie czasu swego Serzey wywiedzie. Miedzy takimi
sa y Wandalowic / nie wiecey od Gotow nie rozni / ieno
iako pospolite ruszente od pienieznego żołnierza: bo to byl
Ochotnik przy nim na osadzanie Ziemie poslany; z kto-
rych wędrownych daley uczyniono Wandalow. Ztadze
dobrze powiedzial Volaterranus. Pleraque Scytarum no-
mina, ex moribus edita commentaq; sunt, to jest Scy-

roznemi Na-
rodami

Niewiado-
mość Histo-
rycka poczyna-
nia.

ichow przezwiska po większey części, & obycajow wydane y
 pozmyślane są, to jest od cudzych. A to dla niewiadomo-
 ści rzeczy / iako Strabo lib. 7. vezy mówiąc. Illa vero
 Plaga quæ trans Albin Oceanum spectat, nobis pro-
 fus est incognita. Nullum enim priorum ad Orien-
 tem, vsq; ad Caspij maris ostium, hanc peregisse nau-
 gationē accepimus. Neq; Romani Albin ipsum tran-
 scenderunt, nec vlli similiter iter pedestre suscepere.
 Quod autem per longitudinem ad ortum tendentibus
 Borysthenis & Boreæ partes, & Ponti regio tota offer-
 tur, manifestum est quidem ipsis ex climatibus & pa-
 rallelorum interuallis. Verumenimuerò quid vltra
 Germaniam existat, & quid de alijs ex ordine positis,
 siue Bastarnas appellare oporteat vt plures arbitran-
 tur, siue alios intermedios, seu lazygas seu Raxaylos
 seu quoslibet alios ex ijs, qui pro recto carris vtun-
 tur non facile protulerim. Neque vtrum tota longi-
 tudine, ad Oceanum vsque, pertineant, vel si ali-
 quid ob frigoris rigorem causamue aliam inhabita-
 tum sit, vel si aliud etiam mortaliū genus inter mare
 Orientalesq; Germanos situm succedat. Hoc sanè
 ipsum incognitum, & de cæteris ad Aquilonem ordi-
 ne iacentibus Posidonius dixit. Nec Bastarnas nec
 Sauromatas & generaliter vllos supra Pontem habi-
 tantes nouimus, nec quantū ab Atlantico remoti sint
 Pelago, nec si ad illud propinqui sunt. **skąd znać iako**
falszywie niektorzy aras Alexandri M. y Pylas Iulij Ce-
saris okolo Donu ktorego ont iako żywo nie widzieli po-
kazuta. Także inſe rzeczy ktorekolwiek o naszych pisali / że
plotki są na domysł pozmyślane iako y to w tychże samych
ſłowach / iż pro recto carris vtuntur, to jest iż miasto do-

Ktorey zacne
 świadectwo

rzetelnie w
 czy iako bays
 Tom nie wie
 rzyć.

Kraie & nie
Narod Pol
si niewiádo
me bely Hi
storykom.

mow potocznych dubel zázývátá / bo poniewaz tak iáko
pise: zkadze to mogli wiedziec? A co mowi ze Sarmatoro
áni zadnych náó Pontem miešťkácznych nie znamy: to roz
zumieć potrzeba o mteyscu / á nie o Narodzie: ktory eze
sto wypadátac gromic rozne Kraie / dobrze bel Grekom /
Rzymiánó / y Uzyey znátomy. Tak iz samze Strabo lib. 12.
pise o Idánethyróte Krolu Scythyeckiem / iz Dáryusá z Lu
ropy wykurzywošy / áz do Indyey przesedl: y Egypt
przeplandrowawošy nie máta czesé Uzyey podobil.

Bo Polacy
stali si bel
świátu.

Jakoby tedy on takowy żołnierz Polski z Ochotnikiem /
to jest Gotowie z Wandalami Rzymka potege w Euro
pie y Uphryce / á náóstaték y sam Rzym do konca wywro
cili / iáwno jest wšyſtkiemu świátu.

przed przyje
ciem Wiary
S.

Jakoby zas po Gotách y Wandalách (tak samé obe
cnie iáko teź y przez zázovláne po dwákroć Tátary do We
gier Uciezcy byli Przodkowie nási Chrzesćiánſkim Naro
dom dla odstapienta od ich postuſeńſtwá: to samo doſé
potwierdza iz Koſciól S. dlugo miawošy w Letániách.
AVandalis libera nos Domine: ná óstaték muſiał Impe
ratora, to jest Wypieráczá lubo Zetmáná Chrzesćiánſkie
go poſtánowic / dla wypieránia ich od gránic Chrzesćián
ſkich. Ant tebdnáł przez to biały Orzeł opuſcił ſwe ſkrzydłá /
bo y tym dopierano: ále (wedlug Ezchiela) przez náwle
dzenie nas Pániſkie / to jest Wiára S. Dopiero ábowtem
w ten czas gdy teź y Polacy Chrzesćiánami zoſtali / tak
wiele Wſchodnich Uzyánſkich / y Poludniowych Uphry
káńſkich Narodow nie tylko odstapili / od powinnego im
poſtuſeńſtwá / ále teź zázraz y przeſladowác te Korone
wſyſtkiego ſwiátá poczely: tak iz pomienieni Tátaro
wie / ktorych przed przyieciem Wiary S. ná ledno zázow
lánie przeciwko Rzymiánom po dwa kroć niezliczona

rzecz

Ktora im do
piero siła od
tela.

rzecz przyszła do Węgier: wnet po przyieciu iey drudzy
wpadać poczeli/ czego przed tym nigdy nie czynili. Ma
jednak Polska iako sie z tych słow Łzechielowych widzi
prawo Boże / na wszystkie Uzya / Uphryke / y Europe/
ktore przed sadem Bozym znouu bedzie utwierdzone / ias
ko sie niżej z Dánielá y Janá swietego pokaze.

Znal niegdy y Nabogdonozor sławny / óż be 12. lat
Krolowania swe° / władza Polska Scythow Krolowstich
y Pána ich : pod ktorym Krolowte Babilonscy byli Cez
sarzami Perstkiem lubo Assyrystkiem; y pierwszymi po Sy
rystich. Czego sie z tad łączno dorachować / iż go czesto
Kroc Prorocy zowta Krolow Krolow Aquilonstich: á miás
nowicie Ezech: 26. mowiac Oroia przyprowadze do Ty
ru Nabogdonozora Krola Babilonskiego, od Aquilonu Krola
Krolow, to jest wladza Aquilonstiego Pána swiata/ Cez
sarzem nád Krolami okolo Babilonu postanowionego.

Bo wważyć potrzeba / iż Prorocy swietci dobrze wiez
dzieli/ze Aquilo był ná pułnocy: iako Iere. 46. pokazutac/
gdzie miał porazić Nabogdonozor Egypcyány / mowi:
Na pułnocy okolo rzeki Euphratu zwycięzeni sa y wpadli: tákże
prorokutac przeciwko Babilonowi/ o Medách ná pułno
cy od niego leżacych/ mowi: cap. 50. Powstanie przeciwko
niemu narod od Aquilonu. Dániel zaś cap. II. Krolá E
gyptstiego zowie Regem Austri, to jest Południowym,
á Syrystiego / Krolow Aquilonstiem, to jest / wzgledem
Egypcu. y Czynili też záwse Prorocy rozność między
Aquilonem/ á infemi plagami swiata: iako ono Izaiasz
obiecuiac Izraelowi wrocenie sie z rozprużenia / mowi
cap. 43. Od wschodu przywroce pokolenie moje, y od zachodu
zgrupadze cie: rzeki Aquilonowi day, a Południowi nie prze
skadzay. Nuż Dawid 6. w Psal: 106. napominaiac

jednakże pre
wá nie náur
byta.

Polska swierz
chnosc znal y
Nabogdono
zor.

iako tytuł te
go pokazuje.

bo Prorocy
dobrze wiez
dzieli gdzie
Aquilo.

y czynili roz
ność między
nim / a wscho
dem / połuo
dnem / y sa
chodem.

aby dobroć Bostka y miłosierdzie tego / śpiewali odkupie-
ni / mowi: ktorych zgromadził, A solis ortu, & occasu,
ab Aquilone, & mari. Od wschodu stonca y zachodu, od
północna y morza: to jest Czerwonego na południe od Zy-
dow leżacego.

z przecie y
wschodniego
y południo-
wego y zach-
odnie: Krola
zwali Aquil-
onstemi.

Bárzo dobrze tedy wiedzieli Prorocy gdzie był Aquilo /
gdzie Południe / gdzie Wschod / y Zachod. A przecie iez-
dnak y Wschodniego Babilońskiego Krola Nabogdo-
nozora / y Południowego Egypckiego / y Zachodniego
Syryjskiego / czestokroć Aquilonstemi / to jest Północnemi
zowia. Jako o Babilońskim pełno tego jest w Prorokach /
o Egypckim zaś osobliwie Hierem: 47. grożąc tego
potęga Palestynczykom rzetelnie mowi: Oto wody spa-
daia od Aquilonu: A Syryjskiego także Dániel w Rozdzia-
le II. czestokroć Aquilonstemi zowie.

Wczym nie-
mają przecie-
wność.

W czym lubo zda się bydy przeciwność wtelka / iednakże
nie jest żadna / ieno to wważyć potrzeba: iż Krol Aquil-
onstemi dwoiało się rozumie. Naprzód za Pána Aquilonu /
a potym za członki Państwa tego: rownie tak iako Prin-
ceps Imperij Cesarz y Książę co podobnie. A to się iasnie
pokazuje z onych słow Iosue. II. gdzie między Krolami
ktorych Jabin obsyłał / aby się byli zgromadzili przeciw
Jozuemu / (mowi Pismo Boże) do Krolow też Aquilon-
skich, ktorzy mieszkali w gorach y w rowninie na Południe
posłał.

bo się Krol
Aquilonstemi
dwoiało
rozumie.

to jest za Pá-
nna Aquilon-
stiego y za
członek tego
Państwa.

Gdy tedy Prorocy Nabogdonozora Wschodniego Babi-
lońskiego Krola / y Południowego Egypckiego Phá-
raóna / y Zachodniego Syryjskiego zowia Krolami Aquil-
onstemi / to inaczej nie jest ieno w ten sens: iż byli człon-
kami Aquilonstiego najwyższego Państwa wsejskiego
świata; ktorego władza rościągata się po Wschodzie /
Półna-

Poludniu / y Zachodzie: tako rzetelnie Ezech: 38. przy-
znawa w pomientonych slowiach przeciecko Gogowi Pa-
nu ziemie Magog / to jest Scythwey Krolowskiej abo
Korony Polskiej; wliczając y członki Państwa tego /
ktorym rozkázował. Dla tegoż tenże Prorok mówi. cap.
26. Oto ja przyprowadze do Tyru Nabogdonozora Krola
Babilonskiego, od Aquilonu Krola Krolow, to jest Cesarza
nad Krolmi okolo Babilonu krelutacemi władza Aquil-
loniskiego Pána postanowionego / przyprowadze prze-
ciecko drugiemu takiemuż w Tyrze Cesarzowi Syryjskie-
mu; ktorego Dániel 6. w 11. rozdziale czestokrec także
Aquiloniskim / dla tegoż też zowie. Zjadze Izaiasz wspo-
minając o nastąpieniu Nabogdonozorowym na Zyby /
momi 41. Suscitavi ab Aquilone, & veniet ab ortu
solis. Wzbudziłem od Aquilonu, & przydzie od Wschodu
słońca, to jest / iż Nabogdonozor nie władza swoia uczyni
co uczyni / ale Aquiloniskiego swego Pána swiata. Kto-
rego naywyższa władza dość rzetelnie wyrażil tenże Pro-
rok / w pomientonych slowiach do Izraela 43. od Wscho-
du przywiode pokolenie moje, to jest z Babilonu / y od Za-
chodu zgromadze cie, to jest z Syryey / rzekę Aquilonowi day
(znąc że to wšytko tego bylo) & Poludniowi nie przeszkad-
zay.

Oczywistość tego sensu / iż Prorocy Nabogdonoz-
zora Wschodniego / także Pharaóna Poludniowego / y
Syryczyka Zachodniego / nie w inšy sens Aquiloniskimi
Krolami zwali / tylko względem sławnego v Trogá pod-
daństwa Krolowi Aquiloniskiemu / abo Pulnocnemu:
Zad sie pokázuię / iż Hieremiasz czesto mowiac o Na-
bogdonozorze / że go Bog miał na Zyby przyprowadzić
od Aquilonu / tenże sam znouu przeciw niemu same-
mu pro-

Takim był
y Nabogdono-
zor.

O Ktorem vo-
wajęc trzeba
Proroki

Także y in-
šych Krolach
pomienio-
nych.

z członkami
tylko belu A-
quilonńskiego
państwa.

mu prorokując / mowi o Medach w 50. rozdziale / iż
powstanie przeciw niemu Narod od Aquilonu. Nigdy tedy
Prorocy Babilońskich / ani Egypckich / ani Syryjskich
Krolow / nie rozumieli za Pány Aquilonu: ale za członki
Aquilonńskiego państwa / iako sie pokazuje z onych slow.
Ierem: 1. Oto ja zwołam wszystkie powinowactwa Krolestw
Aquilonskich, to jest Aquilonowi podległych. y przyda y
położa, każdy z nich krzesło swoje, na wnieściu bram Ieruzalem.
y niżej 25. Oto ja posle, y weźme wszystkie powinowactwa kro-
lestw Aquilonskich, mowi Pan: y Nabogdonozor a Krola Babiloń-
skiego, to jest między ktoremi powinowactwami abo człon-
kami państwa Aquilonńskiego / jest też Nabogdonozor, kto-
regom sobie obrat na karanie Żydow. Znal tedy y Nabog-
donozor iak sie rzekło aż do 12. roku Krolowania swego / na-
wysoża zwierzchność Aquilonsta Scythow Krolewskich: y
przysiegał iako y Przodkowie jego / przez Thron Scythys-
cki / aż do tego czasu kiedy poraziwszy Arphaxatha Mes-
da 12. roku swego Krolowania / w pyche podnieciony po-
czął przez Thron swoy przysiegać / iako mamy Iudith. 1.
Tunc exaltatum est Regnum Nabuchodonosor, &
cor eius eleuatum est, & misit ad omnes qui habita-
bant, in Cilicia & Damasco, & Libano, &c. qui om-
nes vno animo contradixerunt, & remiserunt eos
vacuos, ac sine honore abiecerunt. Tunc indignatus
Nabuchodonosor ad omnem terrā illam, iurauit per
Regnum & Thronum suum, quod defenderet se de
omnibus his regionibus. W ten czas wywyższyło sie Krolestwo
Nabogdonozorowe, y serce jego wyniosło sie, y posłał do wszy-
skich ktorzy mieszkali w Cyliciey y Damasku y Libanie &c.
Ktorzy wszyscy iednomyslnie sprzeczyli, y odesłali ich czczych
(to jest bez podarkow abo holdow po ktore belu wypra-
wieni)

Znal tedy Na-
bogdonozor
bielopolacho-
we.

aż do 12. ro-
ku swego
Krolowania

nim rebellia
podniosł.

wieni) y bezę cci odrzucili. Tedy rozgniewany Nabogdonogor na wszystkie ziemie one, przysiągi przez Krolestwo y Thron swoy że sie chciał bronić wszystkim onem Krainom.

Znal y Alexander Wielki za Pány światła Nastároba: wnteyshych Monárchow Scythey Krolewstey / takó znać z onych słow Dan. 8. Hyrcus caprarum quem vidisti Rex Græcorum est, & cornu grande quod erat inter oculos eius (ipse) est Rex primus: to jest Kozioł kóž ktoregós widział, Krol Grecki jest; a rog wielki który bel między oczyma tego (sam) jest Krol pierwszy: Bo choćże to pospolicie chcą nie mntey takó przez Kozła / tak też y przez on zacny rok tego tegoż iednego Alexandrá wielkiego rozumieć: naywiecey dla tego słowka (sam) ktorego ni máš ani w Chaldeyskim ani w Urábškim textie) á to podobno dla tego że sie nie moga w tak pomtesánych Historyách doráchować / Ktoby bel tem Krolem pierwszem: Za laska iednak wszystkich / ten Krol pierwszy musiał byđz różny od Alexandrá / ponieważ go y nie na głowie miał on Kozioł ale między oczymá / to jest nie na bodzienie Kogo nim / ale ná to aby bel miał wzgląd nań / ábo ráczey ná tego Kogó znaćzył: y ni máš iak sie rzekło ani w Chaldeyskiem ani Urábškim textách / (do ktorych sie záwše w trudnościách wćiekamy) tego słowka sam, ná ktore sie naywiecey sádzá.

Obaczywszy tuž tedy / że ten tytuł Krol pierwszy; nie może nikomu służyć prócz Scythyeckich (ná sczyt ábo czolo wszystkim inszym od B. postanowionych) ktorzy tak czássem takó y godnościá prawdziwie pierwsi sa (ponieważ takó sie pokázáło od Scythá lubo Sethá syná Jádámowego ciągnie sie ich następstwo) y nie prostemi Krolami sa / ale Pánami Uzey / Aphryki y Europy: takó pomiesione słowá Ezech. 38. do Gogá Páná zemie Magog /

Znal y Alexander W.
Chto Polški.

y cćit Krolá
pierwszego

to jest Polškie
go.

to jest

to jest Scythyej Krolewskiej abo Berony Polskiej rzeczek
nie wca; pokazuje iż wszystkie Narody / Azey / Afryz-
ki y Europy / pod tego zwierzchnością były: Jawnie jest
że istotny wyklad pomientonych słow Danielowych / nie
może być ieno ten / iż Alexander wielki / w osobie Kozła ob-
iawiony / miał zarose wżgląd na władza Pierwsiego
Krola Scythyckiego iako Pana świata / Ktora świe-
żo Daryus / Cyrus y Xerxes (co sie czasu swego wy-
wiedzie) porażeni byli: y że nie z swotej głowy czynił co
czynił / ale rownie iako y Nabogdonosor / władza naya
wyszego Aquilonińskiego Pana świata. Stadze iako o
tamtęgo nastąpieniu na Żydy opowiedział P. Bog przez
Izaiasza 41. Wzbudze od Aquilonu a przydzie od Wschodu;
tak y o tego nastąpieniu na Medy y Persy mowi Daniel
tamże troche wyżej. Kozioł koz, przychodził od Zachodu,
to i jest z Grecyey / na obliczność wszystkiey ziemi, a nie ty-
kał ziemi, to jest / na Ktora niemiał poruczenia. Dla cze-
go? bo miał rog znaczny między oczyma swemi / to jest
wżglądał na pomientona zwierzchność Pana Scythyckie-
go: z ktorey poruczenia / tylko Medy a Persy świeżo na
on czas odcięte od Pánstwa tego / y te Narody co sie do
nich były przewierzgnęły miał kárac. Ktory rog zacny
storo sie struszył (gdy zmocniony / y on sam także rebellizo-
wał) po śmierci tego na czworo sie była ona rebellia tego
rozerwała.

z Ktorego po-
ruczenia.

a nie swa wo-
ia.

bunt Perski
gromil.

Donu iako
żyw nie wi-
dział / ani z
Polakami
wojował.

A co plota o nim / żeby kiedy miał Don przeszedł z
Polakami abo Scytami Krolewskimi wojować / szera
bawka jest / bo kto rzeczy wważy nigdy wrót gornych Kto-
re Caspias portas zowta (barzo dalekich za Donem) nie
przeszedł; iako sie czasu swego dostatecznie wywiedzie; ale y
owsem / ani on / ani pierwsi pisarze o nim / widzieli gdzie-
by na

by na świecie był Don: abo żeby Caspium lubo Chwas-
leńskie morze różne było od Czarnego / iako znać w Kur-
cyusie: który z nich pisał / czemu ani sam (co rzetelnie ze-
znawa) nie wierzył. Stadże nowi Historycy postrzegły
się w tem pisać że nie Don ale Jaxart Uzyaniska rzeka był
prześledz bardzo daleka od Donu / y przeciw niemu płyną-
ca: y dookładnia iż dla tej wielkości Alexander y żołnierze
tego rozumieli ją bydyz Donem. Czego pełno we wszystkich
Balepinách pod słowem Jaxarthes.

Alle około Ja-
rarcha / co
żne bunt y
syathycie
Karal.

Znali niegdy y Rzymianie zwierzchność Scythyey
Brolwskiej abo Korony Polskiej / iako się pokazui z po-
mienioney przysięgi ich / słowami Pol y Aedpol. A
skoro się odcieli od powinnego przodkom naszym posłu-
żństwa / nieszesznie zawiść doznawali a często potęgi ich.
Jako mianowicie za czasow (staronych onych między in-
szemi Panow) Trapała y Parbunta, gdy tam ten z Illy-
ryku y Niemieckiej ziemie (od Diocletiana wielce wci-
śnioney) wygnał ich / iako M. Remigius Florentinus
vltime lib. epistolarum piše o nim; zowiac go Drupa-
rem. A ten zaś oraz na nich Uzya / Aphryka / y Europe
ze wsad poruśywoſy (iako Geneb. lib. 3. z dawnieyszych pi-
śezowiac go Argutem) tak im we 4. leciech rogi po obci-
nal / że za Gallieną / to jest roku Pańskiego / 265. przy sa-
mey tylko Wloſkiej ziemie zostawſy / ani w niej od tego
czasu nigdy bezpiecznie odetchnąć nie mogli / poty aż Go-
towie z Wandalami to jest Polſki naſy gotowy żołnierz
plenieżny / z Ochornikami / Rzym z gruntu wywrocili.

Znali y Rzy-
mianie wie-
rchność Pol-
ſka.

Ktora ich za
czasem budy
zawiſe Karal-
ta.

poty aż Rzym
wywrocila.

A tezeleć Wepores / Nlabogdonozor / Alexander y Rzy-
mianie / tedyć po gotowiu y inſze Narody Uzyanſkie / U-
phrykańskie y Europejskie / znały kiedyś Polſka władza / y
Jowiſow ich Sczepdrzon abo Sceptron; iako się oka-

Także y wſy-
kie inſze Na-
rody.

ile razy Re-
bellizowały

zako z Ezechielem / Ktory ie niemal wшыtkie wylicza. I
ile razy przed przyieciem Wiary S. Ktorykolwiek z nich
odpadl od niego / tedy zawsze nieszczesnie to oplal i w al.
Dopiero tak sie wyzey pokazalo przez nawiedzenie nas
Boze Wlára S. złożył swe skrzydła Polski Orzel. Jednakże
nie mu przez to zacności ani prawda nie ubyło / gdyż nie
pochybnie znowu te rościagnie.

CZESC SZOSTA.

O przyszley Fortunie siedzacych ná Thro-
nie Polskim.

Thron pol-
ski znowu be-
dże ná Lii-
ban przenie-
siony.

Pewna rzecziest / że biały Orzel nie długo znowu przez
wшыtek świat skrzydła swe rościagnie / gdy Ktoryś-
kolwiek Krol Polski abo Aquiloniski / Turki pobdwinę /
Thron abo Młciestat Swiatá / z Polski do Syrey prze-
mieście / ytámże go ná gorze Libaniskiej gdzie sie bel poczał /
yżkad go tu do nas Polách przodek nasz przeniosl postá-
nowi. Ná ktorem z Następcami swemi / aż do skoncze-
nia swiatá / znowu tak przed tem Izrey / Achrycy y Eu-
ropte (ieżeli nie Serzey) Pánować bedże. Wo tak rzetel-
nie mamy obiecáno Dan. II. In tempore praefinito pra-
liabitur aduersus eum Rex Austri. Wprzezyrzaniem od
Boga czásie bedże woował przeciwko niemu, to jest Turko-
wi takó sie z wyszych tam slowo pokazunie / Krol Poludnio-
wy. (O ktorem niemaś wtecey aby mu miał co wozynie /
ale o Polskim zaraz następnie). Et quasi tempestas ve-
niet contra eum Rex Aquilonis, in curribus & in e-
quitibus & in classe magna: & ingredietur terras &
conteret & pertrafiet, & introibit in terram glorio-
sam & multi corruent. Haec autem solae saluabuntur de
manu

Ná Ktoré sie
dzacych wшы
stek swiat be-
dże znal zá
Pány.

według Da-
nielowego
Proroctwa!

manu eius Edom & Moab & Principes filiorum Ammon. Et mittat manum suam in terras, & terra Ægypti non effugiet. Et dominabitur thesaurorum auri & argenti, & in omnibus præciosis Ægypti. Per Lybiam quoq; & Æthyopiam transibit, & fama turbabit eum ab Oriente ab Aquilone, & veniet in multitudine magna, vt conterat & interficiat plurimos. Et figet tabernaculum suum Apedno, inter duo maria, super montem inclytum & Sanctum, & veniet vsq; ad summitatem eius; & nemo auxiliabitur ei. *U nie trzeba myśleć / że to już mogło być / bo zaraz następuje słowa o sadzie Bozym. W on czas powstanie Michał Xiąże wielkie &c. Z czego znać iż co tu Prorok obiecuje / od tego czasu tak sie pocznie / aż do sadnego dnia trwać będzie.*

Co aby wszyscy rozumieli tak brzmie po Polsku. *Tia-ko nawałność przydzie przeciwko niemu, to jest Turkowi / Krol Aquilonski, to jest Polski / z wozami y ięzemi, y wielką morską potęgą: y wnidzie w ziemie, to jest Azjoniskie / y zetrze, to jest Turka, y przydzie, to jest dalej. T wnidzie do ziemie Chwalebney, to jest Palestyny / y wielu porazi. A te same, to jest Narody wyda reki iego, Edom y Moab y Xiążeta synow Ammonowych. T puści reke swa na ziemie, to jest różne / a ziemia Egypaska nie wybiega sie. T będzie panował nad skarbami złota y srebra, y nad kleynotami Egiptu. Przez Libia też y Murzynska ziemie przydzie. Ca nimas aby tam taka przyrość miał uczynić; zkażnać że tam chętnie będzie przyiety za Pana y Successora onego Goga / Ktory aż y tam panował: tak sie wyzev z Zechielá pokazalo) y wieść rozgniewa go, od wschodu y od Aquilonu, to jest o takichsi rebellach podobno Babylonskich y Czarzkich / y przydzie, to jest wroci sie z Aphryki / z wielką*

ktore teſe
nie minelo.

A to sie wda
ſi ſposob ſta
nie / przez kto
regos Suce
cessora Zyo
gnuntá III.

przyſtego
Buczyswia
ta.

y wſelkich
buntow.

wielością, to jest Lybow y Murzynow tam przybránych / aby start y zgladził wielu. T poloży (to jest wstromiwszy one przeciwności) przybytek swoy na Iapednie, to jest Jaz phtowem gruncie / między dwiema morzami, to jest Syryjskiem y Czarnem / na gorze Cney y Swietey, to jest Libanie (gdzie tak sie pokazalo beta Panocha pierwotna Scolicá swiatá / w ktorey Japhet pierwszy po Potopie Panował) y doydzie aż do wierzchu iey, to jest pierwszy za cności oney gory / á żaden mu nie pomoże, to jest / iż ná to żadnych lig Chrześcianskich / ánt cudzych pomocy nie będzie potrzeba / ale sama tylko pomocá Boża przyrzány od Boga ktorykolwiek Krol Polski / znou tam wstádzie y do końca w pokoju wszystkimu swiatu panowác będzie.

bez wszelkley
cudzy pomo-
cy.

Toż y ná dru-
gim mieyscu
Daniel obie-
cał Polakóm.

Toż rzetelnie tenże Prorok y wżey cap. 2. przyobcał mówiac. Suscitabit Deus Cæli, Regnum quod in æternum non dissipabitur, & Regnum eius alteri populo non eradetur: comminuet autem & consumet uniuersa Regna hæc, & ipsum stabit in æternum, to jest. Wzbudzi Bog Nieba, Krolestwo ktore na wieki nie będzie rozsypane, á Krolestwo iego inszemu Narodowi nie będzie dane: y skruszy á strawi wszystkie Krolestwa te, á samo będzie stać na wieki, to jest aż do skóńczenia swiatá. Bo lubo to mieysce Pisma S. nie mniej dobrze iáko y wespolicie wykláda daia Duchowicie o Kosćciele S. iednakże według litery własnie jest o własciwym Panowaniu swiatá: ktore do czasu przez náwiedzenie Wtára S. (iáko sie pokazalo) wporozzone / wzbudzi znou Pan Bog przez sadnem dnem / y będzie piastowal ná reku Boskicy sarotey opátrzność aż do skóńczenia swiatá. Ktorego sensu nie teno pomiesntone z iedenastego rozdziału tego Proroka mieysce temu podobne: ale też y niektore słowa w tem sie znajdujące po-

á nie Komu
inszemu.

Co siá tak o
biańsniá.

twierz

twierdzenia. Jako między innymi te / iż takowe Królestwo
jednego Narodu / inżemu nie ma być dane, a drugie iż
zkruszy y strawi wszystkie inższe Królestwa. Znad ábowiem
znác iż takowe Królestwo pábla ma powstać / a nie sło-
wem Bożem jako Kościół S. przez Ewángelija. Który
ani żadnemu osobliwemu Narodowi nie jest dany / ale
wsytekim jednáko (bo P. Bog nie braknie do Nieba oso-
bami) ani też Duchowna tego zwierzchność wyróca
Królestw doczesnych / iako to zkruszy y strawi / to jest pod-
bije pod moc wsytek inż / które sie niegdy z ntey wybiły.

A niech prosze niże przeciwko temu istotnemu literal-
nemu sensowi tem nie narabia / że takowe Królestwo zo-
wie Prorok Nieba Królestwem, záczym nie może być teno
o Kościele S. rozumiane. Bo naprzód wważyć potrze-
ba / że z tych trzech słow / Bog nieba Królestwo, to Nieba
wiecey służy pierwszemu słowu a niżeli ostatniemu: tak
iż podobnieyko jest wykład tego. Wzbudzi Bog Nieba, to
jest Niebieskie Królestwo, ré. a niżeli / Wzbudzi Bog, Nieba,
to jest Niebieskie Królestwo: ponieważ tak tenże Prorok
na inższych miyscach / iako też y drudzy / a ná státek y sam
Chrystus / czestokróć Pana Boga zowia Bogiem Nieba,
dla różności od mniemanych Bogow ziemskich: iako ná
przykład w temże rozdziale do Nabogdonozora. Tu Rex
Regum es, & Deus Cæli, regnum & fortitudinem &
Imperium dedit tibi. Tyś jest Królem królów, to jest (iá-
ko sie wyżej wywiodło) Cesarzem nád Królmi okolo Báz-
bylonu: a Bog nieba, królestwo y moc y wypieractwo, ábo Ze-
tmansto dacie. ¶ Dość tedy iásnie to drugie miysce te-
goż Proroka w tymże rozdziale objaśnia / że iako sie tu
musi / tak y tam słusniey może rozumieć Bog Nieba, to jest
Niebieskie / a niżeli Nieba Królestwo, to jest Niebieskie. Dla
tegoż.

zbić iac spo-
dziewane za-
mioty.

takiemis ná
drugie miys-
ce słowami

o Boże Kro-
lestwie Polis
tycznem.

tegoż Prorok rzekłszy. Wzbudzi Bog Nieba, królestwo które na wieki nie będzie rozsypane nie mówi a królestwo ono / idź Koby Niebieskie / ale iego, to jest Boga Nieba, inszemu Narodowi nie będzie dane. ¶ Jednak day to / żeby kto sprzeczenie chciał na tem miejscu słowo Niebá raczey do Królestwa / a niżeli do Boga wiazać: tedyby ani to ieszcze nie pomienionego wykładu o istotnem Państwie światá nie naruszyło: ponieważ w Káiu od Boga Niebieska władza jest postanowione. Względem czego tak słusnie zwąc się może Niebieskiem Królestwem takó y Żydowskie: o ktorzych (to jest Izraelskiem y Judskiem) mamy 4. Ezdra 2. Accipite iucunditatem gloriae vestrae gratias agentes Deo qui vos ad Coelestia Regna vocauit. Bierżcie wćieche chlubny waszey, dziekuiąc Bogu który was do królestw Niebieskich, to jest pomieniony dwu Żydowskich powolał, abo przywrócił z niewoli Babilońskiej; bo to brzmiá według listery te słowá Ezdrasowe.

które się słusnie y niebieśkiem zowie.

S. Janá potwierdzenie obietnic Dánielowych

o reściagnięciu się Działa Polskiego / po wśystkiem świecie.

Tak iasných obietnic Dánielowych na dwu miejscách powientionych / nie mniej rzetelnie y Jan S. Apocal. 20. potwierdza mówiac iż przed kończentem światá / Soluetur Sathanas de carcere suo, & exhibit & seducet gentes quæ sunt super quatuor angulos terræ Gog & Magog Bedzie mówi wypuszczony Szatan z więzienia swego, y wynidzie y będzie zwoził Narody królesa, to uist na on czas beda we czterech kątach ziemi Goga y Magoga: to jest / w ten czas kiedy znowu wśystká ziemiá od Wschodu aż do Zachodu y od Północá aż do Półudniá / y wśystkie tey Narody między temi czteremá kątami / bedzie pod zwierzchnościa Successorow / onych niegdy Synow Jáhphetowych Goga y Magoga lubo Lacha y Polacha; w ktorzych się kończy ten wywod istotnego Państwa.

Co się

Co sie zaś tencie czasu / rychłoli sie wypełnia Koronie
 Polskiej te obietnice Boże / nie ludzka rzecz jest wiedzieć
 rozporządzenie czasow / Ktoro Bog ma w swojej mocy.
 Ale iednak mimo to jesteśmy tuż na schyłku świata / y z sá-
 mych pomienionych słow Dánielowych / łatwo sie domy-
 ślić iż to tuż nie długo dali Bog będzie. Wo tuż na oko
 widzimy / że Krol Poludniowy / lubo (według dzisiey-
 szych rzeczy) Hispański wstawięznie przeciwko Turkowi
 od Poludnia zerwad postępuje / lubo (według onecznych
 za Dániela) Egypci / iemu rebellizuje. Już Krol Aquita-
 lński S. pamięci Zygmunt Trzeci / bez wszelkiej cudzey
 pomocy ludzkiej (a z wielktem podziwieniem sie w szych
 tego świata) znacznie poczał Roku Pańskiego 1621.
 Turecka siła kruszyć / gdy obecnego z niezliczona wielo-
 ścia z pod Choćimá / sromownie odpłoszył. Już tenże nie
 dawno przed tem skrzydła białego Orła przez Moskwe roz-
 ściagnął. Już go wieści gniewać poczely Wschodnie ná-
 jazdow Tatarskich y Pulnocne wpadnienia Szwedow do
 Prus. Zaczym tuż tego ieno wygladać / aby Ktory tego
 Następcá ruszył sie wszystka moca dopinąć pomienionych
 obietnic Bożych. Przeto wszelki człowiek Boga sie boja-
 cy / á wypełnienia słow tego pragnacy / powinien mu też
 go winnować / mówiac. Day to Pánie Boże. Amen.

Tzego czas
 lubo nie per
 wy

iednakże bli-
 ści

pożazie wi
 dome pocesa-
 tki.

aby tego win-
 nowano także
 demu Krolowi
 wi Polskies
 mu.

Soli Deo fit honor & gloria, qui regnat in po-
 sterioris Sethi & Iapheti in sæcula sæculorum.

Pochwał

**Pochwał ábo przyznánie / w Rzynie otrzymané Jstos-
ryey Authorowey / od poczttku Swiáta / áz do 370. lat po Poro-
pie dowiedzioney. Z Ktozey ten soł Sláwy Narodu polskiego wycisnét.**

FRater Felix Francesehinus de Cassia, Artium & Sacrae Theologiae Doctor, Vniuersi
Ordinis Minorum Conuentualium S. Francisci Minister Generalis. Vniuersis ac
singulis, praesentes inspecturis, Salutem Domino IESV.

Inter plurimos Seraphici Ordinis decores, post maximos de Sanctis Illius, atq; as-
sumptis in Solium Apostolicum, Cardinalitiamq; & alias Ecclesiae dignitates: is reli-
quis merito preponendus esse censetur, quod ab initio sui, innumeros semper doctissi-
mos viros habuerit, omnium scientiarum clarissimos Scriptores. Indeque, singulari affe-
ctu prosequendo, eos qui nostris etiam temporibus ipsorum virtutes dignè prosequun-
tur: post debitam examinationem Ante diluuiam Historiae Admodum Reuerendi Pa-
tris Adalberti Dębofski à Kenojady Artium & S Theologiae Doctoris, factam per
Reuerendum P. Magistrum Franciscum Antonium à S. Seuerino, Rectorem & Regen-
tem Romani Nostri Collegij S. Bonauenturae; habitaq; sufficienti eius attestati-
one, de qualitate & praestantia in scribendo dicti Admodum Reuerendi P. Magistri Adalberti,
eidem concedimus in virtute praesentium, praefatam suam Historiam Antediluuiam
vsq; in praesens prosequendi, eamq; (& alia quaecumq; in quibusuis professionibus opera)
absq; vlla Ordinis vltiori censura, vbiuis locorum imprimendi, & in lucem edendi;
dummodo tamen prius ab aliquo Reuerendissimo D. Inquisitore, siue (vbi non est Inqui-
sio) Academia vel Collegio, aut quocumq; officio pro consuetudine Regionum Inqui-
sitionis locum representante, singula imprimendum approbata fuerint. Praeci-
pientes firmiter omnibus & quibusuis Ordinis Nostri, atque Conuentuum Praelatis, vt
eundem à Nobis Historicum siue Chronisarium institutum, eoq; sine à contactis Cho-
ri, & quibusuis alijs oneribus (quousq; in huiusmodi Ordinis Nostri decore studiose
laborauerit) eliberatum, nulla tenus impediatis: quinimò eidem locum, tempus, libros,
coadiutores, & omnem possibilem commoditatem prouideant: cum non sit os alligan-
dum boui trituranti. Et hoc ad meritum salutaris Obedientiae, atque sub paenis Offi-
cio Nostro referuatis. In quorum omnium ac singulorum fidem. &c. Datum Romae
25. Iunij, Anno Domini M. DC. XXXI.

Fr. Felix Generalis

Locus

Fr. Benedictus a Castro S. Angeli,

†

Provincialis Angliae, & Secret. Ord.

Sigilli.

Do Gryzostawá.

Grys / przegrys / podchwytay / Gryzostawie mily

A iesli co znaydziesz: byj ze wszystkich sily.

Jeno o to prosze: prokiem / a pokim żyw:

Bo z grobuc odpisc: nieslychany to dzim.

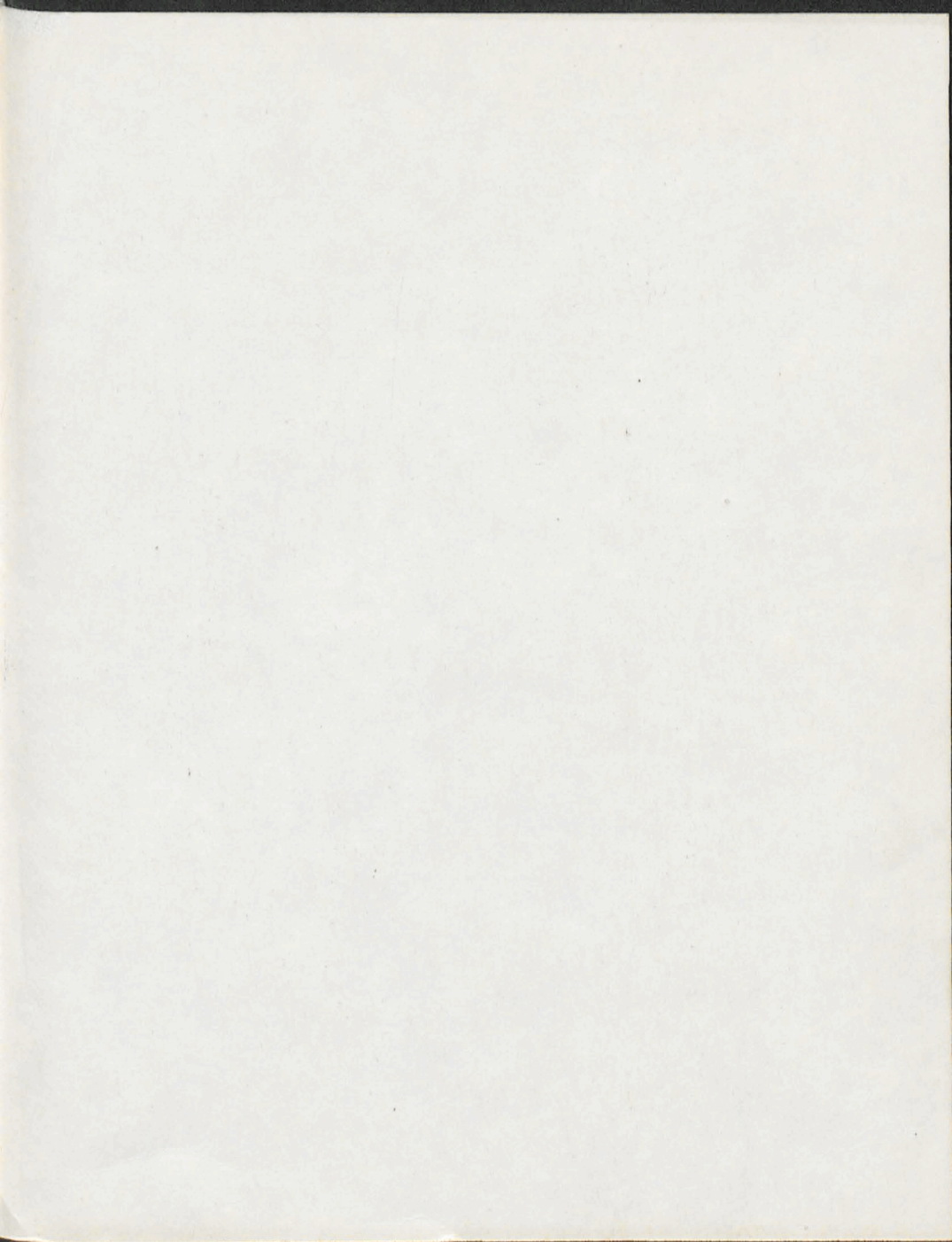
Jednáf vsam / beda y po moiey smierci

Prawdybrońscy / Ktozych pieto tepci swierci.

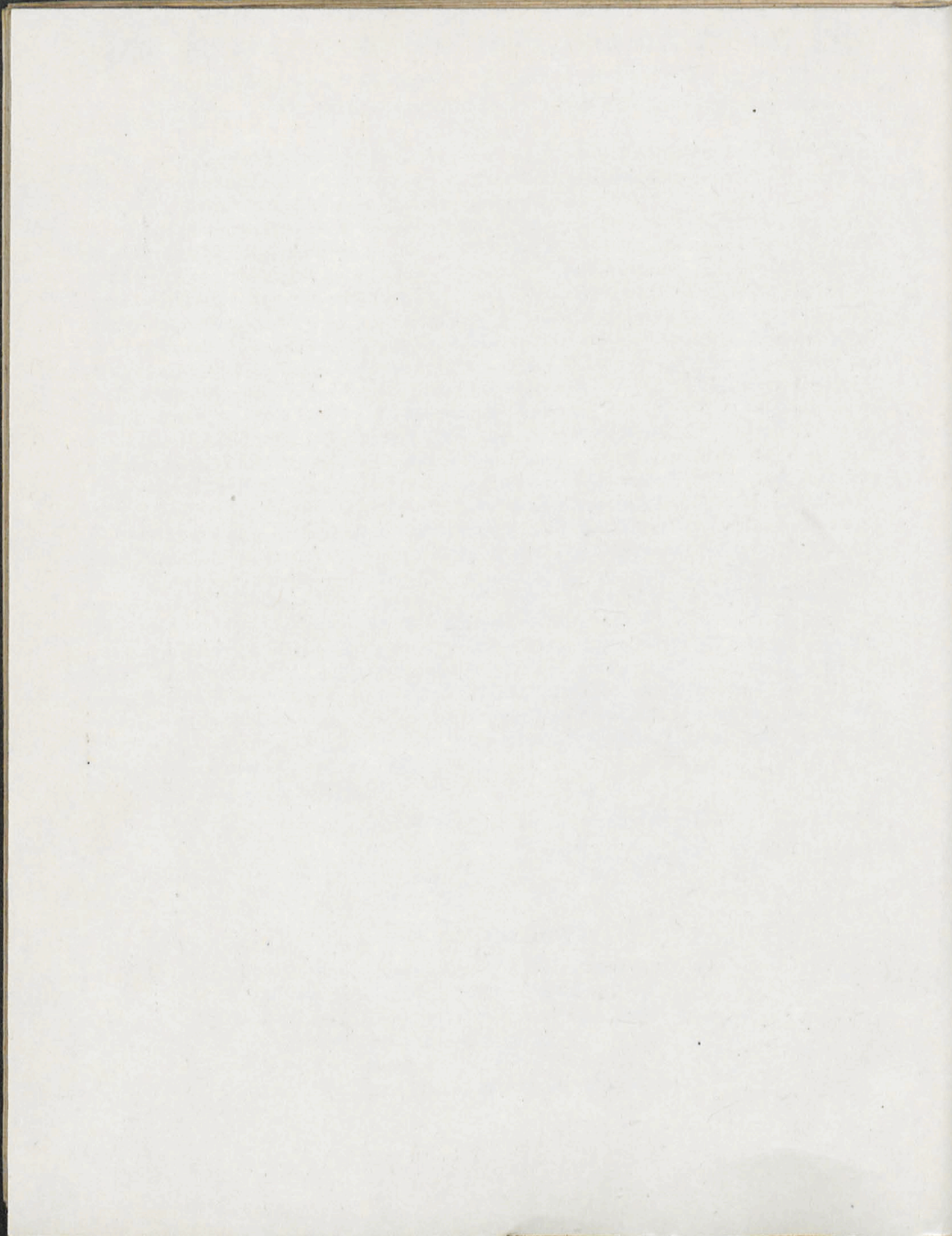
7745
6

OPRAWĘ WYKONANO
w prac. introl.-konserwat.
Biblioteki „Ossolineum”
17.2.86 J. Delimata

